

Серуен картотекасы Қыркүйк айы
Ересек тобы

№ 1 СЕРУЕН. ЖАНБЫР МЕН ЖЕЛДІ БАҚЫЛАУ

Мақсаты: тәрбиеленушілерге күзгі жаңбырдың жан-жақтылығын көрсету; балаларды табиғат пен адам әрекетінің өзара байланысын орнатуға үйрету.

Бақылау барысы

Көркем сөз

Аспанды сүртүп бұлт,
Жан-жақтан жабады.
Күнбірте суытып,
Жауын көп жауады.
Жер берді жемісті
Күз келді келісті.
Күз бай-ық береке,
Алтын күз мереке.

Тәрбиеші балаларға жетекші сұрақтар қояды: «Балалар, «жаңбыр» дегенді қалай түсінесіңдер? Күзгі жаңбырдың жазғы жаңбырдан айырмашылығы қандай? Біздің киіміміз жаңбыр жауғанда немесе күн ашық кезде өзгере ме? Күзгі жаңбыр желмен қатар жүруі мүмкін бе? Желдердің бәрі бірдей ме, әлде жазғы және күзгі желдердің айырмашылығы бар ма? Иә, балалар, дұрыс айтасыңдар. Жаңбыр мен жел әр түрлі болады. Жазда жел біздің шашымызды жайлап сипап, беті-қолымызды жеңіл желініп өтсе, ал күзде жел бізді жауратады. Суық және екпінді болуы мүмкін, одан біз тона бастаймыз. Ал жазда жаңбырды және желді ауа-райында біз әлі де қойлек немесе шалақ шалбармен қала беретін болсақ, онда күзде біздің киіміміз өзгереді. Далада жаңбыр жауып, жел түйілеп тұрса, аналарымыз осындай күндері жейде немесе күртеше алып, бізді жылырақ киіндіруге тырысады. Желді күндері жел түйілеп, ағаштарды маятник сияқты тербетіп, бұтақтарды желдің ескен бағытына қарай майыстырады.

Еңбек қызметі. Балалар спорттық құрал-жабдықтарды жинастырады.

Мақсаты: балалардың ұжымдық іс-әрекетке белсене қатысып, алға қойылған міндеттерді ойдағыдай орындап, оған қол жеткізу дағдылары мен ішкілерін дамытуға ықпал ету.

«Топта» қимылды ойыны.

Мақсаты: тәрбиеленушілердің қимыл-қозғалыс белсенділігін дамыту.

«Мен синағтаймын, ал, сен тап» дидактикалық ойыны.

Мақсаты: балаларды әртүрлі күзгі табиғат құбылыстарын синағтай білуге, сондай-ақ оларды синағтаудан өздері табуға үйрету; мектеп жасына дейінгі балалардың сөздік қорын дамыту.

Өзіндік әрекет. Балалар құрал-жабдықтарды өз қалаулары бойынша шығарады.

Мақсаты: балаларды өз бетінше ойын тандауға, тонка бірігуге үйрету.

№ 2 СЕРУЕН. КҮЗГІ АСПАНДЫ БАҚЫЛАУ

Мақсаты: балаларды күзгі аспанның ерекшеліктерімен таныстыру; күз мезгіліндегі табиғаттағы климаттық өзгерістер туралы түсініктерін кеңейту.

Бақылау барысы

Көркем сөз.

Қарашы күз келді, күз келді,
Жапырақ жауыпты іздерді.
Күс біткен керуен түзеді,
Қара бұлт қабағын түйеді
Келеді міне алтын күз,
Сары шашты жарқын күз.
Мол өнімді ісімен,
Таңдандырып алтын күз!

Тәрбиеші балалармен әңгіме жүргізеді.

Қазір күздің екінші айы. Балалар, қазір аспан қандай күйде? Қыркүйектегі аспаннан айырмашылығы бар ма? Қыркүйек айында аспан әлі ашық және бозғылт көгілдір, тек анда-санда ақ және ұлпа бұлттар онда жүзеді. Жел әлі де жылы, жаздағыдай, күн ашық, күндіз шуақты күн жарқырайды, тек кешке қарай сәл салқындап, біз анамыздың иығына жылы шәлісін жабуга жүгіреміз.

Ал енді қазан айында аспан қандай болады? Аспан тұнжырап, қапарып бұтыңғырланып тұрады. Нәзік, шарбы бұлттар қорғасындай ауыр тартып, ісіп кеткендей болып тұр, олардың астынан шуақ шашқан күн енді көрінбейді немесе өте сирек көрінеді. Күн сайын дерлік жаңбыр жауады, жел соғады, бұл гулеу енді жазғы самалға ұқсамайды. Түнерген бұлттар жиналып, төбемізден төніп тұрғандай. Біз енді бізге жылу бермейтін, керісінше мұздататын ауамен дем аламыз.

Еңбек қызметі. Тәрбиеленушілер аумақтағы жолдарды сыпырады.

Мақсаты: ұжымдық еңбек дағдыларын қалыптастыру, ұжымдық еңбек әрекетінде ынтымақтасу қабілетін дамыту.

«Күн мен жаңбыр» қимылды ойыны.

Мақсаты: балаларды бір-біріне соқтығыспай, жан-жақты жүруге және жүгіруге үйрету, сигнал бойынша әрекет етуге үйрету.

«Шенберге түс» жеке жұмыс

Мақсаты: допты көлденең нысанаға лақтыру дағдысын қалыптастыру.

Өзіндік іс-әрекет. Балалар құрал-жабдықтарды өз қалаулары бойынша шығарады.

Мақсаты: балаларды өз бетінше ойын таңдауға, тонка бірігуге үйрету.

№ 3 СЕРУЕН. АУЛАУ СЫПЫРУШЫНЫҢ ЖҰМЫСЫН БАҚЫЛАУ

Мақсаты: ересектердің күз мезгіліндегі еңбек әрекеті туралы балалардың хабардарлығын арттыру.

Бақылау барысы

Көркем сөз.

Балабақша аумағы
Тазалықтан жарқырайды,
Қоршаулар да боялған,
Сүйкімді әсер берін.

Мұндай әдемілік үшін
Тазалаушыға мың алғыс;
Сәттілік тілейміз сізге,
Еңбегіңіз арға берсін!

Тәрбиеші балаларға сұрақтар қояды: «Аула сыпырушы күнделікті жұмысына нені пайдаланады? Аула сыпырушының қазан айындағы жұмысы жазғы кезеңнен несімен ерекшеленеді? Аула сыпырушы не үшін керек? Қане, ойланайық, оған қалай көмектесе аламыз және жеңілдету үшін не істей аламыз?»

Еңбек қызметі. Тәрбиеленушілер ауладағы гүлзардың орнын ауыстырады.

Мақсаты: балаларға гүл тамырын мұқият қазып, оны топырақпен бірге ыдысқа абайлап көшіруге үйрету; өсімдіктерге деген сүйіспеншіліктерін қалыптастыру, еңбексүйгіштік дағдыларын дамыту.

«Мысық пен тышқан» қимылды ойыны.

Мақсаты: қозғалыс қабілетін дамыту; балаларды жүгіруге жаттықтыру, жеңіл жүгіру, бір-біріне соқтығыспау. Мәтін бойынша қимылдарды орындау, белгі бойынша әрекет ету.

«Бұрыштар» қимылды ойыны.

Мақсаты: дене қасиеттерін дамытуға қажетті жағдай жасау; балаларды жетекшіге байқатпай бір жерден екінші жерге жылдам жүгіруге үйрету.

Жеке жұмыс. Секіргіштер.

Мақсаты: балаларды бір аяқпен секіруге, тепе-теңдікті сақтауға үйрету.

№ 4 СЕРУЕН. ЖАПЫРАҚТЫҢ ТҮСУІН БАҚЫЛАУ

Мақсаты:

Мақсаты: тәрбиеленушілердің кеш күздің ерекшеліктері туралы түсініктерін нығайту; жапырақтың түсу процесінің неліктен «жапырақ түсуі» деп аталатынын түсінуді тереңдету.

Бақылау барысы

Көркем сөз.

Еңбек қызметі. Тәрбиеленушілер түскен жапырақтардан асфальтқа орнек салады.

№ 5 СЕРУЕН. АУА РАЙЫН БАҚЫЛАУ

Мақсаты: Балалардың күз мезгілінде өсімдіктер тіршілігінің қалай өзгеретіні туралы түсініктерін бекіту.

Бақылау барысы

Көркем сөз.

Күзім-ау, күзім-ау,
Мінезің бұзық – ау
Жанбырың сіркіреп,
Келгенің қызық – ау.
Құстар қайтты ән салып,
Бұлт шарлады аспанды,
Қыс келеді жар салып
Күзгі суық басталды!

Тәрбиеші балаларға сұрақтар қояды: «Балалар, жаздан кейін келетін жыл мезгілі қалай аталады?

Дұрыс, күз! Ал сендер қалай білдіңдер? Ал енді бақшамызда серуендеп көрейік, мұнда не өседі?

Иә, бұрыш, пияз, баклажан. Және бұл барлық азықтарды бір сөзбен қалай атауға болады?

Көкөністер қайда өседі?

Күзгі жеміс-жидек пен көкөністер туралы жұмбақтар

Әрі қызыл, әрі тәтті,
Көтере алмай сілем
катты, Татқан жанды
таңыркатты.

Қарбыз

Асханадан шықпаймын, Атым
– пияз бұқпаймын. Көзден
жасты шығарып, Тұмаудан
бірақ сақтаймын.

Пияз

Корсең өскен желісін,
жапырағы қазтабан.
Мөлдір кара жемісін,
қыста емес, жаз табам.

Жүзім

Еңбек қызметі. Аумақтағы жолдарды сыпыру.

Мақсаты: ұжымдық жұмыс дағдыларын қалыптастыру; топтық жұмыста ынтымақтастық қабілеттерін дамыту.

«Жұбынды қуып жет» қимылды ойыны.

Мақсаты: тәрбиешінің сигналдарына сәйкес қозғалыс- тар жасау; жұптық ойындардағы серіктесіңізді дәл анықтаңыз.

«Қайсымыз артықпыз?» қимылды ойыны.

Мақсаты: балаларды берілген ережелерді сақтауға үйрету; ептілік пен жылдамдықты дамыту.

Жеке жұмыс. Қимыл-қозғалысты жақсарту.

Мақсаты: жылдамдықпен жүгіруде ептілікті дамыту; бір жерден ұзындыққа секіру техникасын жетілдіру.

Алтын сары, қызыл көк
Алуан-алуан жапырақ.
Күзгі бақта күлімден,
Көз тартады жалтырап
Күз, күз, күз келді.
Жаңбыр мен жел әкелді,
Қап-қап-қап,
Жаңбыр мен жел әкелді...

Тәрбиені балалармен әңгіме жүргізеді.

– Балалар, алтын күздің екінші айы да келін қалды. Бүкіл жер жапырақтармен жабылған, ал гүлзарларда әдемі гүлдер одан да әдемі түстермен көмкерілген. Айналага қараңдар: біздің аумақтың бүкіл периметрі бойынша көп сары жапырақтар көрінеді, жалпы сары реңктің жарқын көрінісі көзге түседі. Міне, сондықтан да күзді кейде алтын деп те атайды, өйткені күздің түсі алтынга ұқсайды. Аумағымызды аралап көрейік. Олардың аяғымыздың астында ақырын және жұмбақ сыбырлағанын естіп тұрсындар ма? Қараңдаршы: біресе бір жапырақ жерге түседі, содан кейін екіншісі айналады, ең соңында баяу қалқып, жерге түседі. Жел соққанда, көптеген ұсақ жапырақтар жерге сыбырлап түседі, түсіп жатқан жапырақтардың алтын жапырақтары түсіп жатқандай.

– Балалар, мұқият қараңдаршы, барлық ағаштардың жапырақтары сарғайған ба? Жакында, жазда бұл ағаштар қандай болғанын еске түсірейікші? Күздің келуімен олардың сыртқы түрі қаншалықты өзгерді? Жапырақтың түсуін бақылайық, барлық жапырақтар бірдей түседі ме? Ағаштың барлық жапырақтары түскенде, ағашқа не болады деп ойлайсындар?

Еңбек қызметі. Ашық сары түсті жапырақтардан тәрбиеленушілер аналарына гүл шоғын жинайды.

Максаты: ұжымдық еңбек дағдыларын қалыптастыру, ұжымдық еңбек әрекетінде ынтымақтасу қабілетін дамыту.

«Жапырақтардың түсуі» қимылды ойыны.

Максаты: балалардың күзгі жапырақтардың түсі мен өлшемдерінің алуандығы туралы бұрыннан бар білімдерін бекіту; тәрбиеленушілерді ойын алаңдарын басқара отырып, аумақта қозғалуға үйрету; «жапырақ түсу» деген не екенін толығырақ түсіндіру.

«Мені қуып жет» қимылды ойыны.

Максаты: балаларда жүргізушінің сигналдары бойынша әрекет ету қабілетін қалыптастыру, итеру мен соқтығысудан аулақ болуға үйрету.

«Торғайлар» қимылды ойыны.

Максаты: балаларды орнында, екі аяқпен секіруге үйрету.

«Сөз тіркесін аяқта» дидактикалық ойыны.

Максаты: зат есімдер мен сын есімдерді тек, сан және септік бойынша қабыстыра білуге үйрету.

Өзіндік іс-әрекет. Балалар құрал-жабдықтарды өз қалаулары бойынша шығарады.

Мақсаты: балаларды өз бетінше ойын таңдауға, топқа бірігуге үйрету.

№ 6 СЕРУЕН. ҮЙ ЖАНУАРЛАРЫН БАҚЫЛАУ

Мақсаты: тәрбиеленушілерде жануарлардың сыртқы түрі туралы түсінік қалыптастыру; үй жануарларына қамқорлық жасауға деген ұмтылысты дамыту.

Бақылау барысы

Көркем сөз.

Өзі адамға үйірсек,
Қикуласып жүгірсек,
Қашып жүр деп ойлайды.
Қуып жетіп қалғанда,
Білмейді не істерін.
Балтырынан алғанда,
Батырмайды тістерін!

Тәрбиеші балаларға сұрақтар қояды: «Балалар, ит пен мысықтың сыртқы түрін егжей-тегжейлі сипаттап беріндерші? Олар әдетте, қайда тұрады? Олар немен қоректенеді? Ит пен мысыққа кім қамқорлық жасайды?»

Ит – адамның адал серігі. Шарик атты кішкентай тобетті көз алдарына келтіріңдерші. Бұл қалың, жылы, қоңыр жүнді үлкен ит. Оның үлкен басы және ұзын тұмсығы бар, басында салбыраған ақ құлақтары бар. Оның құйрығы әдемі дөңгеленіп тұрады, ол қуанғанда оны қуана бұлғайды.

Шариктің төрт табаны бар, оның үстінде қыста итті тондырмайтын қалың жүні бар.

Мысық – адамның жақын серігі. Ол жұмсак, мейірімді және үлпілдек. Оның үлкен құлақтары, қараңғыда жарқырайтын көздері және ұзын мұрты бар. Мысық жұмсак табандарының көмегімен дыбыссыз жүреді, оны есту өте қиын. Мысық өткір тырнақтарымен ерекшеленеді, олардың көмегімен ол қоршаулар мен ағаштарға шыға алады. Ұзын, үлпілдек және сәнді құйрық оған қосымша сұлулық береді.

Еңбек қызметі. Тәрбиеленушілер бірігіп колонер үшін киыршық тастар мен жапырақтарды жинайды.

Мақсаты: Бірлесіп жұмыс істеуге ынтасын арттыру, жинағандарынан қуаныш алу.

«Біреу – екеу» қимылды ойыны.

Мақсаты: балаларды тәрбиеші лақтырған допты қағып алып, кері лақтыруға жаттықтыру.

«Тыныш от» қимылды ойыны.

Мақсаты: анық, ыргакты, дұрыс қалыпта жүруге және қозғалыстарды үйлестіруге үйрету.

«Қу түлкі» қимылды ойыны.

Мақсаты: кеңістікте бағдарлауды, сигнал бойынша қозғалыстарды орындау қабілетін дамыту.

Жеке жұмыс. «Алысырақ секір».

Мақсаты: жүгіруден ұзындыққа секіруді үйрету.

Өзіндік іс-әрекет. Балалар құрал-жабдықтарды өз қалаулары бойынша шығарады.

Мақсаты: балаларды өз бетінше ойын таңдауға, топқа бірігуге үйрету.

№ 7 СЕРУЕН. «ЖЕДЕЛ ЖӨРДЕМ» КАРЕТАСЫН БАҚЫЛАУ

Мақсаты: тәрбиеленушілерге жедел жәрдем көлігі туралы мағлұмат беру, адам өмірін сақтаудағы жедел жәрдем жүргізушісінің ролі туралы түсінігін кеңейту.

Бақылау барысы

Көркем сөз.

Жарық шашқан маңдайында алау бар,
Айқайлайды түн ұйқысын қашырып.
Жол беріндер, жол беріндер адамдар,
Жедел жәрдем келе жатыр асығып.
Аман атқан әрбір таң тамаша!

Тәрбиеші балаларға сұрақтар қояды: «Балалар, сендердің қайсысың жедел жәрдем көлігін көрдіңдер? Оны бізге кім егжей-тегжейлі сипаттай алады? Мұндай кареталар не үшін қажет деп ойлайсыңдар? Бұл көліктердің жүргізушілері қандай? Наукаға кетіп бара жатқан көлік жүргізушісі неліктен маяк пен дабылды қосатынын білесіңдер ме?

Жедел жәрдем – адамдарға медициналық көмек өте тез қажет болған кезде көмекке келетін арнайы көлік. Бұл үлкен көлікке ұқсайды, бірақ оның ішінде дәрігерлер мен медбикелерге өзін нашар орналастырғандарды қарауға шақыратын заттар мен құрылғылар орнатылған.

Жедел жәрдемде ашық түстері, арнайы шамдар мен дабылдары бар, сондықтан ол көмекке мұқтаж адамдарға жету үшін жолда тез және қауіпсіз жүре алады. Жедел жәрдем бригадасы тәжірибелі медицина қызметкерлерінен тұрады: көлікті жылдам әрі қауіпсіз жүргізуді білетін жүргізушілер мен наукастарды күтетін медицина қызметкерлері.

Жедел жәрдем көлігінің ішінде медициналық қызметкерлер наукастарға жедел жәрдем қызметін көрсететін кереуеттер мен үстелдер бар. Медициналық аспаптар, қан қысымы мен тамыр соғысын өлшейтін аппараттар, тіпті дәрі-дәрмек те бар. Медицина қызметкерлері наукастардың өзін жақсы сезініп, денсаулығын қалпына келтіруі үшін барлығын жасауға тырысады.

Еңбек қызметі. Аумақты тазалау.

Мақсаты: ұжымдық жұмыс дағдыларын қалыптастыру; топтық жұмыста ынтымақтастық қабілеттерін дамыту.

«Күстардың қайтуы» қимылды ойыны.

Максаты: гимнастикалық қабырғаға қолдар мен аяқтарды ауыстырып өрмелеуді, белгі бойынша әрекет етуді, ережелерді сақтауды үйрету.

«Үсталып қалма» қимылды ойыны.

Максаты: әртүрлі бағытта жүгіру жаттығуларын жасау.

Жеке жұмыс. Допты алысқа лақтыру.

Максаты: допты оң және сол қолмен қашықтыққа лақтыру дағдыларын бекіту.

Өзіндік іс-әрекет. Балалар құрал-жабдықтарды өз қалаулары бойынша шығарады.

Максаты: балаларды өз бетінше ойын таңдауға, топқа бірігуге үйрету.

№ 8 СЕРУЕН. ШАЛШЫҚТЫ БАҚЫЛАУ

Максаты: тәрбиеленушілердің қазан айында болатын табиғи өзгерістерге қызығушылығын ояту.

Бақылау барысы

Көркем сөз.

Су деген - өмір көзі,
Тіршіліктің нәрі бұл.
Су болмаса оянбайды,
Табиғаттың барлығы.
Болмас еді шөп-шалаң,
Болмас еді тірі жан.
Сол себепті балалар,
Ысырап қылмайық суды!

Тәрбиеші балалармен әңгіме жүргізеді.

– Күзгі шалшықтар жаңбырдан кейін пайда болатын кішкентай сиқырлы айналар сияқты. Күз келіп, жаңбыр жауа бастағанда, олар жерге өз ізін қалдырады. Жапырақтары ағаштардан түсіп, әртүрлі реңктегі түрлі-түсті кілемдерді құрайды. Кейде жерге түсетін жаңбыр шағын су қолдерін – шалшықтарды тудырады.

Шалшықтардың өлшемдері әртүрлі болуы мүмкін: шағылысатын кішкентайлардан бастап, ойнауға болатын үлкендерге дейін. Жаңбыр жауған сайын ойпат пен шұңқырларда, таяз су әлемінде жиналады. Кейде шалшыққа жеңіл нәрсені лақтырсаңыз, ол су бетінде әдемі шеңберлер жасайды. Шалшық – күзгі табиғаттың бір бөлшегі, олар табиғаттағы барлық нәрсе бір-бірімен байланысты және өзгеретінін еске салады. Олардың сыртқы түрі жаңбырдан кейін келіп, айналадағы әлемде ерекше көңіл-күй тудыратын сиқырдың кішкентай бөлшектері сияқты.

Еңбек қызметі. Тәрбиеленушілер аумақта жерге түскен бұтақтарды жинайды.

Максаты: еңбексүйгіштікке, үлкендерге көмектесуге құштарлыққа тәрбиелеу; ұжымдық жұмыс дағдыларын қалыптастыру; оларды өз бетінше жасауға үйрету.

«Әңгімелесейік» дидактикалық ойыны. Педагог тәрбиеленушілерге берілген сөздерді пайдаланып, сөйлем құрауды ұсынады.

Максаты: сөз тіркестерін, сөйлемдерді құрастыруды үйрету.

«Үйсіз қоян» қимылды ойыны.

Максаты: балаларды әртүрлі бағытта жүтіруге, кеңістікте жылдам бағдарлауға дағдыландыру.

«Нілгіш жапырақтар» қимылды ойыны.

Максаты: балаларды мұғалімнің сигналы бойынша әрекет етуге үйрету; зейінін, кеңістікте бағдарлануын дамыту.

«Үкі» қимылды ойыны.

Максаты: кеңістікте бағдарлауға үйрету; ойынға деген қызығушылықтарын дамыту.

Жеке жұмыс. Секіргіштер.

Максаты: балаларды бір аяқпен секіруге, тепе-теңдікті сақтауға үйрету.

Шығарылатын материалмен және балалардың қалауы бойынша балалардың дербес әрекеті.

Максаты: балаларды өз қалауы бойынша өз ойын таңдауға, командаға бірігуге үйретуді жалғастыру.

№ 9 СЕРУЕН. БАЛАБАҚША АУМАҒЫНДА СЕРУЕНДЕУ

Максаты: табиғатқа деген оң көзқарасты, табиғатпен қарым-қатынастың жағымды тәжірибесін қалыптастыру; балаларды шығармашылық ойын мен қиялға шабыттандыру, жаңа әңгімелер мен рөлдік оқиғаларды табу.

Бақылау барысы

Көркем сөз.

Балабақшам базарлы үй
Қаладағы ажарлы үй
Күлкісі бар шуакты,
Өз үйіміз сияқты
Балапандай мәпелеп,
Өсіреді біздерді!

Тәрбиеші балалармен әңгімелеседі.

– Балалар, бүгін ауа райы сондай шуакты. Балабақшамыздың аумағына серуендеуге барайық. Біз бірге таза ауада боламыз және бақшамыздың барлық қызықты жерлерін көреміз.

Біз жазда түрлі-түсті гүлдер үнемі гүлдейтін, жарқын гүлзарлар қасынан өтеміз.

Ал енді біз әткеншек, сырғанак, карусельде ойнауға болатын ойын алаңына барамыз. Аумақтың

жанында ашық қызыл, сары және қызғылт сары жапырақтары бар әдемі ағаштар өседі, өйткені күз өзінің ақыр шыңына жақындайды.

Ағаштардың жанынан өтіп бара жатып, жақында жауған жаңбырдан пайда болған шалшық іздеп көрейік. Бәлкім, оның суынан біз аспанның және ағаштардың көрінісін көріп қаламыз.

Одан кейін қатар-қатар ағаштар отырғызылған аллея бойымен серуендеуді ұйымдастырамыз. Жол бойында тұқымын төгіп жатқан қарағай шоқтарын көреміз. Ағашқа барып, оның қалай дыбыс шығаратынын тыңдайық: әр ағаштың өзіне тән дыбысы бар.

Еңбек қызметі. Аумақты тазалау.

Мақсаты: ұжымдық жұмыс дағдыларын қалыптастыру; топтық жұмыста ынтымақтастық қабілеттерін дамыту.

«Жүгіремін, секіремін», «Секіру-аттау» қимылды ойындар.

Мақсаты: жағымды эмоцияларды ояту; ептіліктерін, ұзындыққа секіру қабілетін дамыту.

«Оттық» қимылды ойыны.

Мақсаты: балалардың бір-біріне соқтығыспай, жан-жақты жүру және жүгіру қабілеттерін бекіту; тәрбиешінің белгісі бойынша жылдам әрекет етуге үйрету.

Жеке жұмыс. Қисық жолмен жүру (шектеулі қозғалыспен жүру).

Мақсаты: тепе-теңдікті сақтай отырып, жүру техникасын жетілдіру.

Шығарылатын материалмен және балалардың қалауы бойынша балалардың дербес әрекеті.

Мақсаты: балаларды қызықты ойын таңдауға, топқа бірігуге үйретуді жалғастыру.

№ 10 СЕРУЕН. ЖЕҢІЛ КӨЛІКТІ БАҚЫЛАУ

Мақсаты: тәрбиеленушілерде көліктің маңызы мен ролі туралы түсінік қалыптастыру; балалардың машина қандай материалдан (мысалы, металл немесе шыны) жасалғанын анықтау дағдыларын дамыту.

Бақылау барысы

Көркем сөз.

Зу-зу етіп көшеде,
Күн-түн тыным таппайды.
Төрт дөңгелек дөңгелер,
Төрт аяқпен шаппайды.
Түрі, түсі, атауын,
Оңай емес жаттауға.
Қазіргінің тұнары,
Көлік жүйрік шықты алға.

Тәрбиеші балаларға жұмбақтар шешкізеді, сұрақтарға жауап беруді ұсынады.

Кеудесінде жаны жоқ,
тамырында қаны жоқ;
май жейді, су ішеді.

Бұл не екен балалар?... (Машина)

Балалар, қалай ойлайсындар, көліктің бізге пайдасы қандай? Жолға қараңдар. Ол жерден қандай көліктерді көріп тұрсындар? Көлікке тек адамдар міне ме? Машиналарда тағы нені тасымалдауға

болады? Бес адам ғана сыйатын көліктерді қалай атаймыз? Көлікті ролінде отырған адамды қалай атаймыз?

Еңбек қызметі. Аумақты кепкен жапырақтар мен коқыстардан тазалау және жинау.

Мақсаты: Еңбекке деген сүйіспеншілікке, көпшілікке тәрбиелеу, бірлесіп жұмыс істеуге үйрету.

«Қырағы көз» қимылды ойыны.

Мақсаты: Допты қашықтыққа, бір-біріне лақтыру, ойын ережесін сақтау дағдыларын бекіту.

«Күзде ма, жазда ма?» дидактикалық ойыны.

Мақсаты: тәрбиеленушілерді жыл мезгілдерін анықтауға үйрету; балаларға төрт жолды тақпақтар арқылы жыл мезгілдерінің әсемдігін, табиғат құбылыстарының сан алуандығын, адамдардың іс-әрекетін ашу.

Жеке жұмыс: «Не-не?»

Мақсаты: есту зейінін дамыту.

Шығарылатын материалмен, ойыншықтармен, шелектермен, құммен еркін ойындар.

СЕРУЕН № 11

Қыркүйек айындағы табиғат өзгерістерін тамашалау

Мақсаты: маусымдық өзгерістер туралы түсініктерін дамыту; балалардың әр мезгілдің өзіндік ерекшеліктері туралы білімдерін анықтау.

Бақылау барысы

Көркем сөз .

Қыркүйек – жартылай ғана күз айы.
Ақырында, ол тіпті жаз айы болып көрінуі мүмкін.
Ал күн жылы болады, бақыт сияқты.
Аспаннан бір сәуле бастарыңыз бен беттеріңізге тиеді.
Күздің келгеніне сенбейсің,
Жақында жаңбыр болатынын түсінбейсің.
Жөке, қайың, карағай арасында жүр,
Қыркүйек жаңбырмен жылай бастағанша!

Педагог балалармен әңгіме жүргізеді.

Қыркүйек айының басында әлі де жылы және шуақты күндер мен сәл салқын кештер бар, бұл кезде аспан әлі де көгілдір жарқырап, үйеңкі мен қайың жапырақтары алтындалатын мазанғада пайда болады. Ауа әлі күнге дейін шөп пен піскен жемістердің иісін сезеді, ол өзінің тазалығымен және молдірлігімен таң қалдырады. Жылылыққа толы, піскен жемістер мен көкөністерге толы бұл ерекше кезең «Үнді жазы» деп аталады. «Көктемде жем бер, күзде тойамын» деген халық мақалы шын айтады.

Педагог балаларға сұрақтар қояды.

- Жақындап келе жатқан күз мезгілінің алғашқы белгілерін сипаттаңыз?
- Адамдар күзде не істейді?
- Күзде жануарлардың тіршілігінде не болады?

Жұмырлар

Ал бөкселет

және қысқалармен келді

және барлық жапырақтарды бөлді (Күз)

Өсетін - жасылға айналады.

Құлайды - сарғайып,

Жатса - қараға айналады (Жапырақтары)

Бөге жүзеге келі

, өзімен бірге әкелді...

Не? Келдейсің айтыңыз!

Ал, әрине... (жапырақ түсуі)

Қысқы бағы қаныққан бөге

Ормекшілер атысқа ұшты.

Жердің

оңтүстік шетіне тырналар ағылды

Мектеп есігі ашылды

Бөге қай ай келді? (қыркүйек)

Зерттеу қызметі - Күзе ең ерте дайындалатын ағашты табыңыз (көк, қайың) Ең әдемі күзгі қайың жапырағын, көктерек жапырағын тап.

Еңбек қызметі - Балабақша аумағын түскен жапырақтардан тазалау

Мақсаты: балаларды еңбектен дәстүр алуға және жасалған жұмыстан дәстүр алуға үйрету, қоршаған ортаны қорғау дағдылары мен ұмтылыстарын дамыту.

«Батыл жігіттер» ашық ойыны.

Мақсаты: Шапшаңдықты дамыту үшін жылдам жүгіруге жаттықтыру.

Жеке жұмыс - Қозғалыстардан дамуы

Мақсаты: Күш пен жылдамдықты біріктіру арқылы секіру дағдыларын жетілдіру

Серуен картотекасы №1 2.

Күзгі аспанды тамашалау

Мақсаты: Оқушылардан аспан және астрономиялық объектілер туралы білімдерін бекіту.

Бақылау барысы

Көркем сөз

Күзгі аспан бұлтқа орманды,
Бұлттардан арманға тиянған құр,
Жылу-ықпал еркесетін
Жер бетіндегі бәрін жазып атып

Орман жолында кезін,
Әр нәрсемен сұлулықты табады
Міне, қызыл шөк және міне, сарыл жапырақ
Және ол махаббат сәмінен жолында?

Педагог балалармен әңгіме жүргізеді.

Балалар, аспанға қарайық. Сіз нені ерекше көріп тұрсыз? Бұлттар... Иә, мұқият қараңыз: олар қозғала ма, әлде бір орында тұр ма? Қатты жел кетінде бұлттар не болады деп ойлайсындар? Аспанда тағы не көруге болады? Күндіз, кешке, түнде?

Жұмбақтар

Басы да, аяғы да,

арқасы да, беті де жоқ.

Барлығы біледі: үлкен де, кіші де,

Оның үлкен доп екенін. (Ай)

Орман үстінде, тау үстінде

Кілем жайылған. Ол әрқашан, әрқашан сенен және менің үстім,

жайылған, ол кейде сұр, кейде ол көк, кейде ол ашық көк. (Ас

Әжесінің

лашығында бір үзім нан ілулі тұр.

Иттер үреді,

олар оны ала алмайды. (ай)

Жылтылдаған ұшқырларға арналған он қабатты үй .

Ұшатын қарғалар үшін

үй жан-жақтан ашық... (Аспан)

«Пішіні бірдей затты тап» дидактикалық ойыны.

Максаты: заттарды пішіні бойынша ажыратуға, кейбір геометриялық фигураларды ажыратуға және атауға үйрету; көрнекі қабылдауды дамыту.

«Бос кеңістік» ашық ойыны.

Максаты: жылдамдықпен жүгіру, ойын ережесі бойынша әрекет ету, зейінді болу қабілеттерін дамыту.

«Сегізаяқ» дидактикалық ойыны.

Максаты: топта және топта жұмыс істеу дағдыларына тәрбиелеу.

Еңбек қызметі . Педагог балаларды әртүрлі тұқымдарды, әдемі бұтақтар мен жапырақтарды іздеуге және жинауға шақырады. Келесі кезекте шағын ойын ойналады, балаларға белгілі бір түрдегі өсімдікті немесе ең үлкен жапырақты табу ұсынылады.

Жеке жұмыс . Доппен жаттығу.

Максаты: қозғалыстарды үйлестіруді дамыту, қолдың ұсақ бұлшықеттерін күшейту, көздің және дәлдіктің дамуына ықпал ету.

Серуен картотекасы №13.

Жусанды тамашалау

Максаты: жусанмен таныстыру, құрылысын түсіну, пайдасы туралы айту.

Бақылау барысы

Көркем сөз .

Зауыт өзінің күшті аңы хош иісі
мен ащылығымен бұрыннан танымал болды.
Галамнардағы барлық аңы өсімдіктерді
бәрібір онымен салыстыруға болмайды. Үйканын жоғалуы үшін

жусанның кайнатпалары мен тұнбалары
қолданылады.

Созылу, орнынан шығу және көгерген кезде
оның шөбі ерекше құнды.

Педагог балаларға жусан туралы нағыз әңгіме айтып береді.

Бір кездері Рыжик деген кішкентай қоян болынты. Ол өте ізденімпаз және айналасындағы әлемге
әрқашан қызығушылық танытатын. Бір күні анасынан жусан деген шөптің тамаша қасиетін
естіпті.

Қоянның анасы оған жусанның әлемдегі ең құнды шөптердің бірі екенін айтты. Ол егістіктерде
және ормандарда өседі және көптеген пайдалы қасиеттерге ие. Бірінші және ең бастысы - жусан
денсаулыққа көмектеседі. Оның құрамында денені нығайтып, күшті ететін көптеген дәрумендер
мен минералдар бар.

Рыжик жусанның тағы қандай қасиеттері бар деп ойлай бастады? Қоянның анасы оған көптеген
адамдар оны әртүрлі ауруларды емдеу үшін қолданатынын айтты. Мысалы, жусан жөтел және
мұрынның ағуы сияқты суық тиюге көмектеседі. Оның қабынуға қарсы қасиеттері бар және денені
тыныштандырады.

«Жусанды абайлап пайдалану керек екенін есте сақтау өте маңызды», - деп ескертті қоянның
анасы. «Оны тек ересек адамның немесе шөппен емдеуші дәрігердің бақылауымен пайдаланыңыз.
Жусанның кейбір сорттары улы болуы мүмкін, сондықтан шөпті өзіңіз таңдамау керек ».

Рыжик мұқият тыңдап, анасының айтқанының бәрін есте сақтауды шешті. Ол жусанның нағыз
емші екенін және оның отбасы мен достарына пайдалы болатынын түсінді. Ол бұл білімін
кішкентай қояндарымен бөлісуді шешті.

Осылайша, Рыжик пен оның балалары барлық көршілері мен достарына жусанның пайдалы
қасиеттері туралы айта бастады. Олар ауруға қалай көмектесетінін және оны қалай дұрыс қолдану
керектігін түсіндірді.

Көп ұзамай Рыжик және оның отбасы шөп медицинасы саласындағы нағыз кішкентай мамандар
болды. Көршілері мен достары ақыл-кеңесін сұрап, көмек сұрады. Рыжик жусанның басқа
жануарлар мен адамдарға қалай көмектескенін көріп қуанып қалды.

Жусан мен кішкентай қоян Рыжик туралы әңгіме тіпті ең қарапайым шөптердің де құнды және
пайдалы болуы мүмкін екенін көрсетеді. Бізге сау және бақытты болуға көмектесетін көптеген

керемет нәрселерді ашу үшін бізді қоршаған әлемді үйрену және оған қызығушылық таныту маңызды.

Зерттеу қызметі. Жұсанды одуванчикпен салыстырыңыз. Ұқсастық пен айырмашылықты табыңыз.

Мақсаты: балаларды өсімдіктерді салыстыра білуге үйрету (олар қалай ұқсас, қалай ерекшеленеді), бақылау дағдыларын дамыту.

Еңбек қызметі. Гүл тұқымдарының коллекциясы.

Мақсаты: балалардың тірі табиғат туралы білімдерін кеңейту, бақылау қабілеттерін дамыту.

«Сол бұғы» ашық ойыны.

Мақсаты: ептілік пен төзімділікті дамыту; екі аяқпен алға жылжу жылдамдығын дамыту.

«Бұғының үлкен үйі бар» ашық ойыны.

Мақсаты: кимылды мәтінмен байланыстыру қабілетін бекіту.

Жеке жұмыс. Алға қозғалып екі аяқпен секіру.

Мақсаты: қозғалыстарды үйлестіруді дамыту.

Серуен картотекасы №1 4.

Өрмекшіні қарау

Мақсаты: өрмекшілердің сыртқы түрі мен олардың тіршілігі туралы түсініктерімізді кеңейтуді жалғастыру; қоршаған әлемге деген қызығушылықты дамыту.

Бақылау барысы

Көркем сөз.

Екі ағаштың арасында
орманда өрмекші өмір сүрді.
Жануарлар одан қорқады,
өйткені ол оларға қатал болды.

Тор тартады,
өткелін жауып,
Өтеін әркім,
Айналайын.

Бірақ күз келді,
қайғылы уақыт,
желмен бірге өрмек торлары
бұлттарға ұшып кетті.

Онымен бірге қыңыр,
ашуды өрмекші
құстар тобын қуып,
орманын тастап кетті.

Педагог балаларға сұрақтар қояды.

Өрмекшілер әлемінде өмір сүру адамдарға пайдалы ма? (Өрмекшілер жәндіктер-зиянкестерінің санын реттейді; паук ұй медицинада қолданылады).

Өрмекшілер жәндіктердің зиянкестерін қалай жояды, немен? (Интернет желісін пайдалану)

Өрмекшілер торды қалай тоқиды? (Өрмек сүйелдерді тоқуды бастағалы тұрған жеріне бойын басады. Болінген секрецияның кішкене бөлігі қатып қалады, осы жерге жабысады. Содан кейін өрмекші артқы аяқтарын пайдаланып тор түтіктерінен тұтқыр секрецияны тартуды жалғастырады).

Өрмекшілер кімді жояды, осылайша табиғатқа пайда әкеледі? (Мақта тли, зиянкестер, безгек масалары және т.б.)

Өрмекшілер жыртқыш па? (Иә, олар өрмекшітәрізділер класына жатады және жыртқыштық бейімделуі дамыған. Өрмекшілер ұстау үшін аяқтары мен алдыңғы жақтарын пайдаланады. Сондай-ақ олар жемді сал ететін у шығарады.)

Өрмекшілер қай кезеңде көбейеді? (Жаздың аяғында)

Жас өрмекшілердің кетуі қайда болады? (Өрмекші жасырын жерде торынан тығыз пілде жасайды және оған бірнеше ондаған жұмыртқа салады. Көп ұзамай бұл жұмыртқалардан кішкентай өрмекшілер шығады. Олардың барлығы өрмекші жасаған жылы және жайлы ұяда бірге тұрады. Ол балаларын тамақтандырады, жәндіктермен, ал кокон оларды суықтан, жаңбырдан және желден қорғайды.)

Суық ауа райы басталғанда өрмекшілер қайда барады? (Олар қабықтағы жарықтарға, ойықтарға, ескі діңгектерге тығылады. Зат алмасуы баяулап, қысқы ұйқыға кетеді. Бұл күйде өрмекшілер бірнеше ай өмір сүре алады, өте баяу қозғалады және қоректенеді. Көктем келіп, температура көтерілгенде, өрмекшілер оянып, белсенді түрде тамақ іздей бастайды.)

Зерттеу қызметі . Оқушылар лупа арқылы өрмекшінің құрылысын мұқият зерттейді.

Еңбек қызметі . Гүлді өсімдіктерді учаскеден топқа көшіру.

Мақсаты: Еңбекке, табиғатқа деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу.

Ашық ойын «Қарағай-кныршықтас».

Мақсаты: бұрылыстарды тоқтаусыз анық және жылдам жасау.

Ашық ойын «Үнсіз жүр».

Мақсаты: балаларды қақпадан өтуге немесе үнсіз жорғалауға, қозғалыссыз тұрмауға үйрету.

Жеке жұмыс . Бақыланатын жылдамдықпен ұзақ жүгіруді орындау.

Мақсаты: ептілікке, төзімділікке, дұрыс тыныс алуды дамыту.

Серкен картотекасы №15.

Күзгі жапырақтардың түсуін қору

Мақсаты: Оқушылардың келе жатқан күздің белгілері туралы білімдерін бекіту, осы мезгілді «Жапырақ түсу» деп атаудың себептерін түсіндіру.

Бақылау барысы

Көркем сөз.

Жапырақ түседі, жапырақ түседі!
Сары құстар ұшып келеді. Мүмкін бұл ұзақ сапарға дайындалып жатқан құстар емес шығар? Мүмкін бұл жай ғана жаз демалу үшін ұшып бара жатқан шығар? Ол демалып, күш жинап, бізге оралады.

Педагог балаларға сұрақтар қояды.

Ағаш жапырақтарының түсі өзгерді ме? (Күзде күн сәулесі аз түседі, сондықтан жапырақтардың түсі өзгереді. Сол себепті ағаш жапырақтары сарғайып кетеді).

Жаздың биігінде ағаштардың жапырақтары қандай болды? (Ләуи жасыл)

Қайың ағашының жапырақтары қандай түсті? (Алтын сары)

Шенбер ағашында? (Қызылдар)

Жапырақ түсу кезінде қандай ағаштар жапырақтарын ұзақ сақтайды? (қайыңда)

Педагог балаларды құлаған жапырақтарды бақылауға шақырады, жұмбақтар сұрайды.

Жел жапырақтармен ойнайды,

ағаштардан жұлып алады.

Жапырақтар әр жерде айналады -

Бұл дегеніміз... (жапырақ түсуі).

Аулада алтын тиындар шашылып жатыр

(Жапырақтары күзде)

Қызыл Егорка

көлге құлады,

бірақ батып кетпеді

және суды араластырмады.

(Сарғыш жапырақ)

Ол көктемде пайда болады,

бүршіктерден гүлдейді,

ал жаздың ыстық күнінде

ол салқындық пен қолға беріледі.

Күз келе салысымен.

Ол жерге тасталады. (Жапырақ)

Зерттеу қызметі. Желде баяу тербеліп, құлап жатқан жапырақтарды тауып, солардың көмегімен құлаған жапырақтардан асфальтқа өрнек салу.

Еңбек қызметі. Балабақша алаңындағы сарғайған және құлаған жапырақтарды тазалау.

Мақсаты: Тапсырма мақсатына жету үшін топтық жұмыс пен бірлескен күш-жігерді жаттықтыру.
«Түлкі мен қоян» ашық ойыны.

Мақсаты: есту арқылы қабылдауды дамыту; балалардың эмоционалдық фонын көтеру.

«Жыртқыш – олжа» ашық ойыны.

Мақсаты: жылдамдық пен ептілік, сигнал бойынша әрекет ету қабілетін дамыту.

Жеке жұмыс . Қозғалыстардың дамуы.

Мақсаты: дене салмағын жоғары көтермей бір аяқтан екінші аяққа ауыстыра отырып, аяқты алшак жайған күйде еңкейтуді жаттықтыру.

Серуен картотекасы №16.

Көші-қондағы құстарды бақылау

Мақсаты – қоныс аударатын құстар туралы білімдерін кеңейту, балалардың құстар туралы білімге деген қызығушылығын арттыру.

Бақылау барысы

Көркем сөз .

Күздің күні далаға шығамын.
Табиғатпен қайта оңаша қалғым келеді.
Құстардың үйірлері ұшып кетеді.
Достар, мені еске алмайды.

Олар ыстық жакка ұшады.
Гүлдері хош иісті, түрлі-түсті.
Табиғат ана жасырмай,
жасыл кілемдерді жайып тастайды.

Мұғалім балалармен әңгімелесіп, сұрақтар қояды.

Күздің келуімен құстардың тіршілігі қандай өзгерістерге ұшырады? *(Күз жақындаған сайын құстарға қорек табу қиынға соғады. Температура төмендей бастайды, бұл олардың суық жағдайға бейімделуін талап етеді. Осы өзгерістерге жауап ретінде құстар үйір құра бастайды, басқа құстармен қосылып, тіршілік ету мүмкіндігін арттырады. Үйірлерде құстар балапандарын жаттықтырады, оларды кетуге және тәуелсіз өмірге дайындайды.)*

Жаз бен күзде құстардың мінез-құлқын байқағандарыңызды айтыңыз. *(Жазда құстарға жеткілікті азық табу оңай, сондықтан олар балапандарын сәтті шығарып, тамақтандырады. Дегенмен, күздің келуімен, тұтынылатын азық мөлшері азая бастағанда, олар топтасып, топтана бастайды, басқа құстармен бірге тіршілік ету мүмкіндігін іздейді, содан кейін олар үшін қолайлы жағдайлар бар жылы аймақтарға қоныс аударады және қоныс аудару оларға*

қолайсыз қыстау жағдайларын болдырмауға мүмкіндік береді және жеткілікті мөлшерде су мен жылуды қамтамасыз етеді.)

Күзде құстардың жеміне не болады? (Күз келуімен құстардың қорек қоры азая бастайды. Құстар мекендейтін өсімдіктер құрап, пайдалы жемістер мен тұқымдар азая бастайды. Бұл құстардың жеткілікті қорек табуы қиындай түседі және олар жақсы тамақ көздерін іздеу үшін қоныс аударады.)

Күзде жәндіктер мен түйіршіктер құстардың кету мерзімін не анықтайды, ойланыңыз? (Күз келген кезде жәндікпен қоректенетін құстар дәнді құстарға қарағанда ертерек қоныс аударады. Бұл жәндіктер сапының азаюына байланысты).

Неліктен күзде құстар аз болады? (Күздің басталуымен құстар ауа райының салқындығына және жәндіктердің жойылуына байланысты оңтүстікке қоныс аудара бастайды.)

Құстар ұшып кетуге қалай дайындалады? (Отар болып жиналған құстар тез және маневрлі ұшады, осылайша жылы климатқа алдағы ұзақ ұшуға жаттығады.)

Қай құстар оңтүстікке ең соңғы ұшады? (Үйректер мен қаздар ең соңғы болып ұшып кетеді. Олар су қоймаларында бірінші суық ауа-райына дейін қатып қалғанша тұра алады, өйткені олар үшін су өсімдіктері мен суда тіршілік ететін жәндіктер түріндегі азық әлі де бар).

Құстар оңтүстікке қоныс аударғанда қалай сап түзейтінін білесіз бе? (Қош-қон кезінде олар белгілі бір тәртіпті ұстанады. Тырналар сына тәрізді түзіліспен ұшады, бұрыштық құрылым түзеді. Құтандар мен қаздар бірінен соң бірі тізіліп, сап түзеіп ұшады. Үйректер бірінші артынан бірі ілесіп, сапта ұшқанды жөн көреді, басқа, бірақ кейбір үйректер жұмсақ доға түрінде ұша алады. Педагог балаларды «ұшу» ойынын ойнауға шақырады: сына немесе түзу сызық түрінде сапқа тұрыңыз.

Зерттеу қызметі . Педагог балаларды әртүрлі формацияларды бейнелейтін карталарды қарауға шақырады: бұрыш, түзу сызық, жалпак доға, ретсіз орналасқан нүктелер және нүктелердің кезексіз орналасуы. Балалар әр түрлі құстардың ұшатын құрылымдары туралы білімдерін пайдалана отырып, әр сурет картасы қандай құс екенін анықтауы керек. Мысалы, бұрыш тырналармен, үйректермен түзу сызықпен, үйректердің кейбір үйірлері бар таяз доғамен, ұсак жәндіктермен қоректенетін құстармен кездейсоқ орналасқан нүктелермен және қаздар немесе құтандар бар нүктелердің тығыз орналасуымен байланысты болуы мүмкін.

Еңбек қызметі. Қыста құстарды азыктандыру үшін әртүрлі өсімдіктердің тұқымын жинау. Суық мезгілде, судың қолжетімділігі шектелген кезде, олар құстар үшін құнды азық болады.

Тұқымдарды жинау үшін күнбағыс, асқабақ, көкнәр және басқа да қоректік тұқымдар беретін өсімдіктерді таңдауға болады.

«Қаздар-аккулар» ашық ойыны.

Максаты: зейінді, қозғалыстарды үйлестіруді, кеңістікте бағдарлауды дамыту.

«Өз үйінді тап» ашық ойыны.

Максаты: үйінді тап, бір-біріне тимей жүгір. Мұғалімнің белгісі бойынша әрекеттерді орындау.

Жеке жұмыс . Өртүрлі мінез-құлықтарды, соның ішінде қолдың өртүрлі позицияларын және жоғары тізелерді, мысалы, дәйлек, тырна немесе құтан позициясын пайдалану балалар үшін қызықты әрекет болуы мүмкін. Бұл өртүрлі құстардың қимыл-қозғалысы мен мінез-құлық ерекшеліктеріне еліктеуге, сондай-ақ дененің үйлесімділігі мен икемділігін дамытуға мүмкіндік береді. Балалар құстарға еліктеп, қолдарын ауыстырып, тізелерін көтеріп, әр түрдің ерекше қимылдарын қайталауға тырысады. Бұл әрекет балаларға құстарды ұстаудың өртүрлілігі мен ерекшеліктерін жақсы түсінуге және құстардың қызықты әлеміне еруге көмектеседі.

Серуен картотекасы №17.

Торғайға қарау

Максаты: балалардың жылы климатқа ұшпайтын құс – торғай туралы білімдерін бекіту.

Бақылау барысы

Көркем сөз .

«Чир» деп шырылдады торғай, «
Кел, көктем, тезірек».
Қыста өте суық,
мен тонсыз және жалаң аяқсыз.
Менің табаным қарда тонады,
мен жылы алмаймын.
Сондықтан мен секіремін, айқайлаймын:
«Мен жылуды қалаймын!»

Педагог балалармен әңгіме жүргізеді.

Балалар, білесіңдер ме, күздің келуімен жылы жаққа ұшып кетпейтін, қыстауға қалатын құстар бар. Олар қалай аталады? (*Қыстайтын құстар*)

Көшіп-қонатын құстар мен қыстайтын құстардың айырмашылығы неде? (*Қысқы ұйқыға кететін құстардың қауырсынының кілті және өте қатты тұмсығы болады. Қауырсынды қауырсынды құстарға жылу және қосымша оқшаулау беретін жұмсақ және үлгілдек қауырсындар. Қатты кілт құсқа қатты тағамды, жаңғақтарды немесе тұқымдарды оңай бөлішектеуге мүмкіндік береді. Бұл қысқы құстарға көмектеседі, аман және суық жағдайларға сәтті шыдаңыз.*)

Қандай құстар жылы жаққа ұшпайды? (*Көгершіндер, торғайлар, аққұбалар, сұсағандар, ителгілер, сисъкилер, катюшондар, бұқалар*)

Торғайлар суық мезгілде не жейді? (*Суық ауа-райы басталмай тұрып, торғайлар өсімдік және жануар тағамдарын жей береді. Тек қыста торғайлар қоректендіргіштерден тек дәнді, үгінділерді, тұқымдарды және басқа да тағамдарды жейді.*)

Недіктен мұндай құстарды тамақтандыру керек? (Күзде құстар ағаштарда қалған жемістермен, жидектермен, арамшөптермен күн көреді. Бірақ олардың қоректенуі шексіз емес. Сонымен қатар, жылдам зат алмасу және тұрақты қозғалыс көп энергияны қажет етеді. Қысқа уақытта құс қоректенбесе, қыс күні ол өліммен бетпе-бет келеді.)

Недіктен торғайлар адамдардың қасында орналасады? (Өйткені торғай әрқашан адамның жанынан тамақ таба алады.)

Жұмбақтар

Ол секіріп, ұшқанды,
нан мен дәнді жарғанды жақсы
көреді.
ол «сәлеметсіз бе» дегеннің орнына
бәріне: «Балапан» деп айтатын.

(Торғай)

Олар көңілді табынға енеді
- тағы да үгінділердің бөртпесі, өкінбеңіз! Ал санқ ете калса, тұ
шоқпар алып
ұшып кетеді ... (торғай).

Еңбек қызметі . Балалар мұғалімнің жетекшілігімен картоннан құстарға жем салатын құрал жасайды.

Максаты: еңбекке деген оң көзқарасты тәрбиелеу.

Ашық ойын «Нысанаға тигіз».

Максаты: балаларды тік нысанаға лақтыруға үйрету.

«Қарсы сызықтар» ашық ойыны.

Максаты: қозғалатын нысанаға лақтыру дағдыларын, достарымен бірлесіп әрекет ету дағдыларын дамыту.

Серуен картотекасы №18.

Күзгі күнді бақылау

Максаты: балаларға Күннің Жерде болуы үшін қажеттілік туралы түсінік беру; жазғы және күзгі күндізгі жарықтың ұзақтығы арасындағы байланысты орнату; күннің өсімдіктердің тіршілігі мен дамуы үшін маңызын анықтау.

Бақылау барысы

Көркем сөз .

Жарқыраған күн жасыл ормандарға, жайқалған бақтарға
жоғарыдан көрінеді . Майдың өзі кішкентай, кішкентай гүл, жіңішке сабағын күнге шығарады ...

Педагог балалармен әңгіме жүргізеді.

Күннен жылу болмаса, Жердегі температура абсолютті нөлге дейін төмендеп, барлық тіршілік иелерін мұздатады. Күн сәулесі өсімдіктер үшін маңызды рөл атқарады: ол планетадағы өттегінің негізгі көзі болып табылады. Бұл процесссіз барлық нәрсе, соның ішінде адамдар да өмір сүре алмайды. Күн Жердегі тіршілікті сақтау үшін маңызды.

Күн қызып тұрған пеш немесе темір сияқты қызып тұрған шар тәрізді дене. Ол жарық шығарады және осы жарықпен Жерді жарықтандырады, күндіз бізге жылу мен жарық береді. Күннің сәулесі бізге 8 минут 19 секундта жетеді. Күннің жарқыраған сәулесі соншалық, тіпті алыс қашықтықта болса да, көзді ауыртпай оған тура қарай алмаймыз. Күн жарықтан басқа жылуды да шығарады. Сондықтан ол басқа планеталарды, соның ішінде біздің Жерді де қыздырады және бізді жылумен қамтамасыз етеді.

Келесі кезекте мұғалім балаларды күнге қарауға шақырады. Егер ол жоқ болса, онда оның қайда екенін біліңіз (бұлттардың артына жасырылған).

Зерттеу қызметі. Мұғалім мен балалардың екі тастары бар, олардың біреуі күн сәулесі түсетін, екіншісі көлеңкеде. Біраз уақыттан кейін балалар малтатастардың қайсысында жылу көп екенін тексереді. Нәтижесінде мұғаліммен бірге балалар күн сәулесіндегі заттар көлеңкедегі заттарға қарағанда тез қызады деген қорытындыға келеді.

«Шуандағы қасқыр» ашық ойыны.

Мақсаты: ұзындыққа секіру дағдыларын дамыту; мұғалімнің сигналдарын тыңдауға үйрету.

«Менің бұлттым» дидактикалық ойыны.

+

Мақсаты: қиялды, эмоционалды сфераны, табиғатты елестету арқылы қабылдауды дамыту.

«Бірінші бол» ашық ойыны.

Мақсаты: жүгіру жылдамдығы мен тапқырлығын дамыту.

Еңбек қызметі. Балалар аумақты қоқыстан тазартады.

Мақсаты: оқушыларды өз жұмысын жоспарлауға, шешім қабылдауға қатысуға, пайдалы құралдарды таңдауға және өз жұмысының нәтижесін бағалауға үйрету.

**Ересек топ Қазан
Серуен картотекасы №1**

"Табиғатпен сәлемдесу"

Мақсаты: Балаларға табиғаттың әсемдігін түсіндіріп, оны бағалай білуге баулу.

Қимыл: Педагог балаларды табиғатқа шығуға дайындап, оларды серуенге шақырады. Әр бала табиғатпен амандасып, ағаштарға, гүлдерге, құстарға «Сәлем!» деп айтады. Бұл жаттығу арқылы балалар табиғатпен байланыс орнатып, оны қорғауға ынталанады.

Қауіпсіздік ережелерін қайталау: Балаларға серуен кезінде қалай жүру керек, қоршаған ортаға қалай мұқият болу керектігі туралы ережелер түсіндіріледі.

(Экологиялық тәрбие, еңбек және дидактикалық ойындар)

1. Экологиялық тәрбие: "Табиғатты қорға"

Мақсаты: Балалардың табиғат туралы білімін кеңейту және оны қорғауға баулу.

Қимыл: Балалар серуен кезінде өсімдіктер мен жануарлар туралы әңгімелейді. Мұғалім оларға ағаштар, гүлдер, шөптер және жануарлар туралы мәліметтер береді.

Сұрақтар:

«Ағаштардың жапырақтары не үшін керек?»

«Құстар не жейді?»

«Гүлдерге не керек?»

Қоршаған ортаны қорғау: Балаларға қоқысты тастамау, өсімдіктерді жұлмау туралы түсіндіріледі.

2. Еңбекке баулу: "Қоғалдандыру" немесе "Гүлдерге су құю"

Мақсаты: Балаларға табиғатқа еңбек ету арқылы қамқорлық көрсетуді үйрету.

Қимыл: Балалар бақшадағы немесе ауладағы гүлдерге су құяды немесе жапырақтарды жинайды. Бұл жаттығу арқылы балалар еңбекке баулынады және қоршаған ортаға қамқорлық жасау қажеттігін түсінеді.

Мысалы: әр бала кішкене су құтысын алып, бір-екі гүлге су құяды. Педагог оларға су құйғанда қалай жасау керектігін түсіндіреді: "Гүлдерге көп су құюға болмайды, себебі олар суға тұншығады."

3. Дидактикалық ойын: "Табиғаттан не көрдің?"

Қимыл: Балалар серуен кезінде табиғаттағы заттарды бақылап, оларды есте сақтауға тырысады. Серуен соңында педагог: «Сендер табиғаттан не көрдіңдер?» деп сұрақ қояды. Балалар көргендерін тізіп айтып береді.

Серуен: Табиғат аясындағы бақылау және танымдық әңгіме

Мақсаты: Балалардың табиғатқа деген қызығушылығын арттыру, өсімдіктер мен жануарлар туралы білім беру.

Экологиялық іс-әрекет: Табиғатқа қамқорлық жасау

Мақсаты: Табиғатқа сүйіспеншілік пен қамқорлықты қалыптастыру, қоршаған ортаны қорғау.

Іс-әрекет:

Балалармен бірге ауладағы немесе серуен алаңындағы коқыстарды жинау. Оларға коқысты дұрыс сұрыптауды үйрету: қағазды, пластикті және шыныны бөлек жинау. Бұл балалардың жауапкершілік сезімін оятады

Құралдар: Қолғаптар, қоқыс жәшіктері.

Серуен картотекасы №3

Серуен: "Күзгі орман"

Мақсаты: Күзгі табиғатты бақылау, жапырақтардың түстерін ажырату және желдің қалай соғатынын сезіну.

Бақылау:

Балаларды күз мезгіліндегі табиғаттың өзгерістерімен таныстыру. Жапырақтардың түстері өзгергенін, олардың ағаштан түсуін бақылау.

Сұрақтар: «Жапырақтар қандай түске боялған?». «Қандай жапырақтар үлкен немесе кішкентай?»

Ойын:

"Жел мен жапырақтар" ойыны.

Балалар «жапырақ» болып, жерге түскен жапырақтар секілді колдарын жайып, жеңіл секіреді. Мұғалім «Жел соқты!» деген кезде, балалар алаңда жүгіріп, жапырақтар секілді айналып ұшады.

Серуен картотекасы №4

"Құстарды бақылау"

Мақсаты: Құстар туралы түсінік беру, олардың дауыстарын тыңдау және қайда ұшатынын бақылау.

Бақылау:

Балалармен бірге серуен кезінде құстардың дауыстарын тыңдап, олардың қайда ұшып жүргенін бақылау. Құстардың атауларын атап, оларға сипаттама беру.

Сұрақтар: «Құстар қалай сайрайды?», «Қайда ұшады?»

Ойын:

"Құстар секілді ұшамыз" ойыны.

Балалар құстар секілді қолдарын жайып, ұшуды бейнелеп жүгіреді. Ойын арқылы олардың қимылдары дамиды, әрі құстарға қызығушылығы артады.

Серуен картотекасы №5

"Ағаштар әлемі"

Мақсаты: Ағаштардың түрлерін тану, олардың жапырақтары мен діңдерін бақылау.

Бақылау:

Ауладағы ағаштардың жапырақтарын, діңдерін бақылау. Олардың биіктігі мен жапырақтарының пішінін көру.

Сұрақтар: «Бұл қандай ағаш?», «Жапырақтары қандай?»

Ойын:

"Ағашқа айналамыз" ойыны.

Балалар ағашқа ұқсап, орындарында қимылсыз тұрып, кейін жел соққанда «қимылдайды» (қолдарын жоғары көтеріп, тербеледі).

Серуен картотекасы №6

Бақылау: "Жапырақтардың өзгерісі"

Мақсаты: Жапырақтардың түсі мен пішіндерін тану, күзгі өзгерістерді бақылау.

Іс-әрекет: Балалар ағаштардағы жапырақтардың түстерін бақылайды: жасыл, сары, қызыл және қоңыр жапырақтарды таниды.

Педагог балаларға жапырақтың неге түсетінін және күз мезгіліндегі табиғаттың өзгерістерін түсіндіреді.

Сұрақтар:

«Жапырақтар қандай түстерге боялған?»

«Бұл жапырақтар қай ағаштан түсті?»

Белсенділік:

Жапырақтарды жинау, олардың пішінін қолдарымен сипалап сезіну, жапырақтармен ойындар ұйымдастыру.

Өсімдіктерге күтім жасау

Мақсаты: Балаларға өсімдіктердің күтімі туралы түсінік беру және табиғатқа деген сүйіспеншілік қалыптастыру.

Іс-әрекет:

Балалар бөлмедегі немесе ауладағы өсімдіктерді суарады.

Топтағы гүлдердің жапырақтарын сүртеді.

Педагог балаларға судың өсімдіктер үшін маңызды екенін түсіндіреді және өсімдіктердің қалай өсетінін көрсетеді.

Құралдар: кішкентай су құйғыштар, майлықтар

Серуен картотекасы №7

Бақылау: "Күннің күйі"

Мақсаты: Ауа райын сезіну, күннің жылуы немесе салқын болуы туралы түсінік беру.

Іс-әрекет: Балалар күннің қалай жылытып тұрғанын немесе ауа райының салқындығын сезіну үшін бетін күнге қаратады немесе желді сезінеді. Педагог балаларға «Күннің шуағы бізді қалай жылытады?» деген сұрақтар қояды.

Сұрақтар: «Бүгін күн жылы ма, әлде суық па?»

«Күн бізге не береді?»

Белсенділік:

Күнге қарап, оның қалай жарқырап тұрғанын бақылау, желдің күші мен ауа райының әсерін сезіну.

Ойыншықтарды жинау және реттеу

Мақсаты: Балаларды өз заттарына және ойыншықтарға ұқыптылықпен қарауға үйрету.

Іс-әрекет: Балалар ойнап болған соң, ойыншықтарды арнайы себетке немесе сөреге жинайды.

Ойыншықтарды әртүрлі санаттарға бөлуге үйрету (мысалы, машиналарды бір жерге, қуыршақтарды басқа жерге қою).

Құралдар: ойыншықтар, ойыншықтарды жинайтын себеттер.

Серуен картотекасы №8.

Бақылау: "Бұлттарды бақылау"

Мақсаты: Аспандағы бұлттардың қозғалысын байқау, олардың түрлері мен пішіндерін тану.

Іс-әрекет: Балалар асқанға қаран, бұлттардың пішінін және олардың қалай қозғалатынын бақылайды.

Педагог бұлттардың әртүрлі болатынын түсіндіреді: жұқа, қалың, ақ немесе қара бұлттар.

Сұрақтар: «Бұлттар қандай? Олар неге үксайды?»

«Бұлттар қайда қозғалып бара жатыр?»

Белсенділік:

Балалар бұлттардың пішінін елестетіп, «Олар неге үксайды?» деп айтады (мысалы, жануарларға, үйлерге үксайды деп елестету).

Ауладағы жапырақтарды немесе қоқысты жинау

Мақсаты: Балаларға қоршаған ортаны таза ұстауға үйрету.

Іс-әрекет: Балалар серуен барысында жерге түскен жапырақтарды немесе қоқыстарды жинайды.

Педагог балаларға табиғатты қорғау және қоқыстарды жинаудың маңызын түсіндіреді.

Құралдар: кішкентай қапшықтар, қолғаптар.

Серуен картотекасы №9.

Бақылау: "Құстарды бақылау"

Мақсаты: Құстардың қозғалысын, олардың дауысын тыңдау, құстардың түрлерін ажырату.

Іс-әрекет: Балалар серуен барысында құстардың даусын тыңдап, олардың қалай ұшып жүргенін бақылайды.

Педагог құстардың атауларын атап, олардың табиғаттағы рөлі туралы әңгімелейді.

Сұрақтар: «Қандай құстарды көрдік?»

«Құстар қалай ән салады?»

Белсенділік:

Құстардың дауысын еліктеу, құстардың ұшуын бейнелеп ойнау (қолдарын жайып, құстар секілді жүгіру).

Құстарды немесе жануарларды күту

Мақсаты: Балаларға жануарларға қамқор болуды үйрету.

Іс-әрекет: Балалар балабақшаның ауласында құстарға жем шашады немесе аквариумдағы балықтарға жем береді.

Педагог құстардың немесе жануарлардың қалай тамақтанатынын және оларға қалай қамқор болу керектігін түсіндіреді.

Құралдар: құс жемі немесе балықтарға арналған жем.

Серуен картотекасы №10

Бақылау: "Ағаштардың биіктігі"

Мақсаты: Ағаштардың биіктігін, олардың жапырақтары мен дінін зерттеу.

Іс-әрекет: Балалар ағаштардың дініне қарап, олардың биіктігін бағалайды. Педагог ағаштардың қалай өсетінін түсіндіреді.

Балаларға ағаштың жасыл жапырақтары мен олардың пішіндерін көрсету.

Сұрақтар: «Ағаш биік пе, әлде аласа ма?»

«Жапырақтар

қандай пішінде?»

Белсенділік:

Ағаштардың айналасында жүру, олардың жапырақтарын жинау және жапырақтардың пішіндерін талдау.

Құммен және сумен ойнау

Мақсаты: Балалардың ұсақ моторикасын дамыту және еңбекке қызығушылықты арттыру.

Іс-әрекет: Балалар құмда немесе суда арнайы ойыншықтармен ойнап, құмнан әртүрлі пішіндер жасайды.

Ойнап болғаннан кейін, балалар жұмыс орнын жинайды, құралдарды жуып, сөреге қояды.

Құралдар: құм және суға арналған ойыншықтар.

Серуен картотекасы №11

Табиғатқа қамқорлық

- Қоқыс жинау: Серуен барысында балаларға табиғаттағы қоқыстарды жинау тапсырмасын беріңіз. Бұл оларға қоршаған ортаға жауапкершілікпен қарауға және табиғатты қорғауға үйретеді.

- Өсімдіктерге күтім: Балаларға ағаштардың жапырақтарын, гүлдерін қарау, оларды суару немесе егу бойынша тапсырмалар беру. Бұл өсімдіктердің өмір сүруіне ықпал етеді.

2. Еңбек дағдыларын дамыту

- Жемістер мен көкөністерді жинау: Егер серуен ауыл немесе бақшада өтсе, балаларды жемістер мен көкөністерді жинауға үйрету. Бұл оларға еңбек арқылы өнім алудың маңыздылығын көрсетеді.

- Құстарға жем беру: Балаларға құстарға арналған жем шашу немесе арнайы орындар дайындау. Бұл табиғатқа қамқорлық сезімін дамытуға көмектеседі.

3. Табиғатпен танысу

- Табиғатқа қатысты тапсырмалар: Балаларға табиғаттағы өзгерістерді бақылау, мысалы, жапырақтардың түсі, ағаштардың формасы туралы жазу немесе сурет салу.

- Экологиялық білім беру: Табиғаттың экосистемасы, өсімдіктер мен жануарлардың өзара байланысы туралы мәліметтер беру.

Серуен картотекасы №12

Табиғатпен танысу

Тақырып: Ағаштар мен өсімдіктерді зерттеу

Мақсат: Балаларды ағаштар мен өсімдіктердің түрлерімен таныстыру, оларды күтуге үйрету.

Серуен: Балалармен жақын маңдағы саябаққа барып, ағаштар мен гүлдерді тамашалау.
Іс-шара: Балаларға әртүрлі өсімдіктерді көрсетіп, олардың жапырақтары мен сабақтарын зерттеу. Әр ағаштың атауын айтып, ағаштарды күту туралы түсіндіру.

Еңбекке баулу: Балаларға бақшаға қалай қамқор болу керектігін көрсетіп, кішкене күрекпен топырақты қопсыту

Серуен картотекасы №13

Судың маңызы

Тақырып: Судың табиғаттағы ролі

Мақсат: Судың маңызын түсіндіру, суды үнемді пайдалану жолдарын үйрету.

Серуен: Су қоймасы немесе бұлақ жанында серуен.

Іс-шара: Балаларға судың табиғаттағы ролі мен оның маңызын түсіндіру, суды қалай үнемдеу керек екенін үйрету.

Еңбекке баулу: Су қоймасына немесе бақшадағы өсімдіктерге су тасып, оларды суару.

Серуен картотекасы №14

Тазалық күні

Тақырып: Табиғатты таза ұстау

Мақсат: Балаларды қоршаған ортаны таза ұстауға баулу, тазалыққа үйрету.

Серуен: Жақын маңдағы табиғи аймаққа серуен.

Іс-шара: Балалармен бірге серуендеп жүріп, жердегі қоқыстарды жинау. Табиғатты қоқыстан қалай қорғауға болатыны туралы әңгімелесу.

Еңбекке баулу: Қоқыс жинау мен сұрыптау жұмыстарын көрсету. Балаларға қоқысты қайда және қалай тастау керектігін үйрету.

Серуен картотекасы №15

Гүлдер күні

Тақырып: Гүлдердің түрлері және оларды күту

Мақсат: Гүлдер туралы білімін кеңейту және оларды күтуге баулу.

Серуен: Гүлдер өсетін аймаққа серуен жасау.

Те-шара: Ор гүлдің түрлерін талқылау, олардың хош иістерін сезіну, Гүлдер мен өсімдіктердің өз қолдарымен етіп үйрену.

Еңбекке баулу: Гүлдерді суару және оларға топырақ көпесіту жұмыстарын жасау.

Серуен №15

Жыл мезгілдерінің өзгеруін бақылау

Мақсаты:

- Жыл мезгілдерінің өзгеруі туралы түсініктерін қалыптастыру;
- әр мезгілдің өз ерекшеліктері туралы түсініктерін тиянақтау.

Бақылау барысы

Жұмбақ жасыру

Ақ киімді біреуі,

Сары киімді біреуі,

Көк киімді біреуі,

Әлем, жәлем киімі,

Тағы бірі жүреді. (жылдың төрт мезгілі)

- Ол еңде не жайлы айтылған? (жыл мезгілдері туралы әңгімелеу)

- Қазір жылдың қай мезгілі (күз жайлы әңгімелеу)

Қыркүйек айының алғашқы күндері жылы болады. Ағаштарда ең алғашқы сары жапырақтар пайда болады. Жердегі шөптер сарғайып, гүлдер сола бастайды. Үлкендер егіс даласындағы жиын-терін жұмыстарын аяқтауға, мал азығын мол етіп жинап алуға асығады.

Зерттеу жұмысы: Д/О: «Күзге ең алғашқы дайындалған ағашты тап» (қайың, көк терек)

Д/О: «Қайың мен теректің ең әдемі күзгі жапырағын тап»

Еңбек

Ойын алаңындағы жапырақтарды жинау.

Мақсаты:

- орындалған жұмыс нәтижесін көріп қуануға үйрету;
- экологиялық мәдениеттерін тәрбиелеу.

Қимылды ойын «Бәйге».

Мақсаты:

Тез жүкіруге, ептілікке жаттықтыру.

Жаттығу ойындары Қозғалыстарын қалыптастыру

Мақсаты: сапта жеңіл, бірқалыпты жүруге жаттықтыру.

Халық болжамы:

Жаз жауынды, күз жылы болса, қыс ұзақ болады.

Серуен №16

Күздің алғашқы белгілерін бақылау

Мақсаты:

- Жыл мезгілдерінің өзгеруі туралы түсініктерін молайту;
- Күздің алғашқы белгілері туралы түсініктерін қалыптастыру.

Бақылау барысы

Көркем сөз «Қыркүйек» Г. Океев

Бір-біріне жер, аспан.

Мейірлене қарасқан.

Төкпей-шашнай тасып дән

Машиналар асыққан.

Ұстаз, шәкірт жүздескен,

«Қош келіңіз күз» дескен.

Берекелі алтын күз.

Ұмытпаймыз салтын біз

Қыркүйек айының алғашқы күндері жылы болады. Ағаштарда ең алғашқы сары жапырақтар пайда болады. Жердегі шөптер сарғайып, гүлдер сола бастайды. Үлкендер егіс даласындағы жиын-терін жұмыстарын аяқтауға, мал азығын мол етіп жинап алуға асығады.

Зерттеу жұмысы: Д/О: «Күзге ең алғашқы дайындалған ағашты тап» (қайың, көк терек)

Д/О: «Қайың мен теректің ең әдемі күзгі жапырағын тап»

Еңбек

Ойын алаңындағы жапырақтарды жинау.

Мақсаты:

- орындалған жұмыс нәтижесін көріп қуануға үйрету;
- экологиялық мәдениеттерін тәрбиелеу.

Қимылды ойын «Қуып жет».

Мақсаты: Тез жүкіруге, ептілікке жаттықтыру.

Жаттығу ойындары Бөрене үстімен жүру

Мақсаты: Тене-теңдікті сақтауға жаттықтыру

Мақал: Күз байлығы-ел ырысы.

Серуен картотекасы №17

Гүл етіліс клумбаны бақылау

Мақсаты:

- өсімдіктердің күзгі тіршілігі туралы білімдерін тиянақтау;
- кейбір өсімдіктердің дәндерін пашып, қурап үлгергеніне көңіл болу;
- Күзде гүл ашатын гүлдермен (астра, настурция) таныстыру

Бақылау барысы:

Көркем сөз:

Кешіктік пе, күндіз бе,
Өсіп тұрған гүлді үзбе.
Туған жерді далаға,
Тастай алмай жүрміз бе?
Жайтап өсіп далада,
Көздің жауын ала ма?
Бірде бірін жұлғызба,
Қасыңдағы балаға.

Балаларға сұрақтар:

- Гүлдерде күзде қандай өзгерістер болады?
- Келесі жылы гүлдер өсіру үшін қазір не істеу керек?
- Қандай гүлдер күзде гүлдейді?

Зерттеу қызметі:

Қураған гүлдерді алып, оның сабақтары мен дәндерін қарау.

Д/О: «Суреттеу бойынша тауып ал»

Еңбек. Гүлдер дәнін жинап алу.

Мақсаты: Балаларға келесі көктемнің камын қазір ойлау керек екенін түсіндіру.

Қ/О: «Мені ата».

Мақсаты: ымдау және қимыл арқылы жанурлар бейнесін жасау қабілеттерін дамыту.

«Қояндар мен түлкі».

Мақсаты: тез жүкіру дағдыларын дамыту

Жаттығу ойындары: Бір-біріне доп лақтыру

Мақсаты: жылдамдықтары мен ептіліктерін дамыту

Серуен картотекасы №18

Тастарды бақылау

Мақсаты: Тастардың өлі табиғат мүшесі екендігі жайлы түсініктерін молайту, олардың әртүрлілігі мен пайдасы туралы білім беру.

Бақылау барысы

Зерттеу жұмысы

Бор таспен қатты тасты салыстырып қору, үру, сындыру (бор үгітіледі, тас сынбайды)

Еңбек

Ауладағы тастарды жинау және олардан композиция құрау.

Мақсаты:

- Бірігіп жұмыс істеуге үйрету;
- Шығармашылық қиялын дамыту.

Қ/О «Үшты-ұшты».

Мақсаты:

- Тәрбиешіні мұқият тыңдауға үйрету;

Жаттығу ойындары

Қозғалысты дамыту.

Мақсаты: допты нысанаға лақтыруға жаттықтыру

Балалармен асфальтка түрлі-түсті бормен сурет салу «Күзгі табиғат»

Серуен

картотекасы №19

Итті бақылау

Мақсаты:

Жануарлар өміріне деген қызығушылықтарын арттыру, қиын жағдайда көмек беруге дайын болуға тәрбиелеу.

Бақылау барысы

Көркем сөз

Ей, адамдар, адамдар!
Айналага қараңдар,
Зардап шегіп жатпасын,
Аш үйіңнің қақпасын,
Жануарлар қорғансыз,
Далада қалып қоймасын.
Балаларға сұрақтар.

Иттердің жақсы өмір сүруі, оның иесіне байланысты. Иттер әртүрлі тағамдармен тамақтанады. Олар ботқаларды, ірімшікті, сүтті жей береді. Иттер бәрінен де піскен етті жақсы көреді. Иттің тұқымы (түрлері) өте көп-неміс овчаркасы, тазы (аңшы ит), такса, пудель (бұйра жүнді ит), ротвейлер тағы басқа иттер. Олардың бәрінің бір-бірінен айырмашылығы бар. Иттер ақылды және зиянды. Есте сақтау қабілеттері өте күшті, есту қабілеті өте зор болады. Ол өзінің иесін еш уақытта еш уақытта қиын жағдайда далада қалдырмайды, өз иесіне сатқандық жасамайды.

Кейбір адамдар иттер мен мысықтарды далаға қуып жібереді. Ол кезде жануардың өмірі тозаққа айналады. Олардың ішер тамағы нашар, жылы орын жоқ, ешкім еркелетпейді, үй астындағы жер төледе, көшеде мекендеулеріне тура келеді. Олар суықпен аштықтан ауырады, өледі. Мұндай адамдарды жүрексіз адамдар дейді. Сондықтан да үй жануарларын далаға тастамаңдар, оларға қамқор болыңдар!

Еңбек. Сынған ағаш бұтақтары мен жапырақтарды жинап қоқысқа апару.

Мақсаты. Бірлесіп жұмыс істеу, мақсатқа жету.

Қ/О: «Біз көңілді балалармыз».

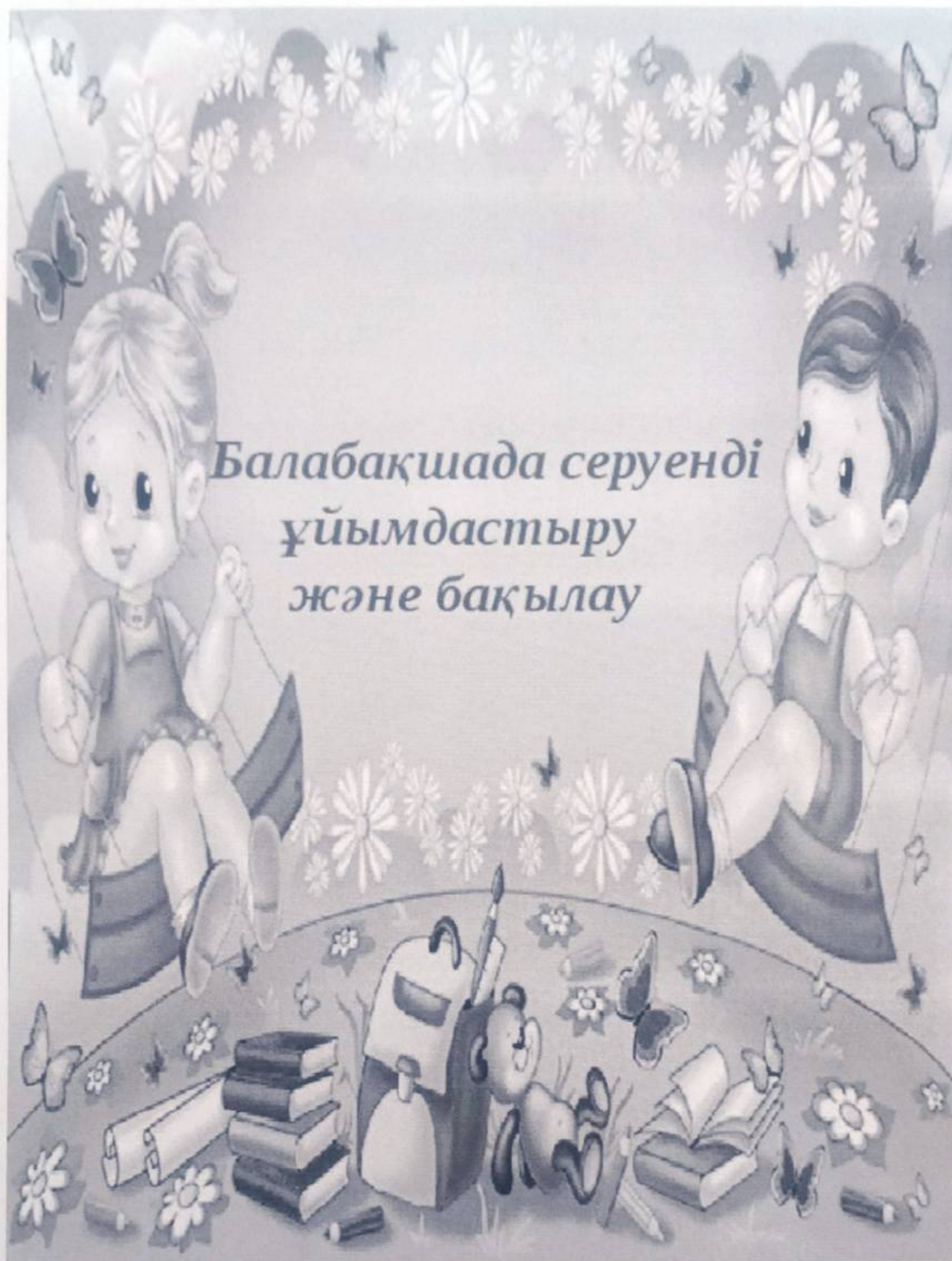
Мақсаты: Ойын шартын сақтап ойнауға баулу.

Жаттығу ойындары: Қозғалыстарын дамыту.

Мақсаты:

- Затты қолденең бағытта лақтыру тәсілін меңгерту;
- Көз өлшемін, қозғалыс координатын, ептіліктерін дамыту.

Тыйым сөз: Ит – жеті қазынаның бірі. Сондықтан оны өлтіруге, азаптауға, қаңғыртып жіберуге болмайды. Олай етсе, иесінің басына жаманшылық үйіріледі.

**Балабақшада серуенді
ұйымдастыру
және бақылау**

Қараша Ересек топ

2024-2025жж

Серуен картотекасы №1

Жапырақтарды бақылау

Мақсаты: Балалардың табиғатты тану қабілетін дамыту, жапырақ түрлерін ажырата білуге үйрету.

Өткізу тәсілі: Тәрбиеші балаларға ағаш жапырақтарын көрсетіп, олардың түстері мен пішіндерін зерттеуді ұсынады. Әр жапырақтың ерекшеліктерін айтып береді.

«Жапырақтардан сурет салу»

Мақсаты: Балалардың шығармашылық қабілетін дамыту, жапырақтар мен табиғи материалдардан сурет құрастыру.

Ойын ережесі: Балалар түрлі-түсті жапырақтарды жинап, олардан ағаш, гүл, үй, жануарлар сияқты бейнелерді жасайды.

(Ұсыныс ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №2

Ауа райын бақылау

Мақсаты: Балалардың ауа райы жағдайын түсіну қабілетін дамыту.

Өткізу тәсілі: Тәрбиеші балалармен бірге аспанды, бұлттардың қозғалысын, күннің түсін және желді бақылап, ауа райы туралы әңгіме жүргізеді.

«Жапырақтарды жинау»

Мақсаты: Жинақылық пен ұқыптылыққа үйрету, ұжымдық жұмыс жасауға баулу.

Ойын ережесі: Балаларды екі топқа бөліп, жапырақтарды кім көп жинайтынын жарыстыру.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №3

Көбелектер мен қоңыздарды бақылау

Мақсаты: Жәндіктердің түр-түрін зерттеп, оларды тану қабілетін дамыту.

Өткізу тәсілі: Тәрбиеші көбелек немесе қоңыз тауып, оның түсін, пішінін және қозғалысын зерттеуді ұсынады.

«Құлаған жапырақтарға секіру»

Мақсаты: Балаларға қозғалыс арқылы күш-қуат беру, секіру дағдыларын дамыту.

Ойын ережесі: Жапырақтар жиналған жерге балалар секіріп, олардың ұшуына қуанып, қозғалыс жасайды.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №4

Су бетінің өзгерісін бақылау

Мақсаты: Судың қасиеттерін түсіну және оның айналаға әсерін бақылау.

Өткізу тәсілі: Судың бетінде пайда болған толқындарды, күн сәулесінің шағылуын немесе жел әсерінен өзгерістерді бақылау.

«Күзгі бақтағы жасырынбақ»

Мақсаты: Байқағыштық қабілетін дамыту, зейінді шоғырландыру.

Ойын ережесі: Балалар бақтағы түрлі табиғи материалдардың артына жасырынып, бір-бірін іздейді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №5

Құмда немесе топырақта бақылау

Мақсаты: Құм немесе топырақтың құрылымын және оған әсер ететін факторларды түсіну.

Өткізу тәсілі: Балаларға құмды қолдарымен ұстап көріп, оның құрылымын зерттеу ұсынылады. Су қосқанда құмның қалай өзгеретініне назар аударылады.

«Күзгі қазына»

Мақсаты: Зейін мен ізденімпаздықты арттыру.

Ойын ережесі: Жапырақ, жаңғақ, бұтақтар сияқты заттарды алдын ала бақшада жасырып қойып, балалардың оларды іздеуіне мүмкіндік беру.

(Өңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №6

"Табиғат Досы"

Мақсаты: Балалардың табиғатқа қамқорлық сезімін арттыру, өсімдіктер мен жануарларға құрмет көрсету.

Ойын барысы:

Балаларға орман немесе бақша туралы қысқаша түсіндіру беріледі, содан кейін әрқайсысына кішкентай рөлдер беріледі (мысалы, ағаш қорғаушысы, құс досы, гүл сақтаушысы).

Тәрбиеші балаларға табиғатқа қамқорлық жасаудың маңызды екенін түсіндіреді.

Әр бала өзінің рөлін орындай отырып, табиғатқа қамқорлық жасайды. Мысалы, ағаш қорғаушысы жапырақтарды жинаса, құс досы жемді себеді.

(Еңбекке баулу , Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №7

"Таза және Лас Орман"

Мақсаты: Балаларға қоршаған ортаның тазалығын сақтауды үйрету.

Ойын барысы:

Ойын алаңына жасанды қоқыстар (қағаз кесектері, пластик бөтелкелер) қойылады.

Балаларға орманды тазарту миссиясы беріледі. Олар қоқысты дұрыс орынға (қоқыс жәшігіне) жинайды.

Барлық балалар қоқысты жинап болған соң, олар таза орманды бірге тамашалайды.

(Еңбекке баулу , Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №8.

"Жануарлар Досын Тап"

Мақсаты: Балаларды жануарлардың әртүрлілігімен таныстыру және әр жануардың табиғаттағы рөлін түсіндіру.

Ойын барысы:

Балалар дөңгеленіп отырады, ал тәрбиеші әртүрлі жануарлардың суреттерін көрсетіп, олардың дыбыстарын салады.

Әр бала кезек-кезек жануардың дыбысын танып, сол жануарға қатысты бір қамқорлық әрекетін айтады (мысалы, "Құстарға жем береміз", "Аюларды мазаламау керек").

Әр жауаптан кейін балалар бірге жануарларға қамқорлық туралы қысқаша тақпақ немесе ән айтады.

(Еңбекке баулу , Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №9.

"Гүл Отырғызу"

Мақсаты: Балаларға өсімдіктерді күту және табиғаттың маңыздылығын үйрету.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларға түрлі-түсті қағаздан жасалған "гүлдерді" береді немесе алдын ала дайындалған құмыраға шынайы гүлдерді отырғызуға рұқсат береді.

Балалар гүлдерді отырғызып болған соң, оларды суару және баптау тәсілдерін үйренеді.

Әр бала өз гүлін күтуші болып, оның күнделікті жағдайына жауап береді (мысалы, су құю, жарыққа қою).

(Еңбекке баулу , Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №10

"Жарық пен Су"

Мақсаты: Балаларға энергия мен суды үнемдеудің маңыздылығын түсіндіру.

Ойын барысы:

Ойынға дайындалу үшін бөлмеде бірнеше "лампа" мен "су кранын" көрсету үшін суреттер ілінеді.

Балаларға ойын барысында бөлмеде жанған шамдарды және су ағатын крандарды "өшіру" (жапсыру) тапсырмасы беріледі.

Тәрбиеші балаларға жарықты немесе суды босқа пайдаланбаудың қажеттілігін түсіндіреді.

(Еңбекке баулу , Эко мәдениетті дамыту) Суды үнемдеу

Серуен картотекасы №11

Желдің бағытын бақылау

Мақсаты: Желдің бағытын, күші мен оның табиғатқа әсерін түсіну.

Өткізу тәсілі: Балаларға жапырақтардың немесе шөптің жел әсерінен қалай қозғалып жатқанын көрсету арқылы бақылау.

«Күзгі бояулар»

Мақсаты: Балалардың күзгі түстерді тануына және көркемдік қабілеттерін дамыту.

Ойын ережесі: Балалар түрлі түсті жапырақтарды жинап, оларды қағаз бетіне қойып, жапырақтардың көшірмесін бояу арқылы шығарады.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №12

. Ағаштарды бақылау

Мақсаты: Ағаштардың пішінін, түсін және ерекшеліктерін ажыратуға үйрету.

Өткізу тәсілі: Ағаштың діңгегін, бұтақтарын және жапырақтарын зерттеу. Ағаштың қандай екенін, оның ерекшеліктерін анықтау.

«Күзгі жапырақтардан моншақ»

Мақсаты: Ұсақ моториканы дамыту және қолөнерге баулу.

Ойын ережесі: Жұмсақ жапырақтарды жіпке тізіп, кішкене моншақтар жасайды немесе білезік құрайды.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Ұсақ моториканы дамыту

Серуен картотекасы №13

Жаңбырдан кейінгі шалшықтарды бақылау

Мақсаты: Судың әртүрлі күйде болуы мен жердің сулануы туралы түсінік беру.

Өткізу тәсілі: Жаңбырдан кейінгі шалшық суының қалай өзгеретінін, бетіне түсетін жарықтың шағылуын бақылау.

«Желкенді қайық»

Мақсаты: Желдің күшін және бағытын бақылауға үйрету.

Ойын ережесі: Қағаздан кішкентай қайықтар жасап, оларды судың бетіне немесе жерге қойып, желмен қалай қозғалатынын бақылайды.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №14

Тазалық күні

Тақырып: Табиғатты таза ұстау

Мақсат: Балаларды қоршаған ортаны таза ұстауға баулу, тазалыққа үйрету.

Серуен: Жақын маңдағы табиғи аймаққа серуен.

Іс-шара: Балалармен бірге серуендеп жүріп, жердегі қоқыстарды жинау. Табиғатты қоқыстан қалай қорғауға болатыны туралы әңгімелесу.

Еңбекке баулу: Қоқыс жинау мен сұрыптау жұмыстарын көрсету. Балаларға қоқысты қайда және қалай тастау керектігін үйрету.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №15

Құстарға жем беру

Мақсаты: Құстарға күтім жасау мен табиғатты қорғауға тәрбиелеу.

Өткізу тәсілі: Құстарға арнап жем салғыш дайындап, олардың жемді қалай жейтінін бақылау.

Күзгі табылған заттар»

Мақсаты: Зейін және есте сақтау қабілетін дамыту.

Ойын ережесі: Балалар өздері тапқан заттарды (жапырақ, жаңғақ, қабықша) көрсетіп, олардың не екенін айтып, қысқаша сипаттайды.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №16

Табиғатқа қамқорлық

- **Қоқыс жинау:** Серуен барысында балаларға табиғаттағы қоқыстарды жинау тапсырмасын беріңіз. Бұл оларға қоршаған ортаға жауапкершілікпен қарауға және табиғатты қорғауға үйретеді.

- **Өсімдіктерге күтім:** Балаларға ағаштардың жапырақтарын, гүлдерін қарау, оларды суару немесе егу бойынша тапсырмалар беру. Бұл өсімдіктердің өмір сүруіне ықпал етеді.

2. Еңбек дағдыларын дамыту

- Жемістер мен көкөністерді жинау: Егер серуен ауыл немесе бақшада өтсе, балаларды жемістер мен көкөністерді жинауға үйрету. Бұл оларға еңбек арқылы өнім алудың маңыздылығын көрсетеді.

- Құстарға жем беру: Балаларға құстарға арналған жем шашу немесе арнайы орындар дайындау. Бұл табиғатқа қамқорлық сезімін дамытуға көмектеседі.

3. Табиғатпен танысу

- Табиғатқа қатысты тапсырмалар: Балаларға табиғаттағы өзгерістерді бақылау, мысалы, жапырақтардың түсі, ағаштардың формасы туралы жазу немесе сурет салу.

- Экологиялық білім беру: Табиғаттың экосистемасы, өсімдіктер мен жануарлардың өзара байланысы туралы мәліметтер беру.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №17

Табиғатпен танысу

Тақырып: Ағаштар мен өсімдіктерді зерттеу

Мақсат: Балаларды ағаштар мен өсімдіктердің түрлерімен таныстыру, оларды күтуге үйрету.

Серуен: Балалармен жақын маңдағы саябаққа барып, ағаштар мен гүлдерді тамашалау.

Іс-шара: Балаларға әртүрлі өсімдіктерді көрсетіп, олардың жапырақтары мен сабақтарын зерттеу. Әр ағаштың атауын айтып, ағаштарды күту туралы түсіндіру.

Еңбекке баулу: Балаларға бақшаға қалай қамқор болу керектігін көрсетіп, кішкене күрекпен топырақты қопсыту.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №18

Судың маңызы

Тақырып: Судың табиғаттағы рөлі

Мақсат: Судың маңызын түсіндіру, суды үнемді пайдалану жолдарын үйрету.

Серуен: Су қоймасы немесе бұлақ жанында серуен.

Іс-шара: Балаларға судың табиғаттағы рөлі мен оның маңызын түсіндіру, суды қалай үнемдеу керек екенін үйрету.

Еңбекке баулу: Су қоймасына немесе бақшадағы өсімдіктерге су тасып, оларды суару.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №19

Тазалық күні

Тақырып: Табиғатты таза ұстау

Мақсат: Балаларды қоршаған ортаны таза ұстауға баулу, тазалыққа үйрету.

Серуен: Жақын маңдағы табиғи аймаққа серуен.

Іс-шара: Балалармен бірге серуендеп жүріп, жердегі қоқыстарды жинау. Табиғатты қоқыстан қалай қорғауға болатыны туралы әңгімелесу.

Еңбекке баулу: Қоқыс жинау мен сұрыптау жұмыстарын көрсету. Балаларға қоқысты қайда және қалай тастау керектігін үйрету.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №20

Гүлдер күні

Тақырып: Гүлдердің түрлері және оларды күту

Мақсат: Гүлдер туралы білімін кеңейту және оларды күтуге баулу.

Серуен: Гүлдер өсетін аймаққа серуен жасау.

Іс-шара: Әр гүлдің түрлерін талқылау, олардың хош иістерін сезіну. Гүлдер мен өсімдіктерді өз қолдарымен егін үйрену.

Еңбекке баулу: Гүлдерді суару және оларға топырақ қопсыту жұмыстарын жасау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №21

Жапырақтардың түсуін бақылау (Күзде)

Мақсаты: Ағаш жапырақтарының түсу процессін байқауға, табиғат өзгерістерін түсінуге үйрету.

Өткізу тәсілі: Балалармен бірге жапырақтардың түскенін бақылап, оларды жинап, түстері мен пішіндерін салыстыру.

«Күзгі гүлдесте»

Мақсаты: Эстетикалық талғамды дамыту.

Ойын ережесі: Түрлі жапырақтар мен күзгі өсімдіктерден гүлдесте жасап, бақшаны сәндеуге тырысады.

(Үсыныс ойын ,Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №22

Табиғи материалдарды жинау

Мақсаты: Табиғаттағы заттардың әртүрлілігін, олардың пішіндерін түсіну.

Өткізу тәсілі: Балаларға жапырақ, бұтақ, тас сияқты табиғи заттарды жинауды тапсырып, олардың ерекшеліктерін бірге талқылау.

«Күзгі серуен картасы»

Мақсаты: Көрнекі есте сақтауды дамыту.

Ойын ережесі: Балалар бақшада серуендеп жүріп, қызықты заттарды байқайды және ол жерлерді картаның үстіне белгілеп, серуен жолын картаға түсіреді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы, Кішіге көмек беру дағдысын қалыптастыру)

Серуен картотекасы №23

Жапырақтың сарғаю процесін бақылау (Күзде)

Мақсаты: Табиғаттағы жыл мезгілдерінің ауысуын түсінуге тәрбиелеу.

Өткізу тәсілі: Балалармен бірге ағаш жапырақтарының сарғайып, түс өзгертуін бақылап, оны жыл мезгілдерінің ауысуымен байланыстыру.

«Күзгі аңшы»

Мақсаты: Бақылау қабілетін дамыту, айналадағы заттарға назар аударту.

Ойын ережесі: Тәрбиеші балаларға күзгі ормандағы заттарды атауды тапсырады (мысалы, «қызыл жапырақ» немесе «жерде жатқан жаңғақ»), балалар оны іздеп, тезірек тауып көрсетеді.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы.№24

Балшық немесе сазбен ойындар

Мақсаты: Табиғи материалдармен таныстырып, қол моторикасын дамыту.

Өткізу тәсілі: Балаларға балшық немесе сазбен жұмыс істеуді, олардың көмегімен фигуралар жасауды ұсыну.

«Жапырақтармен сурет салу»

Мақсаты: Табиғи материалдар арқылы сурет салу дағдысын дамыту.

Ойын ережесі: Жапырақтарды жастықшамен немесе бояумен сулап, оларды қағаз бетіне басып, сурет түсіреді.

(Қоршаған ортамен танысу, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы.№25

Тастарды және олардың пішіндерін бақылау

Мақсаты: Балалардың пішіндер туралы білімдерін кеңейту, тастардың құрылымын зерттеу.

Өткізу тәсілі: Балаларға әртүрлі пішіндегі тастарды көрсетіп, олардың айырмашылықтарын талқылау, тегіс және бұдырлы тастарды сезінуге мүмкіндік беру

«Күзгі пазл»

Мақсаты: Зейін мен көру қабілетін дамыту.

Ойын ережесі: Жапырақтарды пішіндер бойынша бөліктерге бөліп, пазл сияқты қайта құрастырады.

(Өңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №26

Бақылау: "Жапырақтардың өзгерісі"

Мақсаты: Жапырақтардың түсі мен пішіндерін тану, күзгі өзгерістерді бақылау.

Іс-әрекет: Балалар ағаштардағы жапырақтардың түстерін бақылайды: жасыл, сары, қызыл және қоңыр жапырақтарды таниды.

Педагог балаларға жапырақтың неге түсетінін және күз мезгіліндегі табиғаттың өзгерістерін түсіндіреді.

Сұрақтар:

«Жапырақтар қандай түстерге боялған?»

«Бұл жапырақтар қай ағаштан түсті?»

Белсенділік:

Жапырақтарды жинау, олардың пішінін қолдарымен синалап сезіну, жапырақтармен ойындар ұйымдастыру.

Осімдіктерге күтім жасау

Мақсаты: Балаларға өсімдіктердің күтімі туралы түсінік беру және табиғатқа деген сүйіспеншілік қалыптастыру.

Іс-әрекет: Балалар бөлмедегі немесе ауладағы өсімдіктерді суарады.

Топтағы гүлдердің жапырақтарын сүртеді.

Педагог балаларға судың өсімдіктер үшін маңызды екенін түсіндіреді және өсімдіктердің қалай өсетінін көрсетеді.

Құралдар: кішкентай су құйғыштар, майлықтар.

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №27

Бақылау: "Күннің күйі"

Мақсаты: Ауа райын сезіну, күннің жылуы немесе салқын болуы туралы түсінік беру.

Іс-әрекет: Балалар күннің қалай жылытып тұрғанын немесе ауа райының салқындығын сезіну үшін бетін күнге қаратады немесе желді сезінеді. Педагог балаларға «Күннің шуағы бізді қалай жылытады?» деген сұрақтар қояды.

Сұрақтар: «Бүгін күн жылы ма, әлде суық па?»

«Күн бізге не береді?»

Белсенділік:

Күнге қарап, оның қалай жарқырап тұрғанын бақылау, желдің күші мен ауа райының әсерін сезіну.

Ойыншықтарды жинау және реттеу

Мақсаты: Балаларды өз заттарына және ойыншықтарға ұқыптылықпен қарауға үйрету.

Іс-әрекет: Балалар ойнап болған соң, ойыншықтарды арнайы себетке немесе сөреге жинайды.

Ойыншықтарды әртүрлі санаттарға бөлуге үйрету (мысалы, машиналарды бір жерге, қуыршақтарды басқа жерге қою).

Құралдар: ойыншықтар, ойыншықтарды жинайтын себеттер.

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №28.

Бақылау: "Бұлттарды бақылау"

Мақсаты: Аспандағы бұлттардың қозғалысын байқау, олардың түрлері мен пішіндерін тану.

Іс-әрекет: Балалар аспанға қарап, бұлттардың пішінін және олардың қалай қозғалатынын бақылайды.

Педагог бұлттардың әртүрлі болатынын түсіндіреді: жұқа, қалың, ақ немесе қара бұлттар.

Сұрақтар: «Бұлттар қандай? Олар неге ұқсайды?»

«Бұлттар қайда қозғалып бара жатыр?»

Белсенділік:

Балалар бұлттардың пішінін елестетіп, «Олар неге ұқсайды?» деп айтады (мысалы, жануарларға, үйлерге ұқсайды деп елестету).

Ауладағы жапырақтарды немесе қоқысты жинау

Мақсаты: Балаларға қоршаған ортаны таза ұстауға үйрету.

Іс-әрекет: Балалар серуен барысында жерге түскен жапырақтарды немесе қоқыстарды жинайды.

Педагог балаларға табиғатты қорғау және қоқыстарды жинаудың маңызын түсіндіреді.

Құралдар: кішкентай қапшықтар, қолғаптар.

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №29.

Бақылау: "Құстарды бақылау"

Мақсаты: Құстардың қозғалысын, олардың дауысын тыңдау, құстардың түрлерін ажырату.

Іс-әрекет: Балалар серуен барысында құстардың даусын тыңдап, олардың қалай ұшып жүргенін бақылайды.

Педагог құстардың атауларын атап, олардың табиғаттағы рөлі туралы әңгімелейді.

Сұрақтар: «Қандай құстарды көрдік?»

«Құстар қалай ән салады?»

Белсенділік:

Құстардың дауысын еліктеу, құстардың ұшуын бейнелеп ойнау (қолдарын жайып, құстар секілді жүгіру).

Құстарды немесе жануарларды күту

Мақсаты: Балаларға жануарларға қамқор болуды үйрету.

Іс-әрекет: Балалар балабақшаның ауласында құстарға жем шашады немесе аквариумдағы балықтарға жем береді.

Педагог құстардың немесе жануарлардың қалай тамақтанатынын және оларға қалай қамқор болу керектігін түсіндіреді.

Құралдар: құс жемі немесе балықтарға арналған жем.

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №30

Бақылау: "Ағаштардың биіктігі"

Мақсаты: Ағаштардың биіктігін, олардың жапырақтары мен діңін зерттеу.

Іс-әрекет: Балалар ағаштардың діңіне қарап, олардың биіктігін бағалайды. Педагог ағаштардың қалай өсетінін түсіндіреді.

Балаларға ағаштың жасыл жапырақтары мен олардың пішіндерін көрсету.

Сұрақтар: «Ағаш биік пе, әлде аласа ма?»

«Жапырақтар

қандай пішінде?»

Белсенділік:

Ағаштардың айналасында жүру, олардың жапырақтарын жинау және жапырақтардың пішіндерін талдау.

Құммен және сумен ойнау

Мақсаты: Балалардың ұсақ моторикасын дамыту және еңбекке қызығушылықты арттыру.

Іс-әрекет: Балалар құмда немесе суда арнайы ойыншықтармен ойнап, құмнан әртүрлі пішіндер жасайды.

Ойнап болғаннан кейін, балалар жұмыс орнын жинайды, құралдарды жуып, сөреге қояды.

Құралдар: құм және суға арналған ойыншықтар.

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №1

Қысқы табиғатты бақылау:

Ағаштарды, қарды, аспанды, жерді бақылау.

Сұрақтар: "Қардың қандай түрлерін көріп тұрсындар?", "Ағаштарда не өзгерді?"

Балаларға қардың жұмсақ, суық, ерігіш екенін зерттеуге мүмкіндік беру.

Еңбекке баулу:

Қарапайым еңбек дағдылары:

Балалар күрекшелермен қарды жолдан тазалайды.

Тапсырма: "Жолды тазартып, басқа балаларға ыңғайлы жол жасайық."

Аққала жасап, оны безендіру.

Сұрақ: "Аққаланы қалай көркейтеміз?"

Ойындар:

Белсенді ойындар:

"Қар жинаушы" ойыны:

Балалар күрекшелермен қарды жинап, белгіленген жерге үйеді.

Тапсырма: "Кім тезірек қар жинай алады?"

Шығармашылық ойындар:

Қардан мүсін жасау:

Балалар қардан мүсін жасап, оны табиғи заттармен (жапырақ, бұтақ) безендіреді.

"Қар суреттері" ойыны:

Балалар таяқшамен қар бетіне сурет салады.

(Мүсіндеу, экологиялық мәдениет, еңбекке баулу, қамқорлық, шығармашылық дағдалырды қалыптастыру)

Серуен картотекасы №2

Қарды бақылау

Мақсаты: Балаларды қардың қасиеттерімен таныстыру.

Бақылау барысы:

- Қарды алақандарымен ұстап, оның суық екенін сезіну.
- Қарды қысу арқылы пішін жасау, оның жұмсақ әрі жеңіл екенін байқау.
- Қардың жер бетін қалай жауып жатқанын және оның ақ түске боялғанын талқылау.

"Қарға із салу"

Мақсаты: Балалардың моторикасын және шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қар бетіне аяқпен, қолмен немесе таяқшалармен әртүрлі іздер салады.
Тәрбиеші іздерді сипаттауды немесе қандай пішін екенін айтуды сұрайды: "Бұл қандай із?", "Қай жануардың ізіне ұқсайды?".
Ойынның соңында ең ерекше іздерді бірге талқылайды.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру - сурет салу)

Серуен картотекасы №3

Ағаштарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы ағаштардың ерекшеліктерін зерттеу.

Бақылау барысы:

- Ағаштың жапырақсыз бұтақтарын қарап, олардың түсі мен формасын сипаттау.
- Қыста ағаштардың ұйқыда екенін түсіндіру.
- Кейбір ағаштардың (қарағай, шырша) қыста да жасыл екенін байқау.

"Қар жинаушы"

Мақсаты: Еңбекке баулу және ұжымдық жұмысқа ынталандыру.

Ойын барысы:

Балаларға шағын күрекшелер беріледі.

Тапсырма - белгіленген жерге қарды жинап, шағын қар үйіндісін жасау.

Кім бірінің аяқтасы немесе ең үлкен үйінді жасады, сол жеңімпаз атанады.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №4

Құстарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы құстардың әрекетін байқау және оларға қамқорлық жасау.

Бақылау барысы:

- Ауладағы құстарды (шымшық, торғай) бақылау.
- Балалармен бірге жем салыптарға нан қымыздарын салу.

Сұрақтар:

- "Қыста қандай құстарды көрдіңдер?"
- "Оларға қалай көмектесе аламыз?"

"Аққаланы безендіру"

Мақсаты: Шығармашылықты дамыту және табиғи материалдарды қолдану.

Ойын барысы:

Балалар қардан аққала жасайды.

Аққаланы безендіруге табиғи заттар (бұтақтар, жапырақтар, тастар) немесе ойыншықтарды пайдаланады.

Соңында балалар аққаланы "аты" немесе "мінезі" туралы әңгімелейді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №5

Аязды бақылау

Мақсаты: Аяздың ауа райына әсерін түсіндіру.

Бақылау барысы:

- Ауада "бұ шығару" тәжірибесін жасау (ауыздан шыққан бұ).
- Аяздың ағаштар мен терезелердегі әшекейлерін қарау.

Сұрақтар:

- "Ауа қандай, суық па?"
- "Терезелеті мұз әшекейлерін кім салады деп ойлайсыңдар?"

"Қар лақтыру"

Мақсаты: Дәлдік пен шапшаңдықты дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қардан шағын шарлар жасап, белгіленген мақсатқа (мысалы, шеңберге немесе қардан жасалған мұнараға) лақтыруға тырысады.

Әрбір дәл соққы үшін ұнай беріледі.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №6

Мұзды бақылау

Мақсаты: Мұздың қасиеттерін зерттеу.

Бақылау барысы:

- Балаларға мұздың үстін үстеп, оның қатты және суық екенін сезіндіру.
- Мұздың қалай пайда болатынын түсіндіру (су қатып, мұзға айналады).
- Мұздың сырғанақ екенін тәжірибе арқылы көрсету.

"Қар астындағы казына"

Мақсаты: Зейінді және ізденімпаздықты дамыту.

Ойын барысы:

- Балаларға қардың астына жасырылған ойыншықтар немесе табиғи заттарды (мысалы, бұтақ, тас, шишка) табу тапсырмасы беріледі.
- Тәрбиеші әр зат туралы жұмбақ айтып, оны табуды сұрайды.

Мысалы: "Дөңгелек, бірақ тәтті емес. Қардың астынан тауып көр!"

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №7

Қардың астындағы өсімдіктерді бақылау

Мақсаты: Қардың астында өсімдіктердің сақталатынын түсіндіру.

Бақылау барысы:

- Қарды тазалап, жердің астындағы шөптерді немесе кішкентай бұталарды қарап көру.
- Қар өсімдіктерді суықтан қорғап, "жамылғы" қызметін атқаратынын түсіндіру.

"Қардан кім тезірек қар лақтырады?"

Мақсаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдыққа баулу.

Ойынның барысы:

- Балаларға қарды қолмен немесе күрекшемен алып, белгілі бір межеге (жалауша немесе белгіленген сызық) лақтыру ұсынылады.
- Кімнің қарды алысқа лақтырғаны немесе белгіге дәл түгізгені бағаланады.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №8.

Аспанды бақылау

Мақсаты: Қыстағы аспанның ерекшеліктерін байқау.

Бақылау барысы:

- Балалармен аспанның түсін бақылау (көк, сұр, кейде ақ бұлтты).
- Бұлттардың қозғалысын бақылап, олардың жылдамдығы туралы әңгімелеу.
- Күннің аз көрінетінін және жарықтың өзгергенін талқылау.

«Қар бекінісі»

Мақсаты: Ұжымдық әрекетке үйрету, қармен жұмыс жасауды дамыту.

Ойынның барысы:

- о Балалар топқа бөлініп, қардан бекініс немесе үлкен қар шеңберін жасайды.
- о Бекініс дайын болғаннан кейін, оны сақтап қалу үшін жеңіл "қар шабуылы" ұйымдастырылады (қар ұшқындарын лақтыру).
- о Қызықты атмосфера жасау үшін бір топ қорғанса, екінші топ шабуылдаушы болады.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №9.

Желді бақылау

Мақсаты: Желдің табиғаттағы ролін түсіндіру.

Бақылау барысы:

- Желді сезіну үшін балаларды сыртта жүгірту.
- Желдің қарды ұшырып, ағаштардың бұтақтарын қозғалтуын бақылау.
- Желдің күші қатты ма, әлде жай ма екенін талқылау.

"Қар ұясына секіру"

Мақсаты: Қозғалыс белсенділігін дамыту, үйлесімділік пен шапшаңдықты арттыру.

Ойынның барысы:

- о Балаларға қарда бірнеше шеңбер (ұя) салу ұсынылады.
- о Балалар бір шеңберден екіншісіне секіріп өтуі керек.
- о Ойынның қызықтығын арттыру үшін шеңберлерді бір-бірінен аздақ орналастыруға болады.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №10

Қысқы жануарларды бақылау (іздері арқылы)

Мақсаты: Қыс мезгілінде жануарлардың тіршілігін байқау.

Бақылау барысы:

- Қар үстіндегі іздерді табу (күстардың, иттің, қоянның).
- Балалардан іздердің кімге тиесілі екенін болжауды сұрау.

"Қардан кім тезірек қар лақтырады?"

Мақсаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдыққа баулу.

Ойынның барысы:

- о Балаларға қарды қолмен немесе күрекшемен алып, белгілі бір межеге (жалауша немесе белгіленген сызық) лақтыру ұсынылады.
- о Кімнің қарды алысқа лақтырғаны немесе белгіге дәл тигізгені бағаланады.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №11

Қармен жұмыс (Еңбек ету)

Мақсаты: Балаларды қар тазалау мен қардан құрылыс жасауға үйрету.

Іс-әрекет:

Балалар қар күрекімен алаңды тазалайды.

Қарды жинап, қардан кішкентай үйшік немесе камқор салыды.

Бақылау:

Қардың құрылымын қарау: «Қар қандай? Ұстасан, суық па, жұмсақ па?»

Эксперимент:

Қарды алақанға салып ұстап, оның қалай еріп кететінін бақылау.

• Ойын:

«Қар қалаушы»: Қардан кішкентай фигуралар жасап, кімнің үйшігі әдемі болатынын анықтау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, камқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №12

Құстарға камқорлық (Еңбек ету)

Мақсаты: Қыстан қалған құстарды азықтандыру арқылы камқорлыққа тәрбиелеу.

• Іс-әрекет:

Балалармен бірге құстарға жем салатын орын дайындау (астауға жем салу).

о Астауды ағаш бұтақтарына ілу.

• Бақылау:

о Құстардың әрекетін бақылау: «Құстар қалай жем жейді? Қанаттары қандай?»

• Эксперимент:

о Өртүрлі жем түрлерін саныстыру: дән, нан ұнтағы, шөмішке. Құстардың қай жемді көбірек жейтінін бақылау.

• Ойын:

о «Құстарды тамақтандыр»: Әр бала өзіне бөлінген аумаққа құстарға жем шашады.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, камқорлық дағдыларын қалыптастыру
Ұсақ моториканы дамыту

Серуен картотекасы №13

Мұздың қасиеттерін зерттеу (Эксперимент)

Мақсаты: Мұздың табиғи қасиеттерін зерттеп, суық туралы түсінік қалыптастыру.

• Іс-әрекет:

Балалар мұздың қатты екенін ұстап көреді, жарыққа қарағанда оның түсін бақылайды.

о Мұзды қолдарында ұстап ерітеді.

• Бақылау:

о Мұздың құрылымын қарау: «Мұз мөлдір ме? Қандай түстер көрінеді?»

• Эксперимент:

о Мұзды жылы және суық жерге қою арқылы оның қалай еритінін бақылау.

• Ойын:

о «Мұз кристалдары»: Мұздан пішіндер жасап, оларды жарыққа қарау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру, эксперименттік жұмыс

Серуен картотекасы №14

Қардың түсі мен тазалығын бақылау (Эксперимент, бақылау)

Мақсаты: Қардың қандай жағдайда таза немесе ластанатынын түсіндіру.

- Іс-әрекет:
- Балалар қарды әртүрлі жерлерден (жолдан, алаңнан, ағаш түбінен) жинап, олардың түсін салыстырады.
- о Қардың қандай жерлерде таза болатынын анықтау.
- Бақылау:
- о «Қар қандай түсте? Неге кейбір қар лас болып көрінеді?»
- Эксперимент:
- о Таза қарды ыдысқа салып еріту. Ерімеген қарды сүзгіштен өткізіп, оның ішінде қандай ластықтар бар екенін көру.
- Ойын:
- о «Таза қар жина»: Балалар таза қарды тауып, оны контейнерге жинайды.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру, эксперименттік жұмыс

Серуен картотекасы №15

Қысқы ағаштарды бақылау (Бақылау, еңбек ету)

Мақсаты: Ағаштардың қысқы күйін зерттеп, табиғатты тануға баулу.

- Іс-әрекет:
- Ағаштардың түрлерін бақылау: «Бұл ағаш қандай? Оның бұтақтары қалай орналасқан?»
- о Ағаштардың жапырағы жоқ екенін түсіндіру.
- о Ағаш түбін қардан тазалау.
- Бақылау:
- о Ағаштардың биіктігін, бұтақтарын қарап, санақтау.
- Эксперимент:
- о Ағаш қабығын ұстап, оның суық немесе жылы екенін анықтау.
- Ойын:
- о «Ағашты таны»: Балалар кезекпен ағашты сынап сезіп, оның түрін анықтайды.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №16

Қар тазалау және қардың қасиеттерін бақылау

Мақсаты: Балаларды еңбекке баулу, қардың қасиеттерімен таныстыру.

- Еңбек: Балалар кінкентай күректермен ауладан қар тазалайды.
- Эксперимент:
- о Қардың қолда еруін бақылау.
- о Салқын қар мен еріген судың айырмашылығын анықтау.
- Бақылау:
- о Қардың түсін, құрылымын зерттеу.
- о «Қар таза ма?» деген сұраққа жауап іздеу.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру
эксперименттік жұмыс

Серуен картотекасы №17

Ағаштарды күту және мұзды зерттеу

Мақсаты: Қысқы табиғатқа қамқорлық жасау, мұздың ерекшеліктерін түсіну.

- Еңбек:
 - o Ауладағы ағаштардың түбіне қарды тығыздап төсеу (түбірін аяздан қорғау).
- Эксперимент:
 - o Мұзды зерттеу: оның қатты екенін тексеру, мұздың суға айналатынын бақылау.
 - o «Қар суға қарағанда жеңіл ме?» тәжірибесін жасау (қар мен суды өлшеу).
- Бақылау:
 - o Ағаштардың бұтақтарында қырау немесе мұздың пайда болуын қарау.
 - o Мұздың жарықта қалай жарқырайтынын бақылау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру
эксперименттік жұмыс

Серуен картотекасы №18

Құстарға көмектесу және қардың қалыңдығын өлшеу

Мақсаты: Табиғатқа жанашырлық таныту, қардың ерекшеліктерін зерттеу.

- Еңбек:
 - o Құстарға арнап жемсаңғын орнатып, дәндер салу.
- Эксперимент:
 - o Қардың қалыңдығын өлшеу үшін сызығын пайдалану.
 - o «Қардың астында не бар?» тәжірибесін жүргізу (қар астындағы жерді зерттеу).
- Бақылау:
 - o Құстардың жем саңғышқа келуін және олардың мінез-құлықтарын бақылау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру
эксперименттік жұмыс

Серуен картотекасы №19

Қар мүсіндерін жасау және желді бақылау

Мақсаты: Шығармашылық қабілеттерін дамыту, желдің қасиеттерін түсіну.

- Еңбек:
 - o Балалар топ болып қардан әртүрлі мүсіндер (адам, жануарлар) жасайды.
- Эксперимент:
 - o Желдің күшін анықтау үшін жеңіл заттарды (қағаз, қар) үрлеп қору.
 - o Қар ұшқындарының желмен қалай көзделетінін бақылау.
- Бақылау:
 - o Желдің қар ұшқындарын қалай алып кететінін қарау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру
эксперименттік жұмыс

Серуен картотекасы №20

Қардан жол салу және күннің әсерін бақылау

Мақсаты: Қардың жылудықпен өзгерісін түсіну, балаларды ұжымдық еңбекке баулу.

- Еңбек:
 - o Балалар қар күрегімен жол салады.
 - o Салынған жолдардың айналасын әдемілеп жинайды.
- Эксперимент:
 - o Қардың күн жылуы әсерінен қалай ериетінін бақылау.

- Қармен мұзды күннің астында қалдырып, олардың өзгерістерін зерттеу.
 - Бақылау:
 - Аспанды бақылап, күннің жарықтығы мен оның қарға әсерін анықтау.
- Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру
- жөнерменгілік жұмыс

Серуен картотекасы №21

Қарды бақылау

Мақсаты: Балаларды қардың қасиеттерімен таныстыру.

Бақылау барысы:

- Қарды алақандарымен ұстап, оның суық екенін сезіну.
- Қарды қысу арқылы пішін жасау, оның жұмсақ әрі жеңіл екенін байқау.
- Қардың жер бетін қалай жауып жатқанын және оның ақ түске боялғанын таныта отырып, қардың қасиеттерін таныстыру.

"Қарға із салу"

Мақсаты: Балалардың моторикасын және шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қар бетіне аяқпен, қолмен немесе тақиялармен әртүрлі іздер салады.

Тәрбиеші іздерді сипаттауды немесе қандай пішін екенін айтуды сұрайды: "Бұл қандай із?", "Қай жануардың ізіне ұқсайды?".

Ойынның соңында ең ерекше іздерді бірге талқылайды.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру сурет салу)

Серуен картотекасы №22

Ағаштарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы ағаштардың ерекшеліктерін зерттеу.

Бақылау барысы:

- Ағаштың жапырақсыз бұтақтарын қарап, олардың түсі мен формасын сипаттау.
- Қыста ағаштардың ұйқыда екенін түсіндіру.
- Кейбір ағаштардың (қарағай, шырша) қыста да жасыл екенін байқау.

"Қар жинаушы"

Мақсаты: Еңбекке баулу және ұжымдық жұмысқа ынталандыру.

Ойын барысы:

Балаларға шағын күрекшелер беріледі.

Тапсырма – белгіленген жерге қарды жинап, шағын қар үйіндісін жасау.

Кім бірінші аяқтаса немесе ең үлкен үйінді жасаса, сол жеңімпаз атанады.

(Саяхат ойын. Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №23

Құстарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы құстардың әрекетін байқау және оларға қамқорлық жасау.

Бақылау барысы:

- Аудандағы құстарды (шымыш, торғай) бақылау.
- Балалармен бірге жем салғынтарға нан қиымдарын салу.

Сұрақтар:

- "Қыста қандай құстарды көрдіңдер?"

- "Оларға қалай көмектесе аламыз?"

"Аққаланы безендіру"

Максаты: Шығармашылықты дамыту және табиғи материалдарды қолдану.

Ойын барысы:

Балалар қардан аққала жасайды.

Аққаланы безендіруге табиғи заттар (бұтақтар, жапырақтар, тастар) немесе ойыншықтарды пайдаланады.

Соңында балалар аққаланы "аты" немесе "мінезі" туралы әңгімелейді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №24

Аязды бақылау

Максаты: Аяздың ауа райына әсерін түсіндіру.

Бақылау барысы:

- Ауада "бу шығару" тәжірибесін жасау (ауыздан шыққан бу).
- Аяздың ағаштар мен терезелердегі әшекейлерін қарау.

Сұрақтар:

- "Ауа қандай, суық па?"
- "Терезедегі мұз әшекейлерін кім салады деп ойлайсындар?"

"Қар лақтыру"

Максаты: Дәлдік пен шапшаңдықты дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қардан шағын шарлар жасап, белгіленген максатқа (мысалы, шеңберге немесе қардан жасалған мұнараға) лақтыруға тырысады.

Әрбір дәл соққы үшін ұпай беріледі.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №25

Қардың астындағы өсімдіктерді бақылау

Максаты: Қардың астында өсімдіктердің сақталатынын түсіндіру.

Бақылау барысы:

- Қарды тазалап, жердің астындағы шөптерді немесе кішкентай бұталарды қарап көру.
- Қар өсімдіктерді суықтан қорғап, "жамылғы" қызметін атқаратынын түсіндіру.

"Қардан кім тезірек қар лақтырады?"

Максаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдыққа баулу.

- Ойынның барысы:
 - o Балаларға қарды қолмен немесе күрекшемен алып, белгілі бір межеге (жалауша немесе белгіленген сызық) лақтыру ұсынылады.
 - o Кімнің қарды алысқа лақтырғаны немесе белгіге дәл тигізгені бағаланады.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №26.

Аспанды бақылау

Мақсаты: Қыстағы аспанның ерекшеліктерін байқау.

Бақылау барысы:

- Балалармен аспанның түсін бақылау (көк, сұр, кейде ақ бұлтты).
- Бұлттардың қозғалысын бақылап, олардың жылдамдығы туралы әңгімелеу.
- Күннің аз көрінетінін және жарықтың өзгергенін талқылау.

«Қар бекінісі»

Мақсаты: Ұжымдық әрекетке үйрету, қармен жұмыс жасауды дамыту.

Ойынның барысы:

- о Балалар топқа бөлініп, қардан бекініс немесе үлкен қар шеңберін жасайды.
- о Бекініс дайын болғаннан кейін, оны сақтап қалу үшін жеңіл "қар шабуылы" ұйымдастырылады (қар ұшқындарын лақтыру).
- о Қызықты атмосфера жасау үшін бір топ қорғанса, екінші топ шабуылдаушы болады.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту) Серуен картотекасы №27

Желді бақылау

Мақсаты: Желдің табиғаттағы ролін түсіндіру.

Бақылау барысы:

- Желді сезіну үшін балаларды сыртта жүгірту.
- Желдің қарды ұшырып, ағаштардың бұтақтарын қозғалтуын бақылау.
- Желдің күші қатты ма, әлде жай ма екенін талқылау.

"Қар ұясына секіру"

Мақсаты: Қозғалыс белсенділігін дамыту, үйлесімділік пен шапшаңдықты арттыру.

Ойынның барысы:

- о Балаларға қарда бірнеше шеңбер (ұя) салу ұсынылады.
- о Балалар бір шеңберден екіншісіне секіріп өтуі керек.
- о Ойынның қиындығын арттыру үшін шеңберлерді бір-бірінен алшақ орналастыруға болады.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №28

Қысқы жануарларды бақылау (іздері арқылы)

Мақсаты: Қыс мезгілінде жануарлардың тіршілігін байқау.

Бақылау барысы:

- Қар үстіндегі іздерді табу (күстардың, иттің, қоянның).
- Балалардан іздердің кімге тиесілі екенін болжауды сұрау.

"Қардан кім тезірек қар лақтырады?"

Мақсаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдыққа баулу.

Ойынның барысы:

- о Балаларға қарды қолмен немесе күрекшемен алып, белгілі бір межеге (жалауша немесе белгіленген сызық) лақтыру ұсынылады.

- o Кімнің қарды алысқа лақтырғаны немесе белгіге дәл тигізгені бағаланады.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы.№29

Қар тазалау (еңбек іс-әрекеті)

Максаты: Балаларды еңбексүйгіштікке баулу, ұжымдық жұмысқа ынталандыру.

- Іс-әрекет:
 - o Балалар кінші күректермен ауладағы қарды тазалайды.
 - o Жолдарды қардан тазартып, құстарға арналған орындарды қардан босатады.
- Тапсырма:
 - o Балалар қарды қай жаққа жинау керектігін жоспарлайды.
- Қорытынды:
 - o Балалар жұмыстың нәтижесін бағалап, тазартқан аулаға қуанады.

(экологиялық мәдениет, еңбекке баулу,қамқорлық , шығармашылық дағдалырды қалыптастыру)

Серуен картотекасы №30

Қардың қасиеттерін зерттеу (эксперимент)

Максаты: Қардың физикалық қасиеттерін зерттеу арқылы танымдық қабілеттерін дамыту.

- Іс-әрекет:
 - o Балалар қарды қолдарына ұстап, оның суық әрі жұмсақ екенін байқайды.
 - o Қарды жылы қолда ұстап ерітіп, суға айналатынын бақылайды.
 - o Қарды нығыздап, мүсін жасауға болатынын анықтайды.
- Тапсырма:
 - o «Неге қар ериді?» деген сұраққа жауап іздеу.
- Қорытынды:
 - o Балалар қардың қасиеттерін (суық, жұмсақ, ериді) түсінеді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру сурет салу)

Серуен картотекасы.№31

Қарлы жердегі іздерді бақылау (бақылау)

Максаты: Қар үстіндегі іздерді зерттеу арқылы табиғаттағы құбылыстарды түсіндіру.

- Іс-әрекет:
 - o Балалармен бірге жануарлар мен адамдардың іздерін іздеу.
 - o Өртүрлі іздердің формасын салыстырып, қай жануарға немесе адамға тиесілі екенін болжау.
 - o Іздер қай бағытқа баратынын бақылау.
- Тапсырма:
 - o Балалардан «Бұл із қай жануарға тиесілі болуы мүмкін?» деп сұрау.
- Қорытынды:
 - o Табиғаттағы жануарлар мен адамдардың қардағы іздері туралы түсінік қалыптасады.

(Саяхат ойын. Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №32

Құстарға көмектесу (еңбек және бақылау)

Мақсаты: Қыс мезгіліндегі құстарға қамқорлық көрсету арқылы экологиялық мәдениетті дамыту.

- Іс-әрекет:
 - o Балалар ақын ала жасалған жем салғыштарға нанның қожымдары, бидай, дәндер салады.
 - o Құстардың жем салғышқа қалай келетінін бақылау.
- Тапсырма:
 - o Балалар құстардың қандай жем жегенін анықтайды.
- Қорытынды:
 - o Балалар құстарды күтіп-баптаудың маңыздылығын түсінеді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №33

Мұздың ерекшеліктерін зерттеу (эксперимент және бақылау)

Мақсаты: Мұздың қасиеттерін бақылау арқылы қоршаған ортаны зерттеу.

- Іс-әрекет:
 - o Мұздың бетіндегі өрнектерді карау және олардың қалай пайда болғанын талқылау.
 - o Мұзды қолмен ұстап, оның суық әрі тайғак екенін анықтау.
 - o Мұздың бетінде су қалдырып, оның қайта катуын бақылау.
- Тапсырма:
 - o Балалардан «Мұз қалай пайда болады?» деп сұрау.
- Қорытынды:
 - o Балалар мұздың табиғи ерекшеліктерін біледі және оның физикалық қасиеттерін түсінеді.

(Өңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №34

Мұзды бақылау

Мақсаты: Мұздың қасиеттерін зерттеу.

Бақылау барысы:

- Балаларға мұздың үстін ұстап, оның қатты және суық екенін сезіндіру.
- Мұздың қалай пайда болатынын түсіндіру (су катып, мұзға айналады).
- Мұздың сырғанақ екенін тәжірибе арқылы көрсету.

"Қар астындағы казына"

Мақсаты: Зейінді және ізденімпаздықты дамыту.

Ойын барысы:

- Балаларға қардың астына жасырылған ойыншықтар немесе табиғи заттарды (мысалы, бұтақ, тас, шишка) табу тапсырмасы беріледі.
 - Тәрбиенің әр зат туралы жұмбақ айтып, оны табуды сұрайды.
- Мысалы: "Дөңгелек, бірақ тәтті емес. Қардың астынан тауып көр!"

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №35

Қардың астындағы өсімдіктерді бақылау

Мақсаты: Қардың астында өсімдіктердің сақталатынын түсіндіру.

Бақылау барысы:

- Қарды тазалап, жердің астындағы шөптерді немесе кішкентай бұталарды қарап көру.
- Қар өсімдіктерді суықтан қорғап, "жамылғы" қызметін атқаратынын түсіндіру.

"Қардан кім тезірек қар лақтырады?"

Мақсаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдыққа баулу.

- Ойынның барысы:
 - o Балаларға қарды қолмен немесе күрекпен алып, белгілі бір мезгілге (жалпауша немесе белгіленген сызық) лақтыру ұсынылады.
 - o Кімнің қарды алысқа лақтырғаны немесе белгіге дәл тигізгені бағаланады.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №36

Аспанды бақылау

Мақсаты: Қыстағы аспанның ерекшеліктерін байқау.

Бақылау барысы:

- Балалармен аспанның түсін бақылау (көк, сұр, кейде ақ бұлтты).
- Бұлттардың қозғалысын бақылап, олардың жылдамдығы туралы әңгімелеу.
- Күннің аз көрінетінін және жарықтың әлсірегенін талқылау.

«Қар бекінісі»

Мақсаты: Ұжымдық әрекетке үйрету, қармен жұмыс жасауды дамыту.

- Ойынның барысы:
 - o Балалар топқа бөлініп, қардан бекініс немесе үлкен қар шеңберін жасайды.
 - o Бекініс дайын болғаннан кейін, оны сақтап қалу үшін жеңіл "қар шабуылы" ұйымдастырылады (қар ұшқындарын лақтыру).
 - o Қызықты атмосфера жасау үшін бір топ қорғанса, екінші топ шабуылдаушы болады.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №37.

Желді бақылау

Мақсаты: Желдің табиғаттағы ролін түсіндіру.

Бақылау барысы:

- Желді сезіну үшін балаларды сыртта жүгірту.
- Желдің қарды ұшырып, ағаштардың бұтақтарын қозғалтуын бақылау.
- Желдің күші қатты ма, әлде жай ма екенін талқылау.

"Қар үясына ескіру"

Мақсаты: Қозғалыс белсенділігін дамыту, үйлесімділік пен шапшаңдықты арттыру.

- Ойынның барысы:
 - o Балаларға қарда бірнеше шеңбер (үя) салу ұсынылады.

- o Балалар бір шеңберден екіншісіне секіріп өтуі керек.
- o Ойынның қиындағын арттыру үшін шеңберлерді бір-бірінен алысқа орналастыруға болады.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №38

Қысқы жануарларды бақылау (іздері арқылы)

Мақсаты: Қыс мезгілінде жануарлардың тіршілігін байқау.

Бақылау барысы:

- Қар үстіндегі іздерді табу (күстардың, иттің, қоянның).
- Балалардан іздердің кімге тиесілі екенін болжауды сұрау.

"Қардан кім тезірек қар лақтырады?"

Мақсаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдыққа баулу.

- Ойынның барысы:
 - o Балаларға қарды қолмен немесе күрекшемен алып, белгілі бір межеге (жалаушы немесе белгіленген сызық) лақтыру ұсынылады.
 - o Кімнің қарды алысқа лақтырғаны немесе белгіге дәл тигізгені бағаланады.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы Қантар айы

Серуен картотекасы №1

Бақылау: Қардың ерекшелігін бақылау

Балаларға қардың ақ түсі, суықтығы және жұмсақтығы туралы түсіндіру.

Қардың қолға ұсталғанда еріп кететінін көрсету.

Еңбек әрекеті: Аулада қар күреу

Балаларға жеңіл күректер беріліп, қарды бір жерге жинау ұсынылады.

Қысқы ойын: «Қардан қорған»

Балалар қардан кішігірім қорған тұрғызады. Ойын арқылы балалардың қол моторикасы дамиды.

Тәжірибе: «Қардың суға айналуы»

Қолға қар алып, оның жытудан суға айналатынын бақылайды.

Серуен картотекасы №2

Бақылау: Ағаштардың қысқы күйі

Ағаштардың жапырақсыз, бұтақтарының қармен жабылғанын бақылау.

Еңбек әрекеті: Қар астындағы жолды тазалау

Балалар қысқа арналған құралдарды пайдаланып, жолдарды қардан тазартады.

Қысқы ойын: «Қар лактыру»

Балалар қарды белгіленген нысанаға (ағашқа немесе конусты) лактырады.

Тәжірибе: «Қар мен мұздың айырмашылығы»

Балаларға қар мен мұздың қолмен ұстағанда қалай ерекшеленетінін түсіндіру (қаттылығы, суықтығы)

Серуен картотекасы №3

Ағаштарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы ағаштардың ерекшеліктерін зерттеу.

Бақылау барысы:

Ағаштың жапырақсыз бұтақтарын қарап, олардың түсі мен формасын сипаттау.

Қыста ағаштардың ұйқыда екенін түсіндіру.

Кейбір ағаштардың (қарағай, шырша) қыста да жасыл екенін байқау.

"Қар жинаушы"

Мақсаты: Еңбекке баулу және ұжымдық жұмысқа ынталандыру.

Ойын барысы:

Балаларға шағын күрекшелер беріледі.

Тапсырма – белгіленген жерге қарды жинап, шағын қар үйіндісін жасау.

Кім бірінші аяқтаса немесе ең үлкен үйінді жасаса, сол жеңімпаз атанады.

Серуен картотекасы №4

Мұзды бақылау

Мақсаты: Мұздың қасиеттерін көрсету.

Бақылау барысы:

Балаларға мұздың үстін ұстап, оның қатты және суық екенін сезіндіру.
Мұздың қалай пайда болатынын түсіндіру (су қаттып, мұзға айналады).
Мұздың сырғанақ екенін тәжірибе арқылы көрсету.

"Қар астындағы қазына"

Мақсаты: Зейінді және іс-әрекетшілікті дамыту.

Ойын барысы:

Балаларға қардың астына жастарынан ойыншықтар немесе табиғи заттарды (мысалы, бұлт, тігіншік) табу тапсырмасы беріледі.

Тәрбиенің әр зат туралы жұмбақ айтып, оны табуды сұрайды.

Мақсаты: "Дөңселек, бірақ тәтті емес. Қардың астынан тауып қор!"

Серуен картотекасы №5

Қардың астындағы өсімдіктерді бақылау

Мақсаты: Қардың астында өсімдіктердің сақталатынын түсіндіру.

Бақылау барысы:

Қарды тазалап, жердің астындағы шөптерді немесе кішкентай бұталарды қарап қору.

Қар өсімдіктерді суықтан қорғап, "жамылғы" қызметін атқаратынын түсіндіру.

"Қардан кім тезірек қарлақтырады?"

Мақсаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдығын баулу.

Ойынның барысы:

Балаларға қарды қолмен немесе күрекпен алып, белгілі бір межеге (жалауша немесе белгіленген сызық) лақтыру ұсынылады.

Кімнің қарды алысқа лақтырғаны немесе белгіге дәл тиігенін бағаланады.

Серуен картотекасы №6

Аспанды бақылау

Мақсаты: Қыстағы аспанның ерекшеліктерін байқау.

Бақылау барысы:

Балалармен аспанның түсін бақылау (көк, сұр, кейде ақ бұлтты).

Бұлттардың қозғалысын бақылап, олардың жылдамдығы туралы әңгімелеу.

Күннің аз көрінетінін және жарықтың өзгеретінін талқылау.

"Қар бекінісі"

Мақсаты: Ұжымдық әрекетке үйрету, қармен жұмыс жасауды дамыту.

Ойынның барысы:

Балалар топқа бөлініп, қардан бекініс немесе үлкен қар менберін жасайды.

Бекініс дайын болғаннан кейін, оны ақтан қару үшін жеңіл "қар шабуылы" ұйымдастырылады (қар ұшқындарын лақтыру).

Қызықты атмосфера жасау үшін бір топ қорғанса, екінші топ шабуылдаушы болады.

Серуен картотекасы №7

Бақылау: Мұздың қалай пайда болатыны

Мұздың суық температурада суық судан қалай пайда болатынын түсіндіру.

Еңбек әрекеті: Қардан мүсін жасау

Балалар бірге қардан шағын мүсіндер жасайды (мысалы, қар адам).

Қысқы ойын: «Қар үстінде із қалдыру»

Балалар қардың үстімен жүріп, әртүрлі іздер қалдырады.

Тәжірибе: «Мұзды еріту»

Балаларға мұз кесегін беріп, оны жылудың әсерінен еріту процесін бақылау ұсынылады.

Серуен картотекасы №8

Мұздың қасиеттерін зерттеу (Эксперимент)

Мақсаты: Мұздың табиғи қасиеттерін зерттеп, суық туралы түсінік қалыптастыру.

Іс-әрекет:

Балалар мұздың қатты екенін ұстап көреді, жарыққа қарағанда оның түсін бақылайды.

Мұзды қолдарында ұстап ерітеді.

Бақылау:

Мұздың құрылымын қарау: «Мұз мөлдір ме? Қандай түстер көрінеді?»

Эксперимент:

Мұзды жылы және суық жерге қою арқылы оның қалай еритінін бақылау.

Ойын:

«Мұз кристалдары»: Мұздан пішіндер жасап, оларды жарыққа қарау.

Серуен картотекасы №9

Бақылау: Аспанды бақылау

Қыстағы аспанның түсі, бұлттардың қар жауып тұрған кездегі көрінісі.

Еңбек әрекеті: Аулада қарды тегістеу

Балаларға кішкене құралдар беріледі, олар қарды тегістеп, алаң жасайды.

Қысқы ойын: «Қарлы лабиринт»

Балалар қарда салынған жолдармен жүріп, лабиринттен өтеді.

Тәжірибе: «Мұзға түсеті су құю»

Мұзға түрлі-түстесі су құйып, оның мұзбен байланысын бақылау.

Серуен картотекасы №10

Қысқы ағаштарды бақылау (Бақылау, еңбек ету)

Мақсаты: Ағаштардың қысқы күйін зерттеп, табиғатты тануға баулу.

Іс-әрекет:

Ағаштардың түрлерін бақылау: «Бұл ағаш қандай? Оның бұтақтары қалай орналасқан?»

Ағаштардың жапырағы жоқ екенін түсіндіру.

Ағаш түбін қардан тазалау.

Бақылау:

Ағаштардың биіктігін, бұтақтарын қарап, сипаттау.

Эксперимент:

Ағаш қабығын ұстап, оның суық немесе жылы екенін анықтау.

Ойын:

«Ағашты таны»: Балалар кезекпен ағашты сипап сезіп, оның түрін анықтайды.

Серуен картотекасы №11

Бақылау: Қардың жаууын бақылау

Қардың қандай жерге түсетінін, үлшек қарлардың пішінін қарастыру.

Еңбек әрекеті: Қарды жинау.

Балалар алаңнан күрек беріп, ауладағы қарды бөлігі бір жерге жинау, танымал абыржу.

Қысқы ойын: «Қарды кім алысқа ақтырады?»

Балалар қар түйірінін жасап, оны алысқа ақтыруға жарысады.

Тәжірибе: «Қардың астындағы не бар?»

Балалар қардың астындағы топырақты, өсімдіктерді немесе басқа заттарды зерттейді.

Серуен картотекасы №12

Бақылау: Қардың үстіндегі іздер.

Ауладағы немесе жолдағы адамдар мен жануарлардың іздерін бақылау.

Еңбек әрекеті: Қардан ойып алаңнан жасау.

Балалар үйіріс қарды жинап, оны тегістеп ойып алаңнан дайындайды.

Қысқы ойын: «Қарлы тарлар»

Балалар қарды топқа айналдырып, онымен ойнайды.

Тәжірибе: «Суықтың әсері»

Қарды жылы болмеге әкеліп, оның қалай еріп кететінін бақылау.

Серуен картотекасы №13

Қар мүсіндерін жасау және желді бақылау.

Мақсаты: Шыармашылық қабілеттерін дамыту, желдің қасиеттерін түсіну.

Еңбек:

Балалар топ болып қардан әртүрлі мүсіндер (адам, жануарлар) жасайды.

Әкеперимент:

Желдің күшін анықтау үшін жеңіл заттарды (қағаз, қар) үрлен қору.

Қар ұшқындарының желмен қалай қозғалатынын бақылау.

Бақылау:

Желдің қар ұшқындарын қалай алып кететінін қарау.

Серуен картотекасы №14

Қардан жол салу және күннің әсерін бақылау.

Мақсаты: Қардың жылулықпен өзгерісін түсіну, балаларды ұжымдық еңбекке баулу.

Еңбек:

Балалар қар күрегімен жол салады.

Сабынған жолдардың айналасын әдемілен жинайды.

Әкеперимент:

Қардың күн жылуы әсерінен қалай еритінін бақылау.

Қармен мұзды күннің астында қалдырып, олардың өзгерістерін зерттеу.

Бақылау:

Аспанда бақылап, күннің жарықтығы мен оның қарға әсерін анықтау.

Серуен картотекасы №15

Бақылау: Ағаштардағы мұзды бақылау.

Ағаштардың бұтақтарында пайда болған мұзды қарастыру, оның жылтырлығына назар аударту.

Еңбек әрекеті: Аулада қар тазалау.

Балалар күрекпен және қолдарымен жолдарды тазалайды.

Қысқы ойын: «Қарды шөңберге секіру»

Қардың үстіне пенберлер салып, солардың ішіне секіру ойынын ұйымдастыру.
Тәжірибе: «Мұздың мөлдірлігі»
Балаларға мұз кесегін беріп, оның ішінде не көрінетінін зерттеу.

Серуен картотекасы №16

Қарды бақылау

Мақсаты: Балаларды қардың қасиеттерімен таныстыру.

Бақылау барысы:

Қарды алақанларымен ұстап, оның суық екенін сезіну.

Қарды қысу арқылы пішін жасау, оның жұмсақ әрі жеңіл екенін байқау.

Қардың жер бетін қалай жауып жатқанын және оның ақ түске боялғанын талқылау.

"Қарға із салу"

Мақсаты: Балалардың моторикасын және шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қар бетіне аяқпен, қолмен немесе таяқшалармен әртүрлі іздер салады.

Тәрбиеші іздерді сипаттауды немесе қандай пішін екенін айтуды сұрайды: "Бұл қандай із?", "Қай жануардың ізіне ұқсайды?".

Ойынның соңында ең ерекше іздерді бірге талқылайды.

Серуен картотекасы №17

Бақылау: Қар үстіндегі күн сәулесінің жарқырауы

Қардың күн сәулесінде қалай жарқырайтынын байқау.

Еңбек әрекеті: Құстарға арналған орын дайындау

Балалар қарды тазалап, құстарға арналған жем салғышты орнатады.

Қысқы ойын: «Қар астындағы затты тап»

Балалар қар астына жасырылған заттарды іздейді.

Тәжірибе: «Қарды қысып көру»

Балалар қарды қолмен қысып, оның қандай пішінге айналатынын тексереді.

Серуен картотекасы №18

Құстарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы құстардың әрекетін байқау және оларға қамқорлық жасау.

Бақылау барысы:

Ауладағы құстарды (шымшық, торғай) бақылау.

Балалармен бірге жем салғыштарға нан қикымдарын салу.

Сұрақтар:

"Қыста қандай құстарды көрдіңдер?"

"Оларға қалай көмектесе аламыз?"

"Аққаланы безендіру"

Мақсаты: Шығармашылықты дамыту және табиғи материалдарды қолдану.

Ойын барысы:

Балалар қардан аққала жасайды.

Аққаланы безендіруге табиғи заттар (бұтақтар, жапырақтар, тастар) немесе ойыншықтарды пайдаланады.

Соңында балалар аққаланы "аты" немесе "мінезі" туралы әңгімелейді.

Серуен картотекасы №19

Бақылау: Ауа райының өзгеруі

Балалармен бірге ауа райын бақылап, қарлы, бұлтты немесе желді күннің ерекшелігін талдау.

Еңбек әрекеті: Қармен ойнау алаңын сәндеу

Балалар карды арнайы пішіндерге келтіріп, оны әлемімен қатысады.

Қысқы ойын: «Қардан көпір салу»

Балалар бірге карды пайдаланып, шағын көпір жасайды.

Тәжірибе: «Қардың түсін өзгерту»

Қарға түрлі түсті бояу қосып, оның түсін өзгертуді бақылау.

Серуен картотекасы №20

Бақылау: Қардың үстіндегі суреттер

Балаларға тақпақалар беріліп, қар бетінде сурет салу ұсынылады.

Еңбек әрекеті: Қар үстіндегі жолдарды тегістеу

Балалар топтасып, аяқпен қарды тегістеп жол жасайды.

Қысқы ойын: «Қар тақызылдың іздері»

Балалар қарға аяқ іздерін салып, оларды бірге зерттейді.

Тәжірибе: «Мұзды еріту»

Балаларға мұз кесеті беріледі, оны қолмен ұстап немесе жылы жерге қойып, қалай ерігенін бақылайды.

Серуен картотекасы №21

Қардың астындағы өсімдіктерді бақылау

Мақсаты: Қардың астында өсімдіктердің сақталатынын түсіндіру.

Бақылау барысы:

Қарды тазалап, жердің астындағы шөптерді немесе кішкентай бұталарды қарап қору.

Қар өсімдіктерді суықтан қорғап, "жамылғы" қызметін атқаратынын түсіндіру.

"Қардан кім тезірек қар лақтырады?"

Мақсаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдыққа баулу.

Ойынның барысы:

Балаларға қарды қолмен немесе күрекпен алып, белгілі бір межеге (жалауша немесе белгіленген сызық) лақтыру ұсынылады.

Кімнің қарды алысқа лақтырғаны немесе белгіге дәл тигізгені бағаланады.

Серуен картотекасы №22

Бақылау: Аяздан пайда болған өрнектер

Терезедегі немесе заттардың мұздан пайда болған өрнектерді қарастыру.

Еңбек әрекеті: Құстарға жем шашу

Балаларға құстарға арналған жем беру тапсырмасы беріледі.

Қысқы ойын: «Қарды қапқа жина»

Балалар шағын қапшықтарға қар жинап, оны белгілі бір жерге жеткізеді.

Тәжірибе: «Қар мен топырақтың айырмашылығы»

Қар мен топырақты салыстырып, олардың түсі мен күйін зерттейді.

Серуен картотекасы №23

Желді бақылау

Мақсаты: Желдің табиғаттағы ролін түсіндіру.

Бақылау барысы:

Желді сезіну үшін балаларды сыртта жүгірту.

Желдің қарды ұшырып, ағаштардың бұтақтарын қозғалтуын бақылау.

Желдің күші қатты ма, әлде жай ма екенін таңқылау.

"Қар ұясына секіру"

Мақсаты: Қозғалыс белсенділігін дамыту, үйлесімділік пен шапшаңдықты арттыру.

Ойынның барысы:

Балаларға қарда бірнеше шеңбер (ұя) салу ұсынылады.

Балалар бір шеңберден екіншісіне секіріп өтуі керек.

Ойынның қиындығын арттыру үшін шеңберлерді бір-бірінен алыс орналастыруға болады.

Серуен картотекасы №24

Қысқы желдің әсері

Желдің қарды қалай ұшырататынын және оның салқын екенін түсіндіру.

Еңбек әрекеті: Шаналарды тазалау

Балалар шаналарды қардан тазартып, лайындық жасайды.

Қысқы ойын: «Қарлы нысана»

Қардан шар жасап, белгіленген нысанаға лақтыру ойыны өткізіледі.

Тәжірибе: «Мұздың жылтырлығы»

Балалар мұзды жарыққа жақындатып, оның жылтыр бетін зерттейді.

Серуен картотекасы №25

Қар тазалау (еңбек іс-әрекеті)

Мақсаты: Балаларды еңбексүйгіштікке баулу, ұжымдық жұмысқа ынталандыру.

Іс-әрекет:

Балалар кіші күректермен ауладағы қарды тазалайды.

Жолдарды қардан тазартып, құстарға арналған орындарды қардан босатады.

Тапсырма:

Балалар қарды қай жаққа жинау керектігін жоспарлайды.

Қорытынды:

Балалар жұмыстың нәтижесін бағалап, тазарған аулаға қуанады.

Серуен картотекасы №26

Бақылау: Бұлттардың қозғалысы

Қыстағы аспанды бақылап, бұлттардың қалай жылжитынын және олардың түстерін талдау.

Еңбек әрекеті: Қардан жануар мүсіндерін жасау

Балалармен бірге қардан жануарлардың пішіндерін жасайды.

Қысқы ойын: «Қарлы шарды тап»

Қар астына жасырылған түрлі түсті шарларды іздеу.

Тәжірибе: «Қардың дыбысы»

Балалар қарды аяқпен басып, оның қандай дыбыс шығаратынын тыңдайды.

Серуен картотекасы №27

Бақылау: Қардың астындағы топырақ

Балалар қардың астындағы топырақты ашып, оның қандай болатынын бақылайды.

Еңбек әрекеті: Қардан бейнелер жасау

Балалар қарды мүсіндерге айналдырып, қызықты пішіндер жасайды.

Қысқы ойын: «Қарлы эстафета»

Балалар қарды қолдарымен алып, бір орыннан екінші орынға апарады.

Тәжірибе: «Мұздың қалай пайда болуы»

Балалар мұздың қалай қалыптасатынын бақылап, оны суда салыстырады.

Серуен картотекасы №28

Құстарға көмектесу (еңбек және бақылау)

Мақсаты: Қыс мезгіліндегі құстарға қамқорлық көрсету арқылы экологиялық мәдениетті дамыту.

Іс-әрекет:

Балалар азын-ала жасалған жем салғынтарға нанның коқымдары, бидай, дәндер салады.

Құстардың жем салғынға қалай келетінін бақылау.

Тапсырма:

Балалар құстардың қандай жем жегенін анықтайды.

Қорытынды:

Балалар құстарды күтім-баптаудың маңыздылығын түсінеді.

Серуен картотекасы №29

Мұздың ерекшеліктерін зерттеу (эксперимент және бақылау)

Мақсаты: Мұздың қасиеттерін бақылау арқылы қоршаған ортаны зерттеу.

Іс-әрекет:

Мұздың бетіндегі өрнектерді қарау және олардың қалай пайда болғанын талқылау.

Мұзды қолмен ұстап, оның суық әрі тайғак екенін анықтау.

Мұздың бетінде су қалдырып, оның қайта қатуын бақылау.

Тапсырма:

Балалардан «Мұз қалай пайда болады?» деп сұрау.

Қорытынды:

Балалар мұздың табиғи ерекшеліктерін біледі және оның физикалық қасиеттерін түсінеді.

Серуен картотекасы №30

Мұзды бақылау

Мақсаты: Мұздың қасиеттерін зерттеу.

Бақылау барысы:

Балаларға мұздың үстін ұстап, оның қатты және суық екенін сезіндіру.

Мұздың қалай пайда болатынын түсіндіру (су қатып, мұзға айналады).

Мұздың сырғанақ екенін тәжірибе арқылы көрсету.

"Қар астындағы қазына"

Мақсаты: Зейінді және ізденімпаздықты дамыту.

Ойын барысы:

Балаларға қардың астына жастарынан ойыншықтар немесе табиғи заттарды (мысалы, бұтақ, тас, шешік) табу тапсырмасы беріледі.

Тәрбиенің әр зат туралы жұмбақ айтып, оны табуды сұрайды.

Мысалы: "Дөңгелек, бірақ тәтті емес. Қардың астынан тауып көр!"

Серуен картотекасы №31

Қардың астындағы өсімдіктерді бақылау

Мақсаты: Қардың астында өсімдіктердің сақталатынын түсіндіру.

Бақылау барысы:

Қарды тазалап, жердің астындағы шөптерді немесе кішкентай бұталарды қарап көру.

Қар өсімдіктерді суықтан қорғап, "жамылғы" қызметін атқаратынын түсіндіру.

"Қардан кім тезірек қарлақтарыды?"

Мақсаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдыққа баулу.

Ойынның барысы:

Балаларға қарды қолмен немесе күрекшемен алып, белгілі бір межеге (жалауша немесе белгіленген сызық) лақтыру ұсынылады.

Кімнің қарды алысқа лақтырғаны немесе белгіге дәл тигізгені бағаланады.

Серуен картотекасы №32

Аспанды бақылау

Мақсаты: Қыстағы аспанның ерекшеліктерін байқау.

Бақылау барысы:

Балалармен аспанның түсін бақылау (көк, сұр, кейде ақ бұлтты).

Бұлттардың қозғалысын бақылап, олардың жылдамдығы туралы әңгімелеу.

Күннің аз көрінетінін және жарықтың өзгергенін талқылау.

«Қар бекінісі»

Мақсаты: Ұжымдық әрекетке үйрету, қармен жұмыс жасауды дамыту.

Ойынның барысы:

Балалар топқа бөлініп, қардан бекініс немесе үлкен қар шеңберін жасайды.

Бекініс дайын болғаннан кейін, оны сақтап қалу үшін жеңіл "қар шабуылы" ұйымдастырылады (қар ұшқындарын лақтыру).

Қызықты атмосфера жасау үшін бір топ қорғанса, екінші топ шабуылдаушы болады.

Серуен картотекасы №33

Желді бақылау

Мақсаты: Желдің табиғаттағы рөлін түсіндіру.

Бақылау барысы:

Желді сезіну үшін балаларды сыртта жүгірту.

Желдің қарды ұшырып, ағаштардың бұтақтарын қозғалтуын бақылау.

Желдің күші қатты ма, әлде жай ма екенін талқылау.

"Қар ұясына секіру"

Мақсаты: Қозғалыс белсенділігін дамыту, үйлесімділік пен шапшаңдықты арттыру.

Ойынның барысы:

Балаларға қарда бірнеше шеңбер (ұя) салу ұсынылады.

Балалар бір шеңберден екіншісіне секіріп өтуі керек.

Ойынның қиындығын арттыру үшін шеңберлерді бір-бірінен алыс орналастыруға болады.

Серуен картотекасы №34

Қысқы жануарларды бақылау (іздері арқылы)

Мақсаты: Қыс мезгілінде жануарлардың тіршілігін байқау.

Бақылау барысы:

Қар үстіндегі іздерді табу (күстардың, иттің, қоянның).

Балалардан іздердің кімге тиесілі екенін болжауды сұрау.

"Қардан кім тезірек қар лақтырады?"

Мақсаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдыққа баулу.

Ойынның барысы:

Балаларға қарды қолмен немесе күрекшемен алып, белгілі бір межеге (жалауша немесе белгіленген сызық) лақтыру ұсынылады.

Кімнің қарды алысқа лақтырғаны немесе белгіге дәл тигізгені бағаланады.

Серуен картотекасы №35

Бақылау: Қыстың ерекше дыбыстары

Қар мен мұздың сынып, жаңғырық шығаруын тыңдайды.

Еңбек әрекеті: Қысқы бакша үшін көректену

Құстарға арналған жемді қар үстіне себу.

Қысқы ойын: «Қарлы қакпа»

Балалар қарды жауып, қакпа жасап, дөңсен ойнайды.

Тәжірибе: «Қардың ерігіштігі»

Қардың әртүрлі температурада қалай еріп кететінін көру.

Серуен картотекасы №36

Бақылау: Қардың бетінде шықтың пайда болуы

Қардың бетінде шықтың қалай пайда болатынын талдау.

Еңбек әрекеті: Құрал-жабдықтарды жинау

Балалар қысқы ойын алаңының құрал-жабдықтарын жинап, реттейді.

Қысқы ойын: «Қарды лақтыру»

Қардан дайындалған шарларды арнайы орынға лақтыру.

Тәжірибе: «Мұздың беріктігі»

Мұздың түрлі қалыңдығын өлшеп, қайсысының қаттырақ екенін зерттеу.

Серуен картотекасы №37

Ағаштарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы ағаштардың ерекшеліктерін зерттеу.

Бақылау барысы:

Ағаштың жапырақсыз бұтақтарын қарап, олардың түсі мен формасын сипаттау.

Қыста ағаштардың ұйқыда екенін түсіндіру.

Кейбір ағаштардың (карағай, шырша) қыста да жасыл екенін байқау.

"Қар жинаушы"

Мақсаты: Еңбекке баулу және ұжымдық жұмысқа ынталандыру.

Ойын барысы:

Балаларға шағын күрекшелер беріледі.

Тапсырма – белгіленген жерге қарды жинап, шағын қар үйіндісін жасау.

Кім бірінші аяқтаса немесе ең үлкен үйінді жасаса, сол жеңімпаз атанады.

Серуен картотекасы №38

Құстарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы құстардың әрекетін байқау және оларға қамқорлық жасау.

Бақылау барысы:

Ауладағы құстарды (шымшық, торғай) бақылау.

Балалармен бірге жем салғыштарға нан қикымдарын салу.

Сұрақтар:

"Қыста қандай құстарды көрдіңдер?"

"Оларға қалай көмектесе аламыз?"

"Аққаланы безендіру"

Мақсаты: Шығармашылықты дамыту және табиғи материалдарды қолдану.

Ойын барысы:

Балалар қардан аққала жасайды.

Аққаланы бөзептіруге табиғи заттар (бұтақтар, жапырақтар, тастар) немесе ойыншықтарды пайдаланады.

Соның да балалар аққаланы "аты" немесе "мінезі" туралы әңгімелейді.

Серуен картотекасы №39

Бақылау:

Мақсаты: Аяздың ауа райына әсерін түсіндіру.

Бақылау барысы:

Ауада "бұнығару" тәжірибесін жасау (ауыздан шыққан бұ).

Аяздың ағаштар мен терезелердегі әшекейлерін қарау.

Сұрақтар:

"Ауа қандай, суық па?"

"Терезедегі мұз әшекейлерін кім салады деп ойлайсындар?"

"Қар дақтыру"

Мақсаты: Дәлдік пен шапшаңдықты дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қардан шағын шарлар жасап, белгіленген мақсатқа (мысалы, шеңберге немесе қарпан жасалған мұнараға) дақтыруға тырысады.

Әрбір дәл соққы үшін ұнай беріледі.

Серуен картотекасы №40

Бақылау: Қарды еріту

Қардың түрлі жағдайларда қалай еріп кететінін бақылау.

Еңбек әрекеті: Қарды топтап жинау

Балалар ауладағы қарды бірге жинап, бір орынға тасымалдайды.

Қысқы ойын: «Қармен сұрту»

Балалар қармен алып, заттарды немесе ағаштарды сүртеді.

Тәжірибе: «Қардың ішінде не бар?»

Қардың ішінде топырақ, шөп немесе басқа табиғи элементтер бар ма екенін зерттейді.

Серуен картотекасы №41

Бақылау: Қардың түсуі

Балалар қардың қалай жауғанын, оның жабысын қалуын немесе жай түсуін бақылап, ерекшеліктерін талдайды.

Еңбек әрекеті: Қарды жинау

Балалар қарды қолмен немесе күрекпен жинап, оны үлкен үйіндіге айналдырады.

Қысқы ойын: «Қарды донтты дақтыру»

Балалар қардан жасалған донтты бір-біріне дақтырып, нысанаға дәл тигізуге тырысады.

Тәжірибе: «Қардың қаншалықты жылдам еріуі»

Балалар қарды бөлмеге кіргізіп, температураның әсерін бақылап, оны еріту уақытын өлшейді.

Серуен картотекасы №42

Аспанды бақылау

Мақсаты: Қыстағы аспанның ерекшеліктерін байқау.

Бақылау барысы:

Балалармен аспанның түсін бақылау (көк, сұр, кейде ақ бұлтты).

Бұлттардың қозғалысын бақылап, олардың жылдамдығы туралы әңгімелеу.

Күннің аз көрінетінін және жарықтың өзгергенін талқылау.

«Қар бекінісі»

Мақсаты: Ұжымдық әрекетке үйрету, қармен жұмыс жасауды дамыту.

Ойынның барысы:

Балалар топқа бөлініп, қардан бекініс немесе үлкен қар шеңберін жасайды.

Бекініс дайын болғаннан кейін, оны сақтап қалу үшін жеңіл "қар шабуылы" ұйымдастырылады (қар үшкындарын дақтыру).

Қызықты атмосфера жасау үшін бір топ қорғанса, екінші топ шабуылдаушы болады.

Серуен картотекасы №43

Бақылау: Қысқы аяздан кейінгі тап

Балалар суық ауа мен аяздың таптертеңгі көрінісін бақылап, шықтың, мұздың пайда болуын зерттейді.

Еңбек әрекеті: Құстарға жем себу

Балалар қыста құстарға арналған жемді себу арқылы табиғатқа қамқорлық көрсетеді.

Қысқы ойын: «Қардан із қалдыру»

Балалар қарға із салып, олардың өлшемдерін салыстырады.

Тәжірибе: «Қар мен мұздың айырмашылығы»

Балалар қар мен мұзды салыстырып, олардың айырмашылықтарын зерттейді.

Серуен картотекасы №44

Қысқы жануарларды бақылау (іздері арқылы)

Мақсаты: Қыс мезгілінде жануарлардың тіршілігін байқау.

Бақылау барысы:

Қар үстіндегі іздерді табу (құстардың, иттің, қоянның).

Балалардан іздердің кімге тиесілі екенін болжауды сұрау.

"Қардан кім тезірек қар дақтырады?"

Мақсаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдыққа баулу.

Ойынның барысы:

Балаларға қарды қолмен немесе күрекшемен алып, белгілі бір межеге (жалауша немесе белгіленген сызық) дақтыру ұсынылады.

Кімнің қарды алысқа дақтырғаны немесе белгіге дәл тигізіп бағаланады.

Серуен картотекасы

Ақпан айы

Серуен картотекасы №1

Мұзды бақылау және эксперимент

Мақсаты: Мұзды бақылау арқылы оның қатайып, еріп кетуін түсіндіру.

Іс-шара: Мұз кесектерін алып, оларды бақылауға қоямыз. Балалар мұздың еріп жатқанын көріп, оны қолмен ұстап, еріп жатқанын сезінуі тиіс.

Тәжірибе: Мұздың жедел еруіне қалай әсер ететінін көру үшін, әртүрлі температуралық жағдайларда (жылы және салқын жерде) мұзды салыстыру.

Нұсқаулық: "Мұзды ұстап көрейік! Ол қандай сезімде? Ол қалай еріп кетеді?"

Серуен картотекасы №2

Бақылау: Аспанды бақылау

Қыстағы аспанның түсі, бұлттардың қар жауып тұрған кездегі көрінісі.

Еңбек әрекеті: Аулада қарды тегістеу

Балаларға кішкене құралдар беріледі, олар қарды тегістеп, алаң жасайды.

Қысқы ойын: «Қарлы лабиринт»

Балалар қарда салынған жолдармен жүріп, лабиринттен өтеді.

Тәжірибе: «Мұзға түсті су құю»

Мұзға түрлі-түсті су құйып, оның мұзбен байланысын бақылау.

Серуен картотекасы №3

Мұздың қасиеттерін зерттеу (Эксперимент)

Мақсаты: Мұздың табиғи қасиеттерін зерттеп, суық туралы түсінік қалыптастыру.

Іс-әрекет:

Балалар мұздың қатты екенін ұстап көреді, жарыққа қарағанда оның түсін бақылайды.

Мұзды қолдарында ұстап ерітеді.

Бақылау:

Мұздың құрылымын қарау: «Мұз мөлдір ме? Қандай түстер көрінеді?»

Эксперимент:

Мұзды жылы және суық жерге қою арқылы оның қалай еритінін бақылау.

Ойын:

«Мұз кристалдары»: Мұздан пішіндер жасап, оларды жарыққа қарау.

Серуен картотекасы №4

Қарды бақылау және жинау

Мақсаты: Қарды бақылау арқылы табиғаттың ерекшеліктерін түсіндіру және еңбекке баулу.

Іс-шара: Балаларға қардың қалай түсетінін және қалай жиналатынын көрсету. Олар қарды жинап, әртүрлі заттарға (қорап, шелектарға) салып, пішіндер жасауға тырысады.

Тәжірибе: Балалар қардың текстурасын, салмағын сезінеді. Оларға қардың түрлі қасиеттері туралы айту: қар жұмсақ, жұмыртқаны сияқты жұмсарық, ал кейде қатты болады.

Нұсқаулық: "Қарды жинап көрейік! Қандай болып көрінеді?"

Серуен картотекасы №5

Қысқы ағаштарды бақылау (Бақылау, еңбек ету)

Мақсаты: Ағаштардың қысқы күйін зерттеп, табиғатты таңуға баулу.

Іс-әрекет:

Ағаштардың түрлерін бақылау: «Бұл ағаш қандай? Оның бұтақтары қалай орналасқан?»
Ағаштардың жапырағы жоқ екенін түсіндіру.
Ағаш түбін қардан тазалау.

Бақылау:
Ағаштардың биіктігін, бұтақтарын қарап, сипаттау.

Эксперимент:
Ағаш қабығын ұстап, оның суық немесе жылы екенін анықтау.

Ойын:
«Ағашты таны»: Балалар кезекпен ағашты сипап сезіп, оның түрін анықтайды.

Серуен картотекасы №6

Бақылау: Қардың жаууын бақылау
Қардың қалай жерге түсетінін, үлпек қарлардың пішіндерін қарастыру.

Еңбек әрекеті: Қарды жинау
Балаларға шағын күрек беріліп, ауладағы қарды белгілі бір жерге жинау тапсырмасы беріледі.

Қысқы ойын: «Қарды кім алысқа лақтырады?»
Балалар қар түйіршігін жасап, оны алысқа лақтыруға жарысады.

Тәжірибе: «Қардың астындағы не бар?»
Балалар қардың астындағы топырақты, өсімдіктерді немесе басқа заттарды зерттейді.

Серуен картотекасы №7

Жануарлардың іздерін іздеу

Мақсаты: Қысқы табиғаттағы жануарлардың іздерін табуға үйрету және оларды бақылау.

Іс-шара: Балалар қысқы серуен кезінде жануарлардың іздерін (қоян, түлкі, құстар) іздейді.
Қандай іздер тапқанын және оларды қалай тануға болатынын түсіндіреді.

Тәжірибе: Балалар жануарлардың іздерімен танысып, олардың қайда баруы мүмкін екенін болжау.

Нұсқаулық: "Мұнда қандай іздер бар? Бұл қандай жануардың ізі болуы мүмкін?"

Серуен картотекасы №8

Бақылау: Қардың үстіндегі іздер
Ауладағы немесе жолдағы адамдар мен жануарлардың іздерін бақылау.

Еңбек әрекеті: Қардан ойын алаңын жасау
Балалар бірге қарды жинап, оны тегістеп ойын алаңын дайындайды.

Қысқы ойын: «Қарлы шарлар»
Балалар қарды допқа айналдырып, онымен ойнайды.

Тәжірибе: «Суықтың әсері»
Қарды жылы бөлмеге әкеліп, оның қалай еріп кететінін бақылау.

Серуен картотекасы №9

Қар мүсіндерін жасау және желді бақылау

Мақсаты: Шығармашылық қабілеттерін дамыту, желдің қасиеттерін түсіну.

Еңбек:
Балалар топ болып қардан әртүрлі мүсіндер (адам, жануарлар) жасайды.

Эксперимент:

Желдің күшін анықтау үшін жеңіл заттарды (кағаз, қар) үрлен қору.
Қар ұшындарының желмен қалай қозғалғанын бақылау.

Бақылау:

Желдің қар ұшындарын қалай алып кететінін қарау.

Серуен картотекасы №10

Қардан жол салу және күннің әсерін бақылау

Мақсаты: Қардың жылулықпен өзгерісін түсіну, балаларды ұжымдық еңбекке баулу.

Еңбек:

Балалар қар күрегімен жол салады.

Салынған жолдардың айналасын әдемілеп жинайды.

Эксперимент:

Қардың күн жылуы әсерінен қалай еритінін бақылау.

Қар мен мұзды күннің астында қалдырып, олардың өзгерістерін зерттеу.

Бақылау:

Аспанды бақылап, күннің жарықтығы мен оның қарға әсерін анықтау.

Серуен картотекасы №11

Бақылау: Қардан мүсін жасау

Мақсаты: Балаларға еңбек ету арқылы шығармашылық және моторика дағдыларын дамыту.

Іс-шара: Қардан кішкентай мүсіндер жасау (мысалы, қардан шағын адам, жануар немесе пішіндер).

Тәжірибе: Балалар қарды пішіндерге кесу және жинау арқылы шығармашылықтарын білдіреді.

Нұсқаулық: "Қардан қандай пішін жасай аласың?"

Серуен картотекасы №12

Қарды бақылау

Мақсаты: Балаларды қардың қасиеттерімен таныстыру.

Бақылау барысы:

Қарды алақандарымен ұстап, оның суық екенін сезіну.

Қарды қысу арқылы пішін жасау, оның жұмсақ әрі жеңіл екенін байқау.

Қардың жер бетін қалай жауып жатқанын және оның ақ түске боялғанын талқылау.

"Қарға із салу"

Мақсаты: Балалардың моторикасын және шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қар бетіне аяқпен, қолмен немесе таяқшалармен әртүрлі іздер салады.

Тәрбиеші іздерді сипаттауды немесе қандай пішін екенін айтуды сұрайды: "Бұл қандай із?",

"Қай жануардың ізіне ұқсайды?".

Ойынның соңында ең ерекше іздерді бірге талқылайды.

Серуен картотекасы №13

Бақылау: Қар үстіндегі күн сәулесінің жарқырауы

Қардың күн сәулесінде қалай жарқырайтынын байқау.

Еңбек әрекеті: Құстарға арналған орын дайындау

Балалар қарды тазалап, құстарға арналған жем салғышты орнатады.

Қысқы ойын: «Қар астындағы затты тап»

Балалар қар астына жасырылған заттарды іздейді.

Тәжірибе: «Қарды қысып қору»

Балалар қарды қолмен қысып, оның қандай пішінге айналатынын тексереді.

Серуен картотекасы №14

Қысқы табиғатқа қатысты әндер мен ойындар

Мақсаты: Қысқы табиғатқа қатысты әндер айтып, балалардың көңіл-күйін көтеру.

Іс-шара: Қысқы табиғат туралы балаларға арналған әндер айту. Қардың, мұздың, аяздың тақырыбында әндер айтып, серуен кезінде бірге билеу.

Тәжірибе: Балалар әндер мен билер арқылы қысқы табиғаттың қуанышын сезінеді және бірлесіп әрекет етуді үйренеді.

Нұсқаулық: "Қар мен аяз туралы ән айтайық! Би билейік!"

Серуен картотекасы №15

Бақылау: Ауа райының өзгеруі

Балалармен бірге ауа райын бақылап, қарлы, бұлтты немесе желді күннің ерекшелігін талдау.

Еңбек әрекеті: Қармен ойнау алаңын сәндеу

Балалар қарды арнайы пішіндерге келтіріп, оны әдемілеуге қатысады.

Қысқы ойын: «Қардан көпір салу»

Балалар бірге қарды пайдаланып, шағын көпір жасайды.

Тәжірибе: «Қардың түсін өзгерту»

Қарға түрлі-түсті бояу қосып, оның түсін өзгертуді бақылау.

Серуен картотекасы №16

Қарды талдау

Мақсаты: Қардың құрылымын, қасиеттерін түсіну.

Іс-шара: Балалар қарды қолмен ұстап, оны ішіне қарай зерттейді. Олар қардың бөлшектерін көріп, оның қандай құрылымда екенін түсінеді.

Тәжірибе: Балалар қардың қандай түсте екенін, оны суға айналдыру үшін қандай жағдай қажет екенін біледі.

Нұсқаулық: "Қардың түстері қандай? Оны қолмен ұстап көр! Қарды суға айналдыру үшін не керек?"

Серуен картотекасы №17

Қардың астындағы өсімдіктерді бақылау

Мақсаты: Қардың астында өсімдіктердің сақталатынын түсіндіру.

Бақылау барысы:

Қарды тазалап, жердің астындағы шөптерді немесе кішкентай бұталарды қарап көру.

Қар өсімдіктерді суықтан қорғап, "жамылғы" қызметін атқаратынын түсіндіру.

"Қардан кім тезірек қар лақтырады?"

Мақсаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдыққа баулу.

Ойынның барысы:

Балаларға қарды қолмен немесе күрекшемен алып, белгілі бір межеге (жалауша немесе белгіленген сызық) лақтыру ұсынылады.

Кімнің қарды алысқа лақтырғаны немесе белгіге дәл тигізгені бағаланады.

Нұсқаулық: "Қардың түстері қандай? Оны қолмен ұстап қор! Қарды суға айналдыру үшін не керек?"

Желдің күні қатты ма, әлде жай ма екенін талқылау.

Ойынның қиындығын арттыру үшін шеңберлерді бір-бірінен алшақ орналастыруға болады.

Балалар мұзды жарыққа жақындатып, оның жылтыр бетін зерттейді.

Қардан өнер жасау

Мақсаты: Балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту және еңбек ету дағдыларын қалыптастыру.

Іс-әрекет: Қар мен мұздан әртүрлі шығармашылық заттар жасау (қармен сурет салу, түрлі пішіндер жасау).

Тәжірибе: Балалар қарды түрлі түстермен бояп, өз өнерлерін көрсетеді.

Нұсқаулық: "Қарды бояп, сурет салып көрейік! Қандай пішіндер жасауға болады?"

«Қысқы жануарлардың қысқы кезеңінде өмір сүретін ерекшеліктері» тақырыбына арналған жоспар

Серуен картотекасы №23

Қысқы жануарларды танып-білу

Мақсаты: Қысқы жануарларды және олардың өмір сүру ерекшеліктерін түсіндіру.

Іс-шара: Балалар қысқы кезеңде өмір сүретін жануарлар туралы біледі (қоян, түлкі, аю, құстар). Оларға жануарлардың қысқа бейімделуін түсіндіру үшін бейнемазмұн немесе кітаптар көрсету.

Тәжірибе: Балалар қысқы жануарлар туралы білім алады және олардың қалай өмір сүретіні туралы әңгімелеседі.

Нұсқаулық: "Қыс бойы жануарлар қалай тіршілік етеді? Оларды қалай байқауға болады?"

«Қысқы жануарлардың қысқы кезеңінде өмір сүретін ерекшеліктері» тақырыбына арналған жоспар

Серуен картотекасы №24

Құстарға көмектесу (еңбек және бақылау)

Мақсаты: Қыс мезгіліндегі құстарға қамқорлық көрсету арқылы экологиялық мәдениетті дамыту.

Іс-әрекет:

Балалар алдын ала жасалған жем салғыштарға нанның қоқымдары, бидай, дәндер салады.

Құстардың жем салғышқа қалай келетінін бақылау.

Тапсырма:

Балалар құстардың қандай жем жегенін анықтайды.

Қорытынды:

Балалар құстарды күтіп-баптаудың маңыздылығын түсінеді.

«Мұздың ерекшеліктерін зерттеу (эксперимент және бақылау)» тақырыбына арналған жоспар

Серуен картотекасы №25

Мұздың ерекшеліктерін зерттеу (эксперимент және бақылау)

Мақсаты: Мұздың қасиеттерін бақылау арқылы қоршаған ортаны зерттеу.

Іс-әрекет:

Мұздың бетіндегі өрнектерді қарау және олардың қалай пайда болғанын талқылау.

Мұзды қолмен ұстап, оның суық әрі тайғақ екенін анықтау.

Мұздың бетінде су қалдырып, оның қайта қатуын бақылау.

Тапсырма:

Балалардан «Мұз қалай пайда болады?» деп сұрау.

Қорытынды:

Балалар мұздың табиғи ерекшеліктерін біледі және оның физикалық қасиеттерін түсінеді.

«Мұздың ерекшеліктерін зерттеу (эксперимент және бақылау)» тақырыбына арналған жоспар

Серуен картотекасы №26

Мұзды бақылау

Мақсаты: Мұздың қасиеттерін зерттеу.

Бақылау барысы:

Балаларға мұздың үстін ұстап, оның қатты және суық екенін сезіндіру.

Мұздың қалай пайда болатынын түсіндіру (су қатып, мұзға айналады).
Мұздың ерсі-сарсаң екенін тәжірибе арқылы көрсету.

"Қар астындағы қатпар"

Мақсаты: Зейінді және Үйренімділікті дамыту.

Ойын барысы:

Балаларға қардың астына жасырылған ойыншықтар немесе табиғи заттарды (мысалы, бұтақ, тас, шипка) табу тапсырмасы беріледі.

Тәрбиенің әр зат туралы жұмбақ айтып, оны табуды сұрайды.

Мысалы: "Дөңгелек, бірақ тәтті емес. Қардың астынан тауып қор!"

Серуен картотекасы №27

Қардың астындағы өсімдістерді бақылау

Мақсаты: Қардың астында өсімдістердің сақталатынын түсіндіру.

Бақылау барысы:

Қарды тазалап, жердің астындағы шөптерді немесе кінкентай бұталарды қарап қору.

Қар өсімдістерді суықтан қорған, "жамылғы" қызметін атқаратынын түсіндіру.

"Қардан кім тезірек қар лақтырады?"

Мақсаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдыққа баулу.

Ойынның барысы:

Балаларға қарды қолмен немесе күрекпен алып, белгілі бір межеге (жалауша немесе белгіленген сызық) лақтыру ұсынылады.

Кімнің қарды алысқа лақтырғаны немесе белгіге дәл тигізгені бағаланады.

Серуен картотекасы №28

Аспанды бақылау

Мақсаты: Қыстағы аспанның ерекшеліктерін байқау.

Бақылау барысы:

Балалармен аспанның түсін бақылау (көк, сұр, кейде ақ бұлтты).

Бұлттардың қозғалысын бақылап, олардың жылдамдығы туралы әңгімелеу.

Күннің аз көрінетінін және жарықтың өзгергенін талқылау.

"Қар бекінісі"

Мақсаты: Ұжымдық әрекетке үйрету, қармен жұмыс жасауды дамыту.

Ойынның барысы:

Балалар тонқа бөлініп, қардан бекініс немесе үлкен қар шеңберін жасайды.

Бекініс дайын болғаннан кейін, оны сақтап қалу үшін жеңіл "қар шабуылы" ұйымдастырылады (қар ұшқындарын лақтыру).

Қызықты атмосфера жасау үшін бір топ қорғанса, екінші топ шабуылдаушы болады.

Серуен картотекасы №29

Желді бақылау

Мақсаты: Желдің табиғаттағы ролін түсіндіру.

Бақылау барысы:

Желді сезіну үшін балаларды сыртқа жүгірту.

Желдің қарды ұшырып, ағаштардың бұтақтарын қозғалтуын бақылау.

Желдің күні қатты ма, әлде жай ма екенін талқылау.

"Қар ұясына секіру"

Мақсаты: Қозғалыс белсенділігін дамыту, үйлесімділік пен шапшаңдықты арттыру.

Ойынның барысы:

Балаларға қарда бірнеше шеңбер (ұя) салу ұсынылады.

Балалар бір шеңберден екіншісіне секіріп өтуі керек.
Ойынның қандығын арттыру үшін шеңберлерді бір-бірінен алысқа орналастыруға болады.

Серуен картотекасы №30

Қысқы жануарларды бақылау (іздері арқылы)

Мақсаты: Қыс мезгілінде жануарлардың тіршілігін байқау.

Бақылау барысы:

Қар үстіндегі іздерді табу (құстардың, иттің, қоянның).

Балалардан іздердің кімге тиесілі екенін болжауды сұрау.

"Қардан кім тезірек қар лақтырады?"

Мақсаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдыққа баулу.

Ойынның барысы:

Балаларға қарды қолмен немесе күрекшемен алып, белгілі бір межеге (жалауша немесе белгіленген сызық) лақтыру ұсынылады.

Кімнің қарды алысқа лақтырғаны немесе белгіге дәл тигізгені бағаланады.

Наурыз айының СЕРУЕН картотекасы

Серуен картотекасы №1

"Көктемгі өзгерістер"

1 Балалардың дербес әрекеті:

Балаларға құмда, асфальтта, шөпте жүруді сезіну үшін түрлі жерлермен жүру ұсынылады.

2 Қимылды ойын:

«Күн мен жаңбыр» ойыны (тәрбиеші «күн шықты» десе, балалар секіреді, «жаңбыр жауды» десе, басын жасырады).

3 Бақылау:

Ағаш бүршіктерін, көктемгі гүлдерді бақылау.

Балалардан «Ағаштар қыста қандай болды?» «Қазір қалай өзгерді?» деп сұрау.

4 Еңбекке баулу:

Жапырақтар мен қоқыстарды жинау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру.

Серуен картотекасы №2

"Бұлттар мен жел"

1 Балалардың дербес әрекеті:

Балалар аулаға еркін шығып, желдің әсерін сезініп, жүгіріп, ойнайды.

2 Қимылды ойын:

«Жел мен ағаш» ойыны (тәрбиеші «кел соқты» дегенде, балалар ағаш секілді шайқалады).

3 Бақылау:

Аспандағы бұлттарды бақылау (ақ, қара, пішіндерін талқылау).

Желдің бағытын анықтау (шаш, жапырақ қалай қозғалады?).

4 Еңбекке баулу:

Қоқыстарды жинау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру.

Серуен картотекасы №3

"Құстарды қарсы алайық!"

1 Балалардың дербес әрекеті:

Құстардың даусын тыңдау, олардың қозғалысын бақылау.

2 Қимылды ойын:

«Құстар мен мысық» ойыны (балалар құстар сияқты секіріп жүреді, ал тәрбиеші «мысық келеді» дегенде, олар «ұшып» қашады).

3 Бақылау:

Көктемде қайтып келген құстарды бақылау (қарлығаш, торғай).

Құстар не жейді, қайда ұшып жүреді?

4 Еңбекке баулу:

Құстарға жем шашу.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру.

Серуен картотекасы №4

"Көктемгі жаңбыр"

1 Балалардың дербес әрекеті:

Суланған жерге баспай жүру, судың тамшылағанын бақылау.

2 Қимылды ойын:

«Тамшалар» ойыны (балалар жаңбыр тамшысы секілді биіктен төмен секіреді).

3□ Бақылау:

Жаңбыр тамшаларын, су жиналған жерлерді қарастыру.

Судың дыбысын тыңдау, оның түсін бақылау.

4□ Еңбекке баулу:

Топырақты суарып көру, оның түсі мен құрылымының өзгеруін бақылау.

Қоршаған ортамен таныстыру, тәжірибелік жұмыс, еңбекке баулу.

Серуен картотекасы №5

"Көктемгі гүлдер"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Балалар гүлдерді қарастырып, олардың түсі мен пішінін зерттейді.

2□ Қимылды ойын:

«Гүлдер өседі» ойыны (тәрбиеші «күн шықты» дегенде, балалар гүл сияқты жайлап «өседі»).

3□ Бақылау:

Гүлдердің пішінін, түсін, иісін бақылау.

«Бұл гүл қалай өседі?» сұрағына жауап беру.

4□ Еңбекке баулу:

Гүлдерді суару.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру.

Серуен картотекасы №6

"Жасыл әлем"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Шөптерді, жапырақтарды қолмен ұстап, олардың құрылымын сезіну.

2□ Қимылды ойын:

«Өсімдік қалай өседі?» ойыны (балалар жаңбыр тамшысы секілді қозғалып, өсімдіктер секілді көтеріледі).

3□ Бақылау:

Өсімдіктер қалай өзгереді?

Олардың түсі, пішіні қандай?

4□ Еңбекке баулу:

Гүлдерді, ағаштарды суару.

Қоршаған ортамен таныстыру

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру.

Серуен картотекасы №7

"Көктемгі самал жел"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Желдің бетке тигенін сезу, жапырақтардың қозғалысын бақылау.

2□ Қимылды ойын:

«Жел мен жапырақтар» ойыны (тәрбиеші «жел соқты» десе, балалар жапырақ секілді қозғалады).

3□ Бақылау:

Желдің бағытын қалай білуге болады?

4□ Еңбекке баулу:

Ауладағы қураған жапырақтарды жинау.

Тәжірибе: "Жел қалай қозғалады?"

Жеңіл заттарды (кагаз, қауырсын) үстелден үрлеу арқылы желдің бағытын анықтау.

Қоршаған ортамен таныстыру, тәжірибелік жұмыс, еңбекке баулу

Қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №8

"Аспан әлемі"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Балалар бұлттардың пішінін көруге тырысады.

2□ Қимылды ойын:

«Күн мен бұлт» ойыны (тәрбиеші «күн шықты» десе, балалар жүгіреді, «бұлт басты» десе, тоқтайды).

3□ Бақылау:

Бұлттар аспанда қалай қозғалады?

4□ Еңбекке баулу:

Көгалдандыру жұмыстарына көмектесу.

Тәжірибе: "Бұлт қайдан пайда болады?"

Жылы суға мұз салып, бумен бұлттың түзілуін бақылау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру
өкілдерменгілік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Су қауіпсіздігі

Мақсаты: Балаларға суға жақын жерлерде қауіпсіздікті сақтау қажеттілігін түсіндіру.

Іс-әрекет: Су қоймаларының жанында ересектерсіз ойнамау керектігін түсіндіру.

Балалармен судың қауіпті жерлерін көрсету арқылы түсіндіру (мысалы, терең суға бармау).

Серуен картотекасы №9

"Көктемгі су қоймалары"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Судың түсін, мөлдірлігін, қозғалысын бақылау.

2□ Қимылды ойын:

«Су тамшысы» ойыны (балалар су тамшысы секілді жоғарыдан төмен секіреді).

3□ Бақылау:

Су қайдан келеді?

4□ Еңбекке баулу:

Өсімдіктерді суару.

Тәжірибе: "Су қайда кетті?"

Суға мақта малып, ол қайда сіңетінін қарау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру
өкілдерменгілік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №10

"Жасыл әлем"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Жапырақтарды ұстап, олардың құрылымын сезіну.

2□ Қимылды ойын:

«Өсімдік қалай өседі?» ойыны (балалар жаңбыр тамшысы секілді қозғалып, өсімдіктер секілді көтеріледі).

3□ Бақылау:

Өсімдіктердің түсі, пішіні қандай?

4□ Еңбекке баулу:

Гүлдерді, ағаштарды суару.

Тәжірибе: "Өсімдік қалай өседі?"

Су салынған мақтаға дән сеуіп, бірнеше күн бойы өзгерісін бақылау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру
өкілдерменгілік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №11
"Көктемгі кемпіркосақ"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Кемпіркосақ түстерін ажырату.

2□ Қимылды ойын:

«Түстер әлемі» ойыны (тәрбиеші белгілі бір түсті атаса, сол түстегі затқа қарай жүгіру).

3□ Бақылау:

Кемпіркосақ қай кезде пайда болады?

4□ Еңбекке баулу:

Түрлі түсті гүлдерді отырғызу.

Тәжірибе: "Кемпіркосақ жасау"

Айнаға су бүркіп, күннің сәулесін түсіріп кемпіркосақ шығару.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру тәжірибелік жұмыс)

Серуен картотекасы №12

"Көктемдегі өзгерістер"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Ағаш бүршіктерін бақылау, оларды қолмен ұстау.

2□ Қимылды ойын:

«Көктем келді» ойыны (тәрбиеші табиғаттың бір элементін айтса, балалар оны қимылмен көрсетеді).

3□ Бақылау:

Ағаш бүршіктері мен жапырақтардың өзгерісін көру.

4□ Еңбекке баулу:

Аула тазалау, ағаш түбін суару.

Тәжірибе: "Ағаш бүршіктері қалай ашылады?"

Суық суға және жылы суға ағаш бұтағын салып, бүршіктердің ашылу жылдамдығын салыстыру.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №13

"Көктемгі құстар"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Құстарды бақылау, дыбыстарын тыңдау.

2□ Қимылды ойын:

«Құстар ұшты» ойыны (тәрбиеші айтқанда қолды жоғары сермеп «ұшу»).

3□ Бақылау:

Құстар немен қоректенеді?

4□ Еңбекке баулу:

Құстарға жем шашу, ұя жасау.

Тәжірибе: "Қанат не үшін керек?"

Желпуіш немесе қағазды желпу арқылы ауа қозғалысын сезіну.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №14

"Күннің жылуы"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Беті мен алақандарын күнге тосып, оның жылуын сезіну.

2□ Қимылды ойын:

«Күн мен бұлт» ойыны (тәрбиеші «күн» десе – балалар қолдарын жоғары көтеріп секіреді, «бұлт» десе – бүгіліп, тығылады).

3□ Бақылау:

Күн шыққанда ауа қалай өзгереді?

4□ Еңбекке баулу:

Күнге қарау үшін көзілдіріктерді тазалау.

Тәжірибе: "Күн энергиясы"

Қара және ақ қағаздың үстіне мұз қойып, қайымен тезірек еритінін бақылау.

(Әдісіме оның Экологиялық мәдениет дағдысы Қорымен ортамен таныстыру, тәжірибелік жұмыс)

Серуен картотекасы №15

"Көктемгі ағаштар"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Ағаш бұтағын ұстап, оның қатты-жұмсақ екенін анықтау.

2□ Қимылды ойын:

«Ағаш бөл» (балалар ағаш сияқты тік тұрады, жел соқса – тербеледі).

3□ Бақылау:

Жапырақтар пайда болды ма?

4□ Еңбекке баулу:

Ағаш түбіне су құю.

Тәжірибе: "Сұйықтық қалай қозғалады?"

Ақ гүлді түрлі-түсті суда қалдырып, оның боялғанын көру.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, тәжірибелік жұмыс)

Серуен картотекасы №16.

"Көктемгі иістер"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Балалар гүлдің, дымқыл жердің, жапырақтың иісін сезуге тырысады.

2□ Қимылды ойын:

«Гүлге қонған қобелектер» (балалар гүлге қонып, қолдарын жайып отырады, тәрбиеші "жел соқты" десе – басқа гүлге ұшады).

3□ Бақылау:

Гүлдердің, жаңбырдан кейінгі иістің ерекшелігі.

4□ Еңбекке баулу:

Кішкентай гүлдерге су құю.

Тәжірибе: "Иістерді тану"

Балалар көздерін жұмып, әртүрлі өсімдіктер мен заттардың иісін анықтайды.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, тәжірибелік жұмыс)

Серуен картотекасы №17

"Жапырақтардың өзгеруі"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Жаңа шыққан жапырақтарды қарау, қолмен сипау.

2□ Қимылды ойын:

«Желмен тербелген жапырақтар» (балалар жел соққанда тербеледі, жаңбыр жауса – бүгіседі).

3□ Бақылау:

Жасыл жапырақтар қалай ашылады?

4□ Еңбекке баулу:

Кепкен жапырақтарды жинау. **Тәжірибе: "Жапырақтың құрылымын зерттеу"**

Дупамен жапырақтың тамырларын қарау.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортамен таныстыру, тәжірибелік жұмыс)

Серуен картотекасы №18

"Су – тіршілік көзі"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Судың қалай таматынын, ағып жатқан судың дыбысын тыңдау.

2□ Қимылды ойын:

«Су толқыны» (балалар қолдарын баяу әрі серпінді қозғалтады).

3□ Бақылау:

Су мөлдір ме? Ол немен ағады?

4□ Еңбекке баулу:

Суды үнемдеуді үйрену.

Тәжірибе: "Судың пішіні бар ма?"

Суды әртүрлі ыдыстарға құйып, оның пішіні қалай өзгеретінін бақылау.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортамен таныстыру, тәжірибелік жұмыс)

Серуен картотекасы №19

"Көктемгі бұлт

тар"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Аспандағы бұлттардың пішінін бақылау, қиялдау.

2□ Қимылды ойын:

«Бұлт пен жел» (балалар бұлт болып баяу жүреді, тәрбиеші "жел соқты" десе, олар тез қозғалады).

3□ Бақылау:

Бұлттар ақ па, сұр ма? Олар қозғалып жатыр ма?

4□ Еңбекке баулу:

Бұлттың көлеңкесінде ойнау, топырақтың көлеңкеде және күн астында қандай екенін қарау.

Тәжірибе: "Бұлт қайдан пайда болады?"

Суық ыдысқа дем шығарып, булануды бақылау.

(Экологиялық мәдениет, еңбекке баулу, қамқорлық, шығармашылық дағдыларды қалыптастыру)

Серуен картотекасы №20

"Көктемгі өзен"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Судың ағысын бақылау, тас лақтыру.

2□ Қимылды ойын:

«Су ағысы» (балалар қолдарын созып, баяу ағады, тәрбиеші "тас түсті" десе, олар тоқтайды).

3□ Бақылау:

Өзен суы қандай түсті? Ол қайда ағып жатыр?

4□ Еңбекке баулу:

Өзеннің айналасын қоқыстан тазалау. Тәжірибе: "Судың ағысы"

Стақандағы суды еңкейтіп, оның қалай ағатынын бақылау.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №21

"Көктемгі су қоймалары"

Құрылымдық элементтер:

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Өзен, көл, бұлақтарды бақылау, шағылысты қарау.

2□ Қимылды ойын:

«Судың шуы» (балалар судың шуылып қолмен жасайды, ал тәрбиеші "тыныштық" дегенде тоқтайды).

3□ Бақылау:

Су ағысы қайда барады? Су мөлдір ме?

4□ Еңбекке баулу:

Су қоймасының маңын таза ұстау.

Тәжірибе: "Судың тазалығы"

Бір стакан таза және бір стакан кір су қойып, айырмашылығын қарау.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №22

"Көктемгі ағаштар"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Жапырақтардың қалай шығып жатқанын бақылау.

2□ Қимылды ойын:

«Ағаштар желмен шайқалды» (балалар қолдарын созып, ағаш секілді теңселеді).

3□ Бақылау:

Ағаштар көктемде қалай өзгереді?

4□ Еңбекке баулу:

Ағаш түбін тазалау. **Тәжірибе: "Жапырақтар қалай өседі?"**

Кішкентай бұтақты суға салып, өзгерісін бақылау.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №22

"Көктемгі күн шуағы"

(Көктемгі күннің әсері, жылудың пайдасы)

Балалардың дербес әрекеті:

Балалар құмда, ойыншықтармен, борлармен ойнайды.

Көктемгі ауа райының өзгерісін сезінеді.

Қимылды ойын:

"Күн мен бұлт" – Балалар бұлт келгенде тығылады, күн шыққанда жүгіреді.

Бақылау, зерттеу:

"Күннің жылуы" – Күннің қалай жылытатынын қолдарын созып, сезініп көреді.

"Көлеңкем қайда?" – Балалар көлеңкелерін бақылап, қозғалысын байқайды.

Еңбекке баулу:

Құм алаңын тазарту.

Гүлдерге су құю.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №23

"Көктемгі гүлдер" (Алғашқы гүлдермен танысу, түстерді ажырату)

Балалардың дербес әрекеті:

Балалар гүлдерді бақылап, түстерін атайды.

Сурет салып, топырақта ойнайды.

Қимылды ойын:

"Гүлдер мен көбелектер" – Балалар гүлдер болып отырады, көбелектер ұшады, ал тәрбиеші белгі бергенде орындарымен ауысады.

Бақылау, зерттеу:

"Гүлдер қалай өседі?" – Балалар гүлдерді қарап, олардың сабақтары, жапырақтары бар екенін байқайды.

"Гүлдің иісі қандай?" – Балалар гүлдерді иіскен, хош иісті сезінеді.

Еңбекке баулу:

Құмырадағы гүлдерді суару.

Топырақты көпсыту.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №24

"Көктемгі еңбек" (Көктемгі жұмыстарға баулу, еңбекқорлыққа үйрету)

Балалардың дербес әрекеті:

Балалар бақшадағы өзгерістерді көреді.

Құммен, судың тамшыларымен ойнайды.

Қимылды ойын:

"Еңбекқор аралар" – Балалар гүлден гүлге ұшып, тозаң жинағандай қимыл жасайды.

Бақылау, зерттеу:

"Ағаштар оянады" – Бүршіктерді, жапырақтардың көктеуін бақылау.

"Жерден не шығады?" – Балалар көктемде өсімдіктердің қалай өсетінін бақылайды.

Еңбекке баулу:

Жер көпсыту, ұсақ тастарды жинау.

Отырғызылған өсімдіктерді суару.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №25

"Көктемдегі өзгерістер"

1□ **Балалардың дербес әрекеті:**

Ағаш бүршіктерін бақылау, оларды қолмен ұстау.

2□ **Қимылды ойын:**

«Көктем келді» ойыны (тәрбиеші табиғаттың бір элементін айтса, балалар оны қимылмен көрсетеді).

3□ **Бақылау:**

Ағаш бүршіктері мен жапырақтардың өзгерісін қору.

4□ **Еңбекке баулу:**

Аула тазалау, ағаш түбін суару.

Тәжірибе: "Ағаш бүршіктері қалай ашылады?"

Суық суға және жылы суға ағаш бұтағын салып, бүршіктердің ашылу жылдамдығын салыстыру.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №26

"Көктемгі құм"

(Құмның қасиеттерін бақылау, ойындар ойнау)

Балалардың дербес әрекеті:

Құммен түрлі формалар жасау.

Ылғалды және құрғақ құмның айырмашылығын қору.

Қимылды ойын:

"Құмдағы іздер" – Балалар құмда із қалдырып жүреді.

Бақылау, зерттеу:

"Құмның түсі қандай?" – Түрлі реңктерін қору.

"Құмды суға қосса не болады?" – Ылғал құмның қасиеттерін байқау.

Еңбекке баулу:

Құм алаңын реттеу.

Құмды бір жерден екінші жерге тасу.

(Саяхат ойын. Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №27

"Көктемгі шөптер" (Шөптің өсуін бақылау, жасыл түсті тану)

Балалардың дербес әрекеті:

Жасыл шөптің арасымен жүру, сипап көру.

Шөптерден шағын гүлдесте жасау.

Қимылды ойын:

"Шөп арасындағы қояндар" – Балалар шөп арасында қояндар секілді секіреді.

Бақылау, зерттеу:

"Шөптің түсі қандай?" – Жасыл реңктерін ажырату.

"Шөптің ұзындығы қандай?" – Ұзын, қысқа шөптерді салыстыру.

Еңбекке баулу:

Шөпті таптамай, үстімен жүрмеуді үйрету.

Ауладағы қажетсіз тастарды жинау.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №28

"Көктемгі жаңбыр"

(Жаңбырдың әсерін бақылау, су тамшыларын зерттеу)

Балалардың дербес әрекеті:

Су тамшыларын ұстау, жылы немесе салқын екенін сезіну.

Жаңбырдың дыбысын тыңдау.

Қимылды ойын:

"Жаңбыр мен күн" – Балалар жаңбыр жауған кезде жүгіріп тығылады, күн шыққанда қайта жүгіреді.

Бақылау, зерттеу:

"Жаңбырдан кейін жер қандай?" – Ылғалды жерді, шалшықтарды қарау.

"Жаңбыр тамшылары қайда сіңеді?" – Жерге сіңген суды зерттеу.

Еңбекке баулу:

Шалшықтарды айналып өту ережелерін үйрету.

Су тиген құм алаңын ретке келтіру.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Сәуір

Көктемгі серуен

Серуен картотекасы №1

«Жапырақ жинау»

Мақсаты:

Экологиялық мәдениетті дамыту.

Еңбекке баулу.

Табиғатпен танысу.

Ойын барысы:

Балаларға әртүрлі жапырақтар немесе табиғаттағы заттар беріледі.

Олар жерден жапырақтарды немесе басқа да табиғи материалдарды жинап, үлкен себетке салады.

Бұл ойын балаларға еңбекке баулу арқылы табиғаттың сұлулығын танытып, жауапкершілікті сезінуге мүмкіндік береді.

Серуен картотекасы №2

«Қоршаған ортадан хабарлама»

Мақсаты:

Экологиялық мәдениет дағдыларын қалыптастыру.

Қоршаған ортамен таныстыру.

Балаларды табиғатты бағалауға үйрету.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларға табиғаттан табылған заттарды (жапырақ, гүл, ағаш бұтағы, құм) көрсетеді.

Балалар осы заттарды өз колдарымен ұстап, сезімдері мен ойларын білдіреді.

Балаларға жапырақтарды жерге түсірмей жинау, гүлдерді үзіп алмау сияқты тапсырмалар беріледі.

Осылайша, балалар табиғатты бағалауға және оған қамқорлық жасауға үйренеді.

Серуен картотекасы №3

«Жемістер мен көкөністерді жинау»

Мақсаты:

Экологиялық мәдениет дағдыларын қалыптастыру.

Еңбекке баулу.

Қоршаған ортамен таныстыру.

Ойын барысы:

Балаларға табиғаттан немесе арнайы жасалған заттардан жемістер мен көкөністердің суреттері немесе ойыншықтары беріледі.

Балаларға оларды жинап, бір орынға жинақтау тапсырмасы беріледі.

Тәрбиеші балаларға еңбек ету мен табиғаттың өнімдерін бағалау қажеттігін түсіндіреді.

Бұл ойын еңбекке баулудың алғашқы кезеңі болып табылады.

Серуен картотекасы №4

«Табиғаттың үнін тыңдайық»

Мақсаты:

Қоршаған ортамен таныстыру.

Экологиялық мәдениет дағдыларын қалыптастыру.

Табиғаттың дыбыстарын есту арқылы табиғатқа деген қызығушылықты арттыру.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларды сыртқа шығарып, табиғаттың түрлі дыбыстарын тыңдатуға шақырады: желдің ысқырығы, құстардың шырылдауы, жапырақтардың шулауы.

Тәрбиеші әр дыбыстың қайдан келетінін және оны кім шығаратынын түсіндіреді.

Балалар тыңдай отырып, табиғаттың әртүрлі дыбыстарын ажыратып, өздері де осы дыбыстарды имитациялай алады.

Әңгіме барысында балалар табиғаттың әсемдігін сезінеді және оның дыбыстарын тыңдай отырып, табиғатқа деген сүйіспеншілік пайда болады.

Серуен картотекасы №5

«Ағашты қоршау» (Далалық құрылыстар жасау)

Мақсаты: Балалардың еңбекке баулу дағдыларын дамыту, табиғатпен тікелей байланыс жасау арқылы физикалық күштерін жақсарту.

Ойын барысы:

Балалар ағаштардың айналасында жиналған жапырақтарды немесе бұтақтарды жинап, олармен қандай да бір қоршау немесе кішкентай құрылым жасауға тырысады.

Мұндай әрекеттер еңбек ету қабілетін және табиғатты қорғау сезімін дамытуға көмектеседі.

Серуен картотекасы №6

«Су және тас жинау» (Қолмен жұмыс жасау)

Мақсаты: Балаларға еңбекке баулу, олардың физикалық күштерін дамыту.

Ойын барысы:

Балаларға су немесе тас жинау тапсырмасы беріледі. Бұл ойын табиғаттың элементтерімен таныстыруды және балалардың моторикасын дамытуға бағытталған.

Балалар су ағысы немесе тас жинау арқылы түрлі әрекеттерді орындайды. Тас жинаған кезде олардың қолдары мен аяқтары жұмыс істейді, бұл моториканы жақсартады.

Серуен картотекасы №7

«Табиғаттағы дыбыстарды тыңдау» (Табиғат дыбыстары арқылы танымдық ойын)

Мақсаты: Табиғаттағы дыбыстарды есту және оларды тану қабілетін дамыту.

Ойын барысы:

Балаларға табиғаттағы әртүрлі дыбыстарды тыңдату (құстардың үні, желдің сыбдыры, ағаштың сыбырлауы).

Әңгіме қосу: «Құстар шырылдайды, жел сыбырлайды. Бүгін не естідіңдер?»

Тәрбиеші балаларды дыбыстардың әрқайсысының қайдан шыққанын анықтауға шақырады. «Бұл не дыбыс? Бұл құстардың үні! Ал бұл ағаштардың арасында желдің сыбырлауы!»

Серуен картотекасы №8

«Табиғатпен танысу»

Мақсаты: Табиғаттағы элементтермен таныстыру арқылы еңбекке баулу, қарым-қатынас және сөйлесу дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Серуен кезінде балаларға жапырақтар, гүлдер мен бұтақтарды жинап, оларды ұқыпты жинау тапсырмасы беріледі.

Тәрбиеші: «Кел, біз табиғатқа көмектесейік, гүлдерді немесе жапырақтарды жинайық!» деп баланы еңбекке жұмылдырады.

Балалар бірге жапырақтарды жинап, қолдарын ұқыпты ұстап үйренеді, олар бір-біріне көмек көрсетіп, сөзбен байланысады: «Мен мұны таптым!» немесе «Бұл гүл әдемі екен!»

Ойын барысында балаларды еңбекке баулу және ұқыптылық таныту, сонымен қатар табиғатқа деген қызығушылық пен қамқорлықты дамыту маңызды.

Серуен картотекасы №9

"Құстарды қадағалау"

Мақсаты: Балаларды құстармен таныстыру, табиғаттың өзгерістерін байқау.
Ойын барысы:

Балалар құстардың қалай ұшатынын, қалай ән салатынын бақылап, олардың түрлерімен танысады.

Құстардың қозғалыстарын бақылап, оларды көрсету үшін түрлі қимылдар мен сөздермен қайталау ұсынылады.

Балалар құстардың бейнесін жасауға, олардың әндерін тыңдауға және олармен танысуға мүмкіндік алады.

Серуен картотекасы №10

«Құстардың ұясы» ойыны

Мақсаты:

Табиғаттағы құстардың өмірін таныстыру.

Қоршаған ортаға деген қамқорлық сезімін қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балалар бір-бірімен «құстар» болып ойнайды. Олар ұя жасау үшін табиғаттан жапырақтар мен шыршалар жинайды. Ойын барысында балалар құстардың қалай ұя жасайтынын үйренеді. Бұл ойын экологиялық мәдениетке үйретіп, табиғаттағы құстардың өмірі мен олардың рөлін түсіндіреді.

Серуен картотекасы №11

«Жануарлар ізін табу» ойыны

Мақсаты:

Табиғатта жануарлармен таныстыру.

Экологиялық дағдыларды қалыптастыру.

Ойын барысы:

Тәрбиеші табиғаттағы жануарлар туралы айтып, олардың іздерін көрсетеді (құстың ізі, жәндіктердің жолдары және т.б.). Балалар серуен кезінде жануарлардың іздерін іздеп тауып, оларды таниды. Бұл ойын арқылы балалар қоршаған ортаны зерттеп, жануарлар әлемімен танысады.

Серуен картотекасы №12

«Табиғатқа гүлдер отырғызу» ойыны

Мақсаты:

Қоршаған ортаны қорғау мен күтім жасау дағдыларын дамыту.

Экологиялық мәдениет пен табиғатқа деген сүйіспеншілікті қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балалар табиғатта гүлдер мен өсімдіктерді отырғызады. Тәрбиеші әрбір балаға гүлдерді қалай отырғызу керектігін көрсетіп, гүлдер мен өсімдіктерді күтудің маңыздылығын түсіндіреді. Бұл ойын баланың табиғатты қорғау сезімін қалыптастырып, экологиялық мәдениетін арттырады.

Серуен картотекасы №13

«Табиғатқа қамқор болайық» ойыны

Мақсаты:

Экологиялық білім беру арқылы балаларды табиғатқа қамқорлықпен қарауға үйрету.

Адамгершілік және қамқорлық дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Балалар серуен кезінде табиғатта көрген құстар мен өсімдіктерге қамқорлық жасауға үйретіледі. Олар құстарға жем шашып, өсімдіктерді суарып, табиғатқа қамқор болу қажеттілігін түсінеді. Тәрбиеші балаларға табиғатты қорғаудың маңыздылығын түсіндіріп, қоршаған ортаны таза ұстаудың маңызды екенін айтады. Балалар табиғатқа қамқорлық жасап, оның өміріне жауапкершілікпен қарауды үйренеді.

Серуен картотекасы №14

«Табиғатқа құтқарушы» ойыны

Мақсаты:

Экологиялық білім мен қамқорлық дағдыларын дамыту.

Адамгершілік дағдыларын қалыптастыру.

Ойын барысы:

Тәрбиеші табиғатқа қауіпті зиянды әсерлер туралы әңгімелеп береді (қоқысты тастау, өсімдіктер мен жануарларға зиян келтіру). Балалар «табиғатқа құтқарушы» болып, қоқысты жинап, өсімдіктер мен жануарларға қамқорлық жасайды. Балалар табиғатты қорғау туралы түсінік алады және оны қорғауға деген жауапкершілікті сезінеді.

Серуен картотекасы №15

«Экологиялық колонер» ойыны

Мақсаты:

Экологиялық білім мен қолөнер дағдыларын дамыту.

Табиғи материалдармен жұмыс істеу арқылы еңбек дағдыларын қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балалар табиғи материалдардан (тастар, ағаш жапырақтары, бұтақтар, т.б.) қолөнер бұйымдарын жасайды. Бұл ойын балаларға табиғи ресурстарды дұрыс пайдалану мен экологиялық таза заттарды жасау дағдыларын үйретеді. Балалар өздерінің қолөнер жұмыстарын табиғатты қорғау туралы идеялармен байланыстыра отырып, шығармашылықпен айналысады.

Серуен картотекасы №16

«Желмен ұшқан жапырақ» ойыны

Мақсаты:

Табиғаттың құбылыстары мен оларды танып білу дағдыларын қалыптастыру. Экологиялық мәдениет және табиғатқа деген қамқорлық дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Балалар жапырақтарды немесе кішкене бұтақтарды жинап, оларды желмен ұшырады. Олар желдің әсерінен жапырақтардың қалай қозғалғанын бақылайды. Тәрбиеші желдің табиғаттағы рөлі мен оның өсімдіктерге, жануарларға әсері туралы әңгімелейді.

Серуен картотекасы №17

«Табиғатқа қамқорлық» ойыны

Мақсаты:

Қоршаған ортаға деген қамқорлық дағдыларын қалыптастыру.

Экологиялық мәдениетті дамыту.

Ойын барысы:

Балалар серуен кезінде табиғатқа қамқорлық жасап, қоқысты жинайды. Тәрбиеші балаларға табиғатқа зиян келтірмеу, оны таза ұстаудың маңыздылығы жайлы түсінік береді. Балалар өздері көрген қоқысты жинап, қоршаған ортаны қорғау үшін қандай шаралар қолдану керектігін біледі.

Серуен картотекасы №18

«Құстардың ұяларын жасау» ойыны

Мақсаты:

Табиғаттағы құстардың өмірін таныту.

Қоршаған ортаға деген сүйіспеншілік пен қамқорлық дағдыларын қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балалар табиғаттан жапырақтар, бұтақтар, шөптер жинап, оларды бірге

құстардың ұясын жасауға пайдаланады. Тәрбиеші балаларға құстардың ұяларын қалай жасайтынын және олардың

Серуен картотекасы №19

"Құстарды бақылау"

Мақсаты: Құстарды тану және олардың тіршілігін зерттеу. **Ойын барысы:** Балалар серуен кезінде құстарды бақылап, олардың ұшып жүргенін немесе ұя салып жатқанын көріп, құстардың түрлерін айтады. Тәрбиеші балаларға құстардың өмірі туралы әңгімелеп, олардың дыбыстарын тыңдата алады. Балалар құстардың табиғаттағы ролін түсініп, оларды қорғау қажеттілігі туралы біледі.

Серуен картотекасы №20

"Жапырақтарды жинау және салыстыру"

Мақсаты: Табиғи материалдарды жинап, салыстыру дағдыларын дамыту. **Ойын барысы:** Балалар серуенде әртүрлі ағаштардың жапырақтарын жинап, олардың түрлерін, түсін және көлемін салыстырады. Тәрбиеші балаларға жапырақтардың ерекшеліктері мен айырмашылықтарын түсіндіреді. Бұл ойын балаларға табиғатты зерттеуге көмектеседі және табиғаттағы әртүрлілікті қабылдауға мүмкіндік береді.

Серуен картотекасы №21

"Табиғи заттардан сурет салу"

Мақсаты: Табиғат материалдарын шығармашылықпен пайдалану. **Ойын барысы:** Балаларға табиғаттан (тас, құм, ағаш жапырақтары, т.б.) алынған заттар беріледі. Олар осы заттармен түрлі суреттер жасайды немесе композициялар құрады. Балалар табиғаттағы элементтермен танысып, оларды шығармашылық тұрғыдан қолдануға мүмкіндік алады.

Серуен картотекасы №22

"Табиғаттағы өзгерістерді бақылау"

Мақсаты: Табиғаттағы өзгерістерді зерттеу және байқау дағдыларын дамыту. **Ойын барысы:** Серуен кезінде балалардың назарын табиғаттағы өзгерістерге аудару (ауа райының жылынып келе жатқанын, гүлдердің шығуын, ағаштардың бүршік жаруын, т.б.). Тәрбиеші балаларға бұл

өзгерістердің себептері туралы түсіндіріп, табиғаттың қайта жаңаруы туралы әңгімелен береді.

Серуен картотекасы №23

"Жұмбақ өсімдіктер"

Мақсаты: Танымдық дағдыларды дамыту, өсімдіктерді тану. **Ойын**

барысы: Тәрбиеші балаларға табиғатта кездесетін өсімдіктердің атауларын айтып, олардың ерекшеліктері мен пайдасын түсіндіреді. Балалар өсімдіктерді қарап, олардың аттарын айтады және сипаттамаларын үйренеді. Бұл ойын балаларға табиғаттағы өсімдіктердің түрлерін танып-білуге, олардың қоршаған ортадағы ролін түсінуге көмектеседі.

Серуен картотекасы №24

"Достық алаңы"

Мақсаты: Коммуникативтік дағдыларды дамыту. **Ойын барысы:** Балалар серуен кезіндегі әртүрлі тапсырмаларға бірлесіп қатысады. Мысалы, әр бала бір-біріне көмектесіп, жалаушаларды орналастырады, немесе бірігіп үлкен құмсауытты жасайды. Ойын барысында балалар өзара тіл табысып, тапсырмаларды орындау үшін бір-бірімен қарым-қатынас жасайды. Бұл ойын коммуникативтік дағдыларды дамытуға ықпал етеді.

Серуен картотекасы №25

"Жұмбақ өсімдіктер"

Мақсаты: Танымдық дағдыларды дамыту, өсімдіктерді тану. **Ойын**

барысы: Тәрбиеші балаларға табиғатта кездесетін өсімдіктердің атауларын айтып, олардың ерекшеліктері мен пайдасын түсіндіреді. Балалар өсімдіктерді қарап, олардың аттарын айтады және сипаттамаларын үйренеді. Бұл ойын балаларға табиғаттағы өсімдіктердің түрлерін танып-білуге, олардың қоршаған ортадағы ролін түсінуге көмектеседі.

Серуен картотекасы №26

"Құрылысшы бол!"

Мақсаты: Еңбекке баулу және шығармашылық дағдыларын дамыту. **Ойын**

барысы: Балаларға **Ойын барысы:** Балалар серуен кезінде табиғаттың түрлі

түстерін бақылайды (жасыл жапырақ, көк аспан, сары гүлдер, т.б.). құм мен басқа табиғи материалдар беріледі, олар осы заттармен әртүрлі құрылыс жұмыстарын жүргізеді (мысалы, құмнан үй немесе жол жасау). Тәрбиеші балаларды ынталандырып, оларды топтасып жұмыс істеуге, өзара әрекеттесуге шақырады. Бұл ойын еңбексүйгіштік дағдыларын дамытады, сондай-ақ балаларға коммуникативтік және шығармашылық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді.

Серуен картотекасы №27

"Қарындаш пен қағазды алып, табиғаттың түсін тап!"

Максаты: Танымдық және коммуникативтік дағдыларды дамыту. Олар өздеріне ұнаған түстерді қарындашпен суретке түсіреді. Тәрбиеші балаларға табиғаттың түсін бақылауды үйретеді. Бұл ойын балалардың түстерді тануға және экологиялық білімдерін дамытуға көмектеседі.

Серуен картотекасы №28

"Құммен ойнау" ойыны

Максаты: Далада қоршаған ортамен танысу, қол моторикасын дамыту, шығармашылық ойлауды қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балаларға құм мен түрлі құрылыс материалдары беріледі.

Олар құммен әртүрлі пішіндер мен құрылымдар жасайды (құрылыс, жолдар, ғимараттар).

Тәрбиеші балаларды шығармашылыққа баули отырып, құммен ойынның әртүрлі тәсілдерін көрсетеді.

Серуен картотекасы №29

"Жемістер мен көкөністер"

Максаты:

Экологиялық мәдениетті дамыту.

Табиғаттағы жемістер мен көкөністерді тану.

Шығармашылық дағдыларды қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балаларға түрлі түсті және пішінді жемістер мен көкөністердің макеттері беріледі (мысалы, сәбіз, алма, қызанақ).

Тәрбиеші балаларға әртүрлі жемістер мен көкөністердің аттарын айтып, олардың қандай ағаштар мен өсімдіктерден шығатынын түсіндіреді.

Балалар макеттермен ойнап, әрбір жемісті немесе көкөністі таңдап, оларды

"жинауға" шақырады.

Серуен картотекасы №30

"Қамқоршы достар"

Мақсаты:

Қамқорлық пен жауапкершілік дағдыларын дамыту.

Өзара көмек көрсету және табиғатқа қамқорлық таныту.

Ойын барысы:

Балаларға әртүрлі ойыншықтар беріледі (мысалы, аңдардың, құстардың, гүлдердің бейнесі).

Балалар осы ойыншықтарға "қамқорлық жасауы" керек: оларды дұрыс орналастыру, суару, жайлы жерге қою.

Балалар өз ойыншықтарымен бірге «қамқоршы» болып, олардың қажеттіліктерін қанағаттандырады (суды құйып, оларға пана жасауды үйрету).

Бұл ойын балаларға қамқорлық пен жауапкершілікті сезінуге, сондай-ақ басқа тірі жануарлар мен өсімдіктерге деген жанашырлықты тәрбиелеуге көмектеседі.

Серуен картотекасы №31

"Табиғаттың дыбыстары"

Мақсаты:

Экологиялық мәдениетті дамыту.

Табиғаттың дыбыстарын есту арқылы қоршаған ортаға деген назарын арттыру.

Ойын барысы:

Балаларға табиғаттың дыбыстарын (құстардың әні, желдің дыбысы, жапырақтардың сыбдыры, су ағысы) тыңдауға мүмкіндік беріледі.

Тәрбиеші әртүрлі дыбыстарды шығарып, балалар сол дыбысты қайталауға тырысады немесе өздерін тыңдатуға шақырады.

Балалар тыңдай отырып, табиғаттың тыныштығын сезініп, экологиялық мәдениеттің бір бөлігі ретінде қоршаған ортаға деген қамқорлықты сезінуге үйренеді.

Серуен картотекасы №32

"Жапырақтар жинау"

Мақсаты:

Табиғатқа деген қамқорлықты дамыту.
Қимыл-қозғалыс дағдыларын нығайту.
Еңбекке баулу.

Ойын барысы:

Балаларға жапырақтар немесе басқа табиғи материалдар беріледі
(жапырақтар, сыпырғыштар, шелек).

Олар осы жапырақтарды жинап, белгіленген жерге апарып, оларды көму немесе жинау керек.

Ойын барысында тәрбиеші балаларға жапырақтарды табиғатқа зиян келтірмей жинау туралы айтып, еңбекке баулу жүзеге асады.

Бұл ойын балаларды табиғатты қорғауға, сонымен қатар қимыл-қозғалысты үйлестіруге үйретеді.

2. Ойын атауы

Серуен картотекасы №33

"Табиғат құпиялары"

Мақсаты:

Табиғатты зерттеу және экологиялық мәдениет қалыптастыру.

Балалардың көру және есту дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Балаларға табиғаттың түрлі бөліктерін таныстыру (жапырақтар, гүлдер, ағаш қабығы, тастар және т.б.).

Тәрбиеші балаларға әр түрлі табиғи элементтерді көрсетеді, оларды байқап көруге мүмкіндік береді.

Балалар осы элементтердің түсі, пішіні мен құрылымын зерттеп, әр элемент туралы өздерінің ойларын айтады.

Бұл ойын баланың табиғатқа деген қызығушылығын арттырып, қоршаған ортамен тығыз байланыс орнатуға көмектеседі.

Серуен картотекасы №34

"Күлкілі доп"

Мақсаты: Коммуникативтік дағдыларды дамыту, еңбекке баулу.

Ойын барысы:

Балаларға түрлі түсті доптар беріледі.

Олар допты бір-біріне лақтыру арқылы өзара әрекеттеседі.

Тәрбиеші балаларды допты абайлап лақтыруға, қолмен ұстауға үйретеді.

Бұл ойын балалардың қимыл-қозғалыс дағдыларын дамытуға және коммуникация дағдыларын қалыптастыруға ықпал етеді.

Серуен картотекасы №35

"Гүлдерді суару"

Мақсаты: Еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Балаларға су құю құралдары беріледі.

Олар гүлдер мен өсімдіктерге су құйып, күтіп баптауды үйренеді.

Бұл ойын балаларды еңбекке, табиғатқа қамқорлық жасауға және жауапкершілікті сезінуге үйретеді.

Серуен картотекасы №36

"Жануарларды таңдау"

Мақсаты: Танымдық дағдыларды дамыту.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларға жануарлардың суреттерін немесе ойыншықтарын көрсетеді.

Балалар әр жануардың атын айтып, оны көрсетуге тырысады.

Бұл ойын балалардың көру және есте сақтау қабілеттерін дамытуға ықпал етеді.

Серуен картотекасы №37

"Жапырақтар жинау"

Мақсаты: Еңбекке баулу, табиғатқа қамқорлық дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Балаларға әртүрлі жапырақтар мен табиғи материалдар беріледі.

Олар осы материалдарды жинап, белгілі бір жерге апарады.

Бұл ойын балаларды еңбекке және табиғатқа қамқорлық көрсетуге үйретеді.

Серуен картотекасы №38

"Үй жануарларын бағу"

Мақсаты: Еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Балаларға ойыншық үй жануарлары беріледі.

Олар жануарларға қамқорлық жасап, оларды тамақтандыру, су құю сияқты қарапайым іс-әрекеттерді орындайды.

Бұл ойын балаларға қамқорлық дағдыларын және еңбекке баулуды қалыптастырады.

Серуен картотекасы №39

"Көктемгі шөптер" (Шөптің өсуін бақылау, жасыл түсті таңу)

Балалардың дербес әрекеті:

Жасыл шөптің арасымен жүру, сипап көру.

Шөптерден шағын гүлдесте жасау.

Қимылды ойын:

"Шөп арасындағы қояндар" – Балалар шөп арасында қояндар секілді секіреді.

Бақылау, зерттеу:

"Шөптің түсі қандай?" – Жасыл реңктерін ажырату.

"Шөптің ұзындығы қандай?" – Ұзын, қысқа шөптерді салыстыру.

Еңбекке баулу:

Шөпті таптамай, үстімен жүрмеуді үйрету.

Ауладағы қажетсіз тастарды жинау.

Серуен картотекасы №40

«Жапырақ жинау»

Мақсаты:

Экологиялық мәдениетті дамыту.

Еңбекке баулу.

Табиғатпен танысу.

Ойын барысы:

Балаларға әртүрлі жапырақтар немесе табиғаттағы заттар беріледі.

Олар жерден жапырақтарды немесе басқа да табиғи материалдарды жинап, үлкен себетке салады.

Бұл ойын балаларға еңбекке баулу арқылы табиғаттың сұлулығын танытып, жауапкершілікті сезінуге мүмкіндік береді.

Серуен картотекасы №41

"Көктемгі құм"

(Құмның қасиеттерін бақылау, ойындар ойнау)

Балалардың дербес әрекеті:

Құммен түрлі формалар жасау.

Ылғалды және құрғақ құмның айырмашылығын көру.

Қимылды ойын:

"Құмдағы іздер" – Балалар құмда із қалдырып жүреді.

Бақылау, зерттеу:

"Құмның түсі қандай?" – Түрлі реңктерін көру.

"Құмды суға қосса не болады?" – Ылғал құмның қасиеттерін байқау.

Еңбекке баулу:

Құм алаңын реттеу.

Құмды бір жерден екінші жерге тасу.

Серуен картотекасы №42

"Балалар, келіндер, гүлдер ашып, әңгіме айтайық!"

Мақсаты: Коммуникативтік дағдыларды дамыту.

Ойын барысы:

Балалар гүлдерді «ашып», олардың аттарын айтады.

Олар гүлдермен бірге сөйлеседі, бір-біріне гүлдер туралы әңгімелер айтады.

Бұл ойын балалардың сөйлесу дағдыларын жақсартады және тіл дамытуға ықпал етеді.

Серуен картотекасы №43

"Табиғаттағы түстер"

Мақсаты:

Табиғаттағы түстерді тану және оларды сәйкестендіру.

Балалар арасында түсіндірмелер мен әңгімелер арқылы өзара байланыс орнату.

Балаларды табиғатқа назар аударуға үйрету.

Ойын барысы:

Балаларға әртүрлі түстердің жапырақтары немесе гүлдері беріледі.

Олар осы түстерді топтастырып, тәрбиешінің сұрақтарына жауап береді (мысалы, "Қызыл гүлді қай жерде көрдіңдер?", "Қандай түстердің шөптері бар?").

Тәрбиеші балаларға табиғатта қандай түстер жиі кездесетінін түсіндіреді.

Серуен картотекасы №44

"Жемістер мен көкөністер"

Мақсаты:

Жемістер мен көкөністердің атауларын үйрету.

Балаларға сұрақтар қойып, олардың дұрыс жауап беруін ынталандыру. Жемістер мен көкөністерді жинау және өңдеу жұмыстарын орындау.

Ойын барысы:

Балаларға түрлі түсті жемістер мен көкөністер беріледі.

Олар жемістер мен көкөністерді топтастырады және оларды атайды.

Тәрбиеші балаларға әрбір жеміс немесе көкөністің өсу жағдайлары, қандай жерде өсетіндігі туралы әңгіме айтып береді.

Мамыр айының СЕРУЕН картотекасы

Серуен картотекасы №1

"Көктемгі өзгерістер"

1 ☐ Балалардың дербес әрекеті:

Балаларға құмда, асфальтта, шөпте жүруді сезіну үшін түрлі жерлермен жүру ұсынылады.

2 ☐ Қимылды ойын:

«Күн мен жаңбыр» ойыны (тәрбиеші «күн шықты» десе, балалар секіреді, «жаңбыр жауды» десе, басын жасырады).

3 ☐ Бақылау:

Ағаш бүршіктерін, көктемгі гүлдерді бақылау.

Балалардан «Ағаштар қыста қандай болды?» «Қазір қалай өзгерді?» деп сұрау.

4 ☐ Еңбекке баулу:

Жапырақтар мен қоқыстарды жинау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру.

Серуен картотекасы №2

"Бұлттар мен жел"

1 ☐ Балалардың дербес әрекеті:

Балалар аулаға еркін шығып, желдің әсерін сезініп, жүгіріп, ойнайды.

2 ☐ Қимылды ойын:

«Жел мен ағаш» ойыны (тәрбиеші «жел соқты» дегенде, балалар ағаш секілді шайқалады).

3 ☐ Бақылау:

Аспандағы бұлттарды бақылау (ақ, қара, пішіндерін талқылау).

Желдің бағытын анықтау (шаш, жапырақ қалай қозғалады?).

4 ☐ Еңбекке баулу:

Қоқыстарды жинау

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру.

Серуен картотекасы №3

"Құстарды қарсы алайық!"

1 ☐ Балалардың дербес әрекеті:

Құстардың даусын тыңдау, олардың қозғалысын бақылау.

2 ☐ Қимылды ойын:

«Құстар мен мысық» ойыны (балалар құстар сияқты секіріп жүреді, ал тәрбиеші «мысық келеді» дегенде, олар «ұшып» қапады).

3 ☐ Бақылау:

Көктемде қайтып келген құстарды бақылау (қарлығаш, торғай).

Құстар не жейді, қайда ұшып жүреді?

4 ☐ Еңбекке баулу:

Құстарға жем шашу.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру.

Серуен картотекасы №4

"Көктемгі жаңбыр"

1 ☐ Балалардың дербес әрекеті:

Суланған жерге баспай жүру, судың тамшылағанын бақылау.

2 ☐ Қимылды ойын:

«Тамшылар» ойыны (балалар жаңбыр тамшысы секілді биіктен төмен секіреді).

3□ Бақылау:

Жаңбыр тамшыларын, су жиналған жерлерді қарастыру.

Судың дыбысын тыңдау, оның түсін бақылау.

4□ Еңбекке баулу:

Тоңырақты суарын қору, оның түсі мен құрылымының өзгеруін бақылау.

Қоршаған ортамен таныстыру, тәжірибелік жұмыс, еңбекке баулу

Серуен картотекасы №5

"Көктемгі гүлдер"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Балалар гүлдерді қарастырып, олардың түсі мен пішінін зерттейді.

2□ Қимылды ойын:

«Гүлдер өседі» ойыны (тәрбиеші «күн шықты» дегенде, балалар гүл сияқты жайлап «өседі»).

3□ Бақылау:

Гүлдердің пішінін, түсін, иісін бақылау.

«Бұл гүл қалай өседі?» сұрағына жауап беру.

4□ Еңбекке баулу:

Гүлдерді суару.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №6

"Жасыл әлем"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Шөптерді, жапырақтарды қолмен ұстап, олардың құрылымын сезіну.

2□ Қимылды ойын:

«Өсімдік қалай өседі?» ойыны (балалар жаңбыр тамшысы секілді қозғалып, өсімдіктер секілді көтеріледі).

3□ Бақылау:

Өсімдіктер қалай өзгереді?

Олардың түсі, пішіні қандай?

4□ Еңбекке баулу:

Гүлдерді, ағаштарды суару.

Қоршаған ортамен таныстыру

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №7

"Көктемгі самал жел"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Желдің бетке тигенін сезу, жапырақтардың қозғалысын бақылау.

2□ Қимылды ойын:

«Жел мен жапырақтар» ойыны (тәрбиеші «жел соқты» десе, балалар жапырақ секілді қозғалады).

3□ Бақылау:

Желдің бағытын қалай білуге болады?

4□ Еңбекке баулу:

Ауладағы қураған жапырақтарды жинау.

Тәжірибе: "Жел қалай қозғалады?"

Жеңіл заттарды (қағаз, қауырсын) үстелден үрлеу арқылы желдің бағытын анықтау.

Қоршаған ортамен таныстыру, тәжірибелік жұмыс, еңбекке баулу

Қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №8

"Аспан әлемі"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Балалар бұлттардың пішінін көруге тырысады.

2□ Қимылды ойын:

«Күн мен бұлт» ойыны (тәрбиені «күн шықты» десе, балалар жүгіреді, «бұлт басты» десе, тоқтайды).

3□ Бақылау:

Бұлттар аспанда қалай қозғалады?

4□ Еңбекке баулу:

Көгалдандыру жұмыстарына көмектесу.

Тәжірибе: "Бұлт қайдан пайда болады?"

Жылы суға мұз салып, бумен бұлттың түзілуін бақылау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру
іскеріментаітік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Су қауіпсіздігі

Мақсаты: Балаларға суға жақын жерлерде қауіпсіздікті сақтау қажеттілігін түсіндіру.

Іс-әрекет: Су қоймаларының жапында ересектерсіз ойнамау керектігін түсіндіру.

Балалармен судың қауіпті жерлерін көрсету арқылы түсіндіру (мысалы, терең суға бармау).

Серуен картотекасы №9

"Көктемгі су қоймалары"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Судың түсін, мөлдірлігін, қозғалысын бақылау.

2□ Қимылды ойын:

«Су тамшысы» ойыны (балалар су тамшысы секілді жоғарыдан төмен секіреді).

3□ Бақылау:

Су қайдан келеді?

4□ Еңбекке баулу:

Өсімдіктерді суару.

Тәжірибе: "Су қайда кетті?"

Суға макта малып, ол қайда сіңетінін қарау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру
іскеріментаітік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №10

"Жасыл әлем"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Жапырақтарды ұстап, олардың құрылымын сезіну.

2□ Қимылды ойын:

«Өсімдік қалай өседі?» ойыны (балалар жаңбыр тамшысы секілді қозғалып, өсімдіктер секілді көтеріледі).

3□ Бақылау:

Өсімдіктердің түсі, пішіні қандай?

4□ Еңбекке баулу:

Гүлдерді, ағаштарды суару.

Тәжірибе: "Өсімдік қалай өседі?"

Су салынған мактаға дән сеуіп, бірнеше күн бойы өзгерісін бақылау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру
іскеріментаітік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №11
"Көктемгі кемпіркосақ"

1□ **Балалардың дербес әрекеті:**

Кемпіркосақ түстерін ажырату.

2□ **Қимылды ойын:**

«Түстер әлемі» ойыны (тәрбиеші белгілі бір түсті атаса, сол түстегі затқа қарай жүгіру).

3□ **Бақылау:**

Кемпіркосақ қай кезде пайда болады?

4□ **Еңбекке баулу:**

Түрлі түсті гүлдерді отырғызу.

Тәжірибе: "Кемпіркосақ жасау"

Айнаға су бүркіп, күннің сәулесін түсіріп кемпіркосақ шығару.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру тәжірибелік жұмыс)

Серуен картотекасы №12
"Көктемдегі өзгерістер"

1□ **Балалардың дербес әрекеті:**

Ағаш бүршіктерін бақылау, оларды қолмен ұстау.

2□ **Қимылды ойын:**

«Көктем келді» ойыны (тәрбиеші табиғаттың бір элементін айтса, балалар оны қимылмен көрсетеді).

3□ **Бақылау:**

Ағаш бүршіктері мен жапырақтардың өзгерісін көру.

4□ **Еңбекке баулу:**

Аула тазалау, ағаш түбін суару.

Тәжірибе: "Ағаш бүршіктері қалай ашылады?"

Суық суға және жылы суға ағаш бұтағын салып, бүршіктердің ашылу жылдамдығын салыстыру.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №13
"Көктемгі құстар"

1□ **Балалардың дербес әрекеті:**

Құстарды бақылау, дыбыстарын тыңдау.

2□ **Қимылды ойын:**

«Құстар ұшты» ойыны (тәрбиеші айтқанда қолды жоғары сермеп «ұшу»).

3□ **Бақылау:**

Құстар немен қоректенеді?

4□ **Еңбекке баулу:**

Құстарға жем шашу, ұя жасау.

Тәжірибе: "Қанат не үшін керек?"

Желпуіш немесе қағазды желпу арқылы ауа қозғалысын сезіну.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №14
"Күннің жылуы"

1□ **Балалардың дербес әрекеті:**

Беті мен алақандарын күнге тосып, оның жылуын сезіну.

2□ **Қимылды ойын:**

«Күн мен бұлт» ойыны (тәрбиеші «күн» десе – балалар қолдарын жоғары көтеріп секіреді, «бұлт» десе – бүгіліп, тығылады).

3□ **Бақылау:**

Күн шыққанда ауа қалай өзгереді?

4□ **Еңбекке баулу:**

Күнге қарау үшін көзілдіріктерді тазалау.

Тәжірибе: "Күн энергиясы"

Қара және ақ қағаздың үстіне мұз қойып, қайсысы тезірек еритінін бақылау.

(Әңгіме ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы, Қоршаған ортамен таныстыру, тәжірибелік жұмыс)

Серуен картотекасы №15

"Көктемгі ағаштар"

1□ **Балалардың дербес әрекеті:**

Ағаш бұтағын ұстап, оның қатғы-жұмсақ екенін анықтау.

2□ **Қимылды ойын:**

«Ағаш бол» (балалар ағаш сияқты тік тұрады, жел сокса – тербеледі).

3□ **Бақылау:**

Жапырақтар пайда болды ма?

4□ **Еңбекке баулу:**

Ағаш түбіне су құю.

Тәжірибе: "Сұйықтық қалай қозғалады?"

Ақ гүлді түрлі-түсті суда қалдырып, оның боялғанын көру.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, тәжірибелік жұмыс)

Серуен картотекасы №16

"Көктемгі иістер"

1□ **Балалардың дербес әрекеті:**

Балалар гүлдің, дымкыл жердің, жапырақтың иісін сезуге тырысады.

2□ **Қимылды ойын:**

«Гүлге қонған көбелектер» (балалар гүлге қонып, қолдарын жайып отырады, тәрбиеші "жел соқты" десе – басқа гүлге ұшады).

3□ **Бақылау:**

Гүлдердің, жаңбырдан кейінгі иістің ерекшелігі.

4□ **Еңбекке баулу:**

Кішкентай гүлдерге су құю.

Тәжірибе: "Иістерді тану"

Балалар көздерін жұмып, әртүрлі өсімдіктер мен заттардың иісін анықтайды.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, тәжірибелік жұмыс)

Серуен картотекасы №17

"Жапырақтардың өзгеруі"

1□ **Балалардың дербес әрекеті:**

Жаңа шыққан жапырақтарды қарау, қолмен сипау.

2□ **Қимылды ойын:**

«Желмен тербелген жапырақтар» (балалар жел соққанда тербеледі, жаңбыр жауса – бүріседі).

3□ **Бақылау:**

Жасыл жапырақтар қалай ашылады?

4□ **Еңбекке баулу:**

Кепкен жапырақтарды жинау. **Тәжірибе: "Жапырақтың құрылымын зерттеу"**

Лунамен жапырақтың тамырларын қарау.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортамен таныстыру, тәжірибелік жұмыс)

Серуен картотекасы №18

"Су – тіршілік көзі"

1 ☐ Балалардың дербес әрекеті:

Судың қалай таматынын, ағып жатқан судың дыбысын тыңдау.

2 ☐ Қимылды ойын:

«Су толқыны» (балалар қолдарын баяу әрі серпінді қозғалтады).

3 ☐ Бақылау:

Су мөлдір ме? Ол немен ағады?

4 ☐ Еңбекке баулу:

Суды үнемдеуді үйрену.

Тәжірибе: "Судың пішіні бар ма?"

Суды әртүрлі ыдыстарға құйып, оның пішіні қалай өзгеретінін бақылау.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортамен таныстыру, тәжірибелік жұмыс)

Серуен картотекасы №19

"Көктемгі бұлт тар"

1 ☐ Балалардың дербес әрекеті:

Аспандағы бұлттардың пішінін бақылау, қиялдау.

2 ☐ Қимылды ойын:

«Бұлт пен жел» (балалар бұлт болып баяу жүреді, тәрбиеші "жел соқты" десе, олар тез қозғалады).

3 ☐ Бақылау:

Бұлттар ақ па, сұр ма? Олар қозғалып жатыр ма?

4 ☐ Еңбекке баулу:

Бұлттың көлеңкесінде ойнау, топырақтың көлеңкеде және күн астында қандай екенін қарау.

Тәжірибе: "Бұлт қайдан пайда болады?"

Суық әйнекке дем шығарып, булануды бақылау.

(Экологиялық мәдениет, еңбекке баулу, қамқорлық, шығармашылық дағдыларды қалыптастыру)

Серуен картотекасы №20

"Көктемгі өзен"

1 ☐ Балалардың дербес әрекеті:

Судың ағысын бақылау, тас лақтыру.

2 ☐ Қимылды ойын:

«Су ағысы» (балалар қолдарын созып, баяу ағады, тәрбиеші "тас түсті" десе, олар тоқтайды).

3 ☐ Бақылау:

Өзен суы қандай түсті? Ол қайда ағып жатыр?

4 ☐ Еңбекке баулу:

Өзеннің айналасын қоқыстан тазалау. **Тәжірибе:** "Судың ағысы"

Стакандағы суды еңкейтіп, оның қалай ағатынын бақылау.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №21

"Көктемгі су қоймалары"

Құрылымдық элементтер:

1 ☐ Балалардың дербес әрекеті:

Өзен, көл, бұлақтарды бақылау, шағылысты қарау.

2) Қимылды ойын:

«Судың шуы» (балалар судың шуылып қолмен жасайды, ал тәрбиеші "тыныштық" дегенде тоқтайды).

3) Бақылау:

Су ағысы қайда барады? Су молдір ме?

4) Еңбекке баулу:

Су қоймасының маңын таза ұстау.

Тәжірибе: "Судың тазалығы"

Бір стакан таза және бір стакан кір су қойып, айырмашылығын қарау.

(Саихат ойын. Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №22

"Көктемгі ағаштар"

1) Балалардың дербес әрекеті:

Жапырақтардың қалай шығып жатқанын бақылау.

2) Қимылды ойын:

«Ағаштар желмен шайқалды» (балалар қолдарын созып, ағаш секілді теңселеді).

3) Бақылау:

Ағаштар көктемде қалай өзгереді?

4) Еңбекке баулу:

Ағаш түбін тазалау. **Тәжірибе:** "Жапырақтар қалай өседі?"

Кішкентай бұтақты суға салып, өзгерісін бақылау.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №22

"Көктемгі күн шуағы"

(Көктемгі күннің әсері, жылудың пайдасы)

Балалардың дербес әрекеті:

Балалар құмда, ойыншықтармен, борлармен ойнайды.

Көктемгі ауа райының өзгерісін сезінеді.

Қимылды ойын:

"Күн мен бұлт" – Балалар бұлт келгенде тығылады, күн шыққанда жүгіреді.

Бақылау, зерттеу:

"Күннің жылуы" – Күннің қалай жылытатынын қолдарын созып, сезініп көреді.

"Көлеңкем қайда?" – Балалар көлеңкелерін бақылап, қозғалысын байқайды.

Еңбекке баулу:

Құм алаңын тазарту.

Гүлдерге су құю.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №23

"Көктемгі гүлдер" (Алғашқы гүлдермен танысу, түстерді ажырату)

Балалардың дербес әрекеті:

Балалар гүлдерді бақылап, түстерін атайды.

Сурет салып, топырақта ойнайды.

Қимылды ойын:

"Гүлдер мен көбелектер" – Балалар гүлдер болып отырады, көбелектер ұшады, ал тәрбиеші белгі бергенде орындарымен ауысады.

Бақылау, зерттеу:

"Гүлдер қалай өседі?" – Балалар гүлдерді қарап, олардың сабақтары, жапырақтары бар екенін байқайды.

"Гүлдің иісі қандай?" – Балалар гүлдерді иіскеп, хош иісті сезінеді.

Еңбекке баулу:

Құмырадағы гүлдерді суару.

Тоңырақты қоныстыру.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №24

"Көктемгі еңбек" (Көктемгі жұмыстарға баулу, еңбекқорлыққа үйрету)

Балалардың дербес әрекеті:

Балалар бақшадағы өзгерістерді көреді.

Құммен, судың тамшыларымен ойнайды.

Қимылды ойын:

"Еңбекқор аралар" – Балалар гүлден гүлге ұшып, тозаң жинағандай қимыл жасайды.

Бақылау, зерттеу:

"Ағаштар оянады" – Бүршіктерді, жапырақтардың көктеуін бақылау.

"Жерден не шығады?" – Балалар көктемде өсімдіктердің қалай өсетінін бақылайды.

Еңбекке баулу:

Жер қонысты, ұсақ тастарды жинау.

Отырғызылған өсімдіктерді суару.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №25

"Көктемдегі өзгерістер"

1 □ **Балалардың дербес әрекеті:**

Ағаш бүршіктерін бақылау, оларды қолмен ұстау.

2 □ **Қимылды ойын:**

«Көктем келді» ойыны (тәрбиеші табиғаттың бір элементін айтса, балалар оны қимылмен көрсетеді).

3 □ **Бақылау:**

Ағаш бүршіктері мен жапырақтардың өзгерісін көру.

4 □ **Еңбекке баулу:**

Аула тазалау, ағаш түбін суару.

Тәжірибе: "Ағаш бүршіктері қалай ашылады?"

Суық суға және жылы суға ағаш бұтағын салып, бүршіктердің ашылу жылдамдығын салыстыру.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №26

"Көктемгі құм"

(Құмның қасиеттерін бақылау, ойындар ойнау)

Балалардың дербес әрекеті:

Құммен түрлі формалар жасау.

Ылғалды және құрғақ құмның айырмашылығын көру.

Қимылды ойын:

"Құмдағы іздер" – Балалар құмда із қалдырып жүреді.

Бақылау, зерттеу:

"Құмның түсі қандай?" – Түрлі реңктерін көру.

"Құмды суға қосса не болады?" – Ылғал құмның қасиеттерін байқау.

Еңбекке баулу:

Құм алаңын реттеу.

Құмды бір жерден екінші жерге тасу.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №27

"Көктемгі шөптер" (Шөптің өсуін бақылау, жасыл түсті тану)

Балалардың дербес әрекеті:

Жасыл шөптің арасымен жүру, сипап көру.

Шөптерден шағын гүлдесте жасау.

Қимылды ойын:

"Шөп арасындағы қояндар" – Балалар шөп арасында қояндар секілді секіреді.

Бақылау, зерттеу:

"Шөптің түсі қандай?" – Жасыл реңктерін ажырату.

"Шөптің ұзындығы қандай?" – Ұзын, қысқа шөптерді салыстыру.

Еңбекке баулу:

Шөпті таптамай, үстімен жүрмеуді үйрету.

Ауладағы қажетсіз тастарды жинау.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №28

"Көктемгі жаңбыр"

(Жаңбырдың әсерін бақылау, су тамшыларын зерттеу)

Балалардың дербес әрекеті:

Су тамшыларын ұстау, жылы немесе салқын екенін сезіну.

Жаңбырдың дыбысын тыңдау.

Қимылды ойын:

"Жаңбыр мен күн" – Балалар жаңбыр жауған кезде жүгіріп тығылады, күн шыққанда қайта жүгіреді.

Бақылау, зерттеу:

"Жаңбырдан кейін жер қандай?" – Ылғалды жерді, шалшықтарды қарау.

"Жаңбыр тамшылары қайда сіңеді?" – Жерге сіңген суды зерттеу.

Еңбекке баулу:

Шалшықтарды айналып өту ережелерін үйрету.

Су тиген құм алаңын ретке келтіру.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)